

**RAPORT: WPŁYW FINAŁU REGAT
THE TALL SHIPS RACES 2017
NA GOSPODARKĘ MIASTA SZCZECIN**

Listopad 2017

Zarzecki, Lasota i Wspólnicy Sp. z o.o.

Szczecin, ul. Grzybowa 19A

71-487 Szczecin

tel. +48 601 648 865

www.zarzecki.pl; biuro@zarzecki.pl

Spis treści

Słownik skrótów	5
Streszczenie Zarządcze	6
I. Specyfikacja warunków zlecenia.....	18
I.1. Przedmiot Raportu	18
I.2. Zamawiający oraz pozostali użytkownicy Raportu.....	18
I.3. Podstawa formalna Raportu	18
I.4. Autorzy Raportu	18
I.5. Data Raportu	18
I.6. Źródła danych.....	18
I.7. Zastrzeżenia.....	18
II. Charakterystyka imprezy masowej The Tall Ships Races 2017	20
II.1. Opis przedsięwzięcia	20
II.1.1. Idea, historia i formuła regat.....	20
II.1.2. The Tall Ships Races 2007.....	21
II.2. The Tall Ships Races 2013.....	23
II.2.1. Program, atrakcje, przebieg imprezy	23
II.3. The Tall Ships Races 2017.....	25
II.3.1. Program, atrakcje, przebieg imprezy	25
II.3.2. Analiza wybranych przekazów medialnych dotyczących TTSR 2017	28
II.3.3. Analiza aktywności na stronach internetowych i portalach społecznościowych związanych z TTSR 2017	31
II.4. Otoczenie społeczno-gospodarcze TTSR 2017	37
II.4.1. Dane podstawowe.....	38
II.4.2. Ruch turystyczny	40
II.4.3. Lotniczy ruch pasażerski.....	42
II.5. Szacunek liczby uczestników TTSR 2017	44
III. Podsumowanie wyników badań ankietowych prowadzonych w trakcie The Tall Ships Races 2017.....	46
III.1. Podstawowe informacje.....	46
III.1.1. Cele badań ankietowych	46
III.1.2. Zastrzeżenia.....	46

III.1.3.	Porównywalność danych.....	47
III.1.4.	Struktura respondentów – ankiety dla turystów i szczecinian.....	47
III.2.	Wyniki i interpretacja badań ankietowych wśród mieszkańców Szczecina i turystów.....	50
III.2.1.	Ocena potrzeby organizacji imprez masowych oraz wpływu TTSR 2017 na postrzeganie wewnętrzne miasta – mieszkańcy Szczecina.....	50
III.2.2.	Wpływ na promocję miasta – szczecinianie i turyści.....	51
III.2.3.	Ocena organizacji Regat – szczecinianie i turyści.....	51
III.2.4.	Pytania dodatkowe dla turystów.....	52
III.2.5.	Wydatkowane kwoty.....	55
III.2.6.	Podsumowanie ankiet dla szczecinian i turystów.....	56
III.3.	Wyniki i interpretacja badania ankietowego wśród przedsiębiorców.....	58
III.3.1.	Natężenie ruchu w punktach.....	58
III.3.2.	Kwoty wydatkowane przez klientów w punkcie.....	59
III.3.3.	Ocena organizacji Regat i ich wpływu na promocję miasta.....	60
III.3.4.	Posumowanie badania ankietowego dla podmiotów gospodarczych.....	61
III.4.	Analiza pytań otwartych.....	63
III.5.	Słabe strony TTSR 2017 wskazane przez respondentów.....	63
III.5.1.	Porównanie Finału TTSR 2013 i 2017.....	67
III.6.	Podsumowanie wyników badań ankietowych.....	68
IV.	Metodyka analizy wpływu imprez masowych na gospodarkę.....	70
IV.1.	Wprowadzenie.....	70
IV.2.	Specyfika oceny efektywności przedsięwzięć niekomercyjnych.....	70
IV.2.1.	Metody oceny efektywności przedsięwzięć niekomercyjnych.....	71
IV.2.2.	Spółeczna stopa dyskontowa (<i>Social Discount Rate</i>).....	72
IV.3.	Identyfikacja korzyści z organizacji Regat.....	73
IV.3.1.	Klasyfikacja korzyści.....	73
IV.3.2.	Korzyści dla Gminy Miasto Szczecin i podmiotów powiązanych.....	74
IV.3.3.	Korzyści bezpośrednie dla gospodarki miasta.....	74
IV.3.4.	Korzyści pośrednie dla gospodarki miasta.....	80
V.	Analiza wpływu TTSR 2017 na gospodarkę Szczecina.....	90
V.1.	Wpływ TTSR 2017 na finanse Gminy Miasto Szczecin i podmiotów powiązanych.....	90

V.1.1.	Koszty bezpośrednie.....	90
V.1.2.	Przychody bezpośrednie	92
V.1.3.	Koszty bezpośrednie netto i źródła ich finansowania	93
V.1.4.	Korzyści pośrednie organizatorów Regat	94
V.2.	Wpływ TTSR 2017 na gospodarkę Miasta Szczecin	98
V.2.1.	Wpływ bezpośredni – szacunkowe wydatki turystów podczas TTSR 2017	98
VI.	Podsumowanie wyników analizy	109
	Spis tabel	110
	Spis rysunków	111
	Spis załączników	113

Słownik skrótów

Doradca	Zarzecki, Lasota i Wspólnicy Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie
GMS	Gmina Miasto Szczecin
GUS	Główny Urząd Statystyczny
KMP	Komenda Miejska Policji w Szczecinie
Raport	Przedmiotowe opracowanie pn. „Wpływ finału regat The Tall Ships Races 2017 na gospodarkę Miasta Szczecin”
Rdr	rok do roku – sposób prezentacji dynamiki, w interwale rocznym
Regaty	Finał regat The Tall Ships Races 2017, który odbył się w dniach 5-8 sierpnia w Szczecinie
Suplement	Załącznik nr 1 do Raportu pn. „WPŁYW FINAŁU REGAT THE TALL SHIPS RACES 2017 NA GOSPODARKĘ MIASTA SZCZECIN” - WYNIKI I INTERPRETACJA BADANIA ANKIETOWEGO”
TTSR 2007	Finał regat The Tall Ships Races zorganizowany w Szczecinie w 2007 roku
TTSR 2013	Finał regat The Tall Ships Races zorganizowany w Szczecinie w 2013 roku
TTSR 2017	Finał regat The Tall Ships Races zorganizowany w Szczecinie w 2017 roku
Zamawiający	Gmina Miasto Szczecin

Streszczenie Zarządcze

Podstawowe informacje o finale The Tall Ships Races 2017

Międzynarodowe regaty The Tall Ships Races 2017 rozpoczęły się dnia 3 lipca 2017 roku – start miał miejsce w Halmstad w Szwecji. Pierwszy etap wyścigu zakończono w Finlandii w porcie Kotka, skąd 16 lipca 2017 roku załogi wyruszyły do fińskiego portu Turku, a następnie skierowały się do litewskiej Kłajpedy. W dniu 1 sierpnia rozpoczął się ostatni etap rejsu, który zakończono finałem Regat zorganizowanym w dniach 5-8 sierpnia 2017 roku w Szczecinie.

Miasto Szczecin już po raz trzeci w historii zostało gospodarzem finału Regat, a Wielkie Żaglowce gościło u siebie już po raz czwarty. Zarówno tegoroczny finał The Tall Ships Races, jak i jego poprzednie edycje (w 2007 i 2013 roku) obfitowały w liczne atrakcje i odbiły się szerokim echem zarówno w polskich, jak i zagranicznych mediach.

Organizatorami tegorocznego zlotu żaglowców byli: Gmina Miasto Szczecin, Sail Training International, Centrum Żeglarskie, Szczecińska Agencja Artystyczna oraz Żegluga Szczecińska. Ponadto sierpniowy finał The Tall Ships Races 2017 objął honorowym patronatem Prezydent RP Andrzej Duda, doceniając w ten sposób wkład imprezy w promocję nie tylko Szczecina, ale i Polski.

Zwieńczeniem The Tall Ships Races 2017 była parada załóg, która przemierzyła główne ulice centrum Szczecina, jak również ceremonia wręczenia nagród w czterech kategoriach klasowych i w klasyfikacji generalnej. Nieodzownym elementem finału Regat były liczne atrakcje rozrywkowe i kulturalne, do których należały m.in. możliwość zwiedzenia zacumowanych jednostek przy szczecińskich nabrzeżach, rejsy po rzece Odrze, festyny i zabawy o tematyce marynistycznej oraz występy gwiazd polskiej i zagranicznej muzyki, w tym światowej sławy tenora Andrei Bocellego, którego koncert odbył się w dniu 5 sierpnia przy Wałach Chrobrego.

W finale The Tall Ships Races 2017 uczestniczyło około 7.000 żeglarzy z 18 krajów, którzy przyплыли do Szczecina na 91 żaglowcach. Odwiedzający mogli skorzystać z około 500 punktów handlowych i poruszać się po powierzchni imprezy liczącej łącznie ponad 250 tys. m².

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Komendę Miejską Policji w Szczecinie w dniach od 4 do 8 sierpnia 2017 r. w finale The Tall Ships Races wzięło udział około 1.225.000 uczestników. Jak wskazała KMP, w dniu 6 sierpnia 2017 roku, w momencie kulminacyjnym szacowana liczba uczestników wydarzenia na terenie Wałów Chrobrego i Łasztowni, wyniosła około 450 tys. osób. Z jednej strony istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że część z tych osób odwiedziła obszar imprezy w czasie trwania finału Regat więcej niż jeden raz, stąd też mogły być policzone kilkukrotnie, z drugiej strony obszar imprezy był w tym roku znacznie większy, niż w przypadku poprzednich i wskazana liczba uczestników mogła zostać przez to zaniżona.

Biorąc pod uwagę również dane przekazane Doradcy przez firmę T-Mobile, dotyczące liczby logowań telefonów komórkowych do punktów dostępowych tej sieci na obszarze imprezy oraz poczynioną w ten sposób ekstrapolację łącznej liczby uczestników TTSR 2017 na około 552,9 tys. osób, szacuje się, że unikalnych

uczestników tegorocznych TTSR było około 322,6 tys. osób (patrz: podrozdział II.5. Raportu). Należy podkreślić, że precyzyjne oszacowanie liczby uczestników było utrudnione, przede wszystkim z uwagi na: (1) rozproszenie na znacznej powierzchni, oraz (2) otwarty charakter wydarzenia, z czym wiązała się możliwość wielokrotnego opuszczania i powrotu na teren imprezy.

Badania ankietowe przeprowadzone w trakcie finału The Tall Ships Races 2017

W celu dokonania oceny wpływu organizacji finału TTSR 2017 na gospodarkę Miasta Szczecin, w dniach 5-8 sierpnia 2017 r. zostały przeprowadzone badania ankietowe na czterech grupach respondentów. Łącznie w badaniu wzięło udział 2.095 osób, które wypełniły 2.050 kompletnych ankiet¹, z czego:

- 947 respondentów stanowili mieszkańcy Szczecina,
- 829 respondentów stanowili turyści, w tym:
 - 653 respondentów to turyści krajowi,
 - 176 respondentów to turyści zagraniczni,
- 133 respondentów to osoby obsługujące tymczasowe punkty usługowe i handlowe,
- 141 respondentów to osoby obsługujące stałe punkty usługowe i handlowe.

Przeprowadzone badania miały za zadanie spełnić dwa zasadnicze cele:

1. dostarczenie danych ilościowych, stanowiących podstawę części obliczeń w ramach zastosowanych modeli ekonomicznych, wykorzystanych do oceny wpływu finału Regat na gospodarkę Miasta oraz
2. dostarczenie informacji jakościowych odnoszących się do opinii badanych grup respondentów (mieszkańców Szczecina, turystów krajowych i zagranicznych, przedsiębiorców prowadzących tymczasowe i stałe punkty handlowe i usługowe) na temat organizacji i przebiegu finału TTSR 2017, a także ich wpływu na wizerunek Szczecina.

Analizując wyniki badania ankietowego należy pamiętać o ograniczeniach związanych z przeprowadzanymi ankietami – ze względu na otwarty i masowy charakter imprezy nie jest możliwe skonstruowanie reprezentatywnej próby, co skutkuje brakiem możliwości określenia dokładnej struktury całej populacji uczestników finału The Tall Ships Races 2017, która nie musi odpowiadać strukturze respondentów.

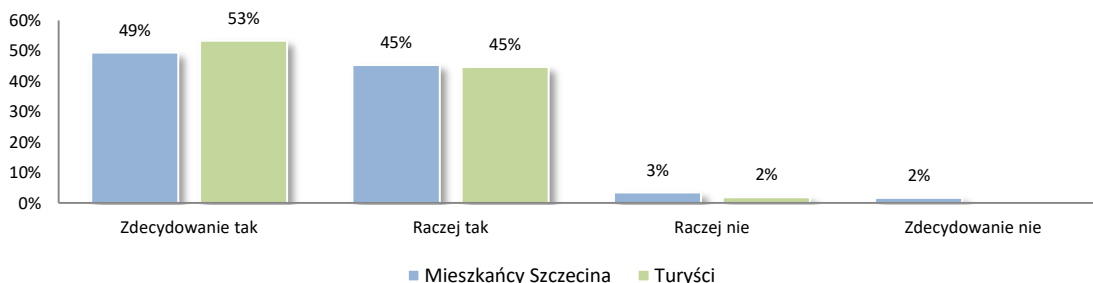
Wyniki badania – ankiety dla szczecinian i turystów

Odpowiedzi udzielone w badaniu ankietowym przez szczecinian i turystów uczestniczących w finałach The Tall Ships Races 2017 jednoznacznie wskazują, że odbiór imprezy był pozytywny we wszystkich obszarach, których dotyczyły ankiety. Jednocześnie porównując uzyskane wyniki z badaniami z lat 2007 i 2013 widać wyraźną tendencję poprawy satysfakcji wskazanych grup respondentów z jakości organizacji finałów Regat.

¹ Z analizy wyników badania ankietowego wyeliminowano ankiety niekompletne i zawierające jednoznacznie sprzeczne odpowiedzi.

W powszechnej opinii organizacja TTSR 2017 w jeszcze większym stopniu wpłynęła pozytywnie na promocję Miasta Szczecin w Polsce i w Europie. Niewielki, kilkuprocentowy odsetek zdecydowanie negatywnych opinii pozostał praktycznie na niezmiennym poziomie, a w kilku przypadkach uległ dalszemu spadkowi.

Czy uważa Pan/Pani, że Szczecin właściwie przygotował się do organizacji finału Regat?

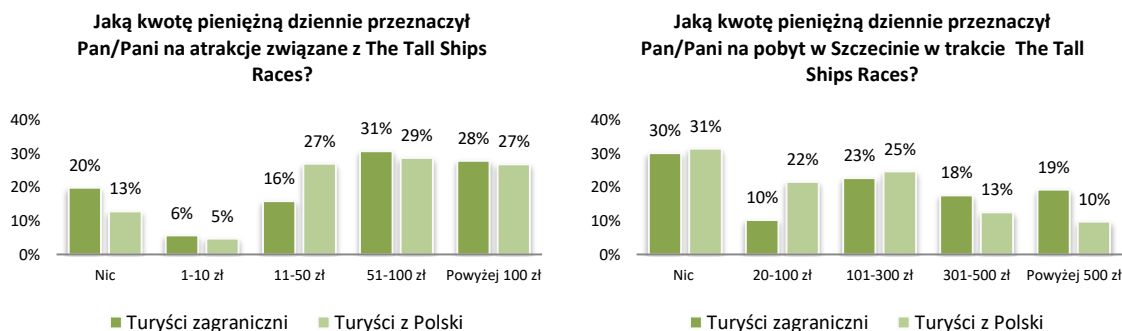

Kwoty wydatkowane przez turystów

Informacje uzyskane w badaniu ankietowym w postaci deklarowanych przez turystów kwot wydanych przez nich w trakcie finału Regat 2017 stanowiły punkt odniesienia w szacowaniu wartości strumieni pieniężnych, które wpłynęły do gospodarki Miasta Szczecin w wyniku organizacji TTSR 2017.

W tegorocznych badaniach ankietowych wzięło udział 829 turystów. Wśród respondentów biorących udział w TTSR 2017 35% stanowiły osoby będące po raz pierwszy w Szczecinie. Najwięcej osób (45%) wskazało, że przyjechało do Szczecina na dwa do trzech dni, natomiast ponad jedna czwarta ankietowanych zaplanowała pobyt w mieście na ponad 4 dni.

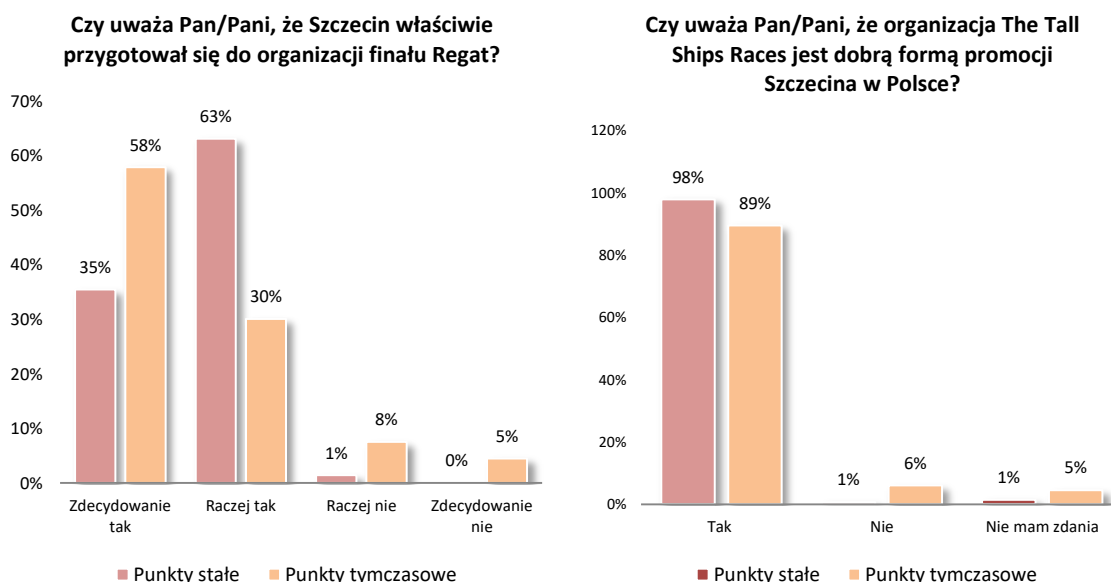
Najwięcej respondentów (29% ogółem) zadeklarowało wydatki na atrakcje podczas finału Regat na poziomie od 51 zł do 100 zł (odpowiedź tą wskazało ponad 30% turystów zagranicznych). Odnotowano więc wzrost wydatkowanych kwot wskazanych przez największą część ankietowanych, gdyż w 2013 roku najpopularniejszą odpowiedzią przyjezdnych był przedział od 11 zł do 50 zł. Natomiast w przypadku wydatków związanych z pobytem w Szczecinie, najwięcej ankietowanych turystów wskazało, że nie planują wydać żadnej kwoty na pobyt w Mieście (30% turystów zagranicznych i 31% turystów krajowych). Na tej podstawie można sformułować wniosek, że około jedna trzecia ankietowanych przyjechała na finał Regat wyłącznie na kilka godzin i nie pozostała w Szczecinie na kolejny dzień, lub też przebywała u rodziny i stąd nie ponosiła wydatków związanych np. z noclegiem czy wyżywieniem. Wśród pozostałych ankietowanych najwięcej osób przeznaczyło na dzienny pobyt wydatki w granicach od 101 zł do 300 zł, przy czym warto zwrócić uwagę, że dokładnie połowa wszystkich ankietowanych turystów deklarowała wydatek dzienny na poziomie ponad 100 złotych (odpowiedzi 60% obcokrajowców i 47% rodaków). Jest to wynik gorszy o 9 p.p. od uzyskanego w 2013 roku.

Analiza pytań dotyczących przewidywanych dziennych wydatków na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017 oraz kwot przeznaczonych na pobyt² po raz kolejny pokazała, że turyści zagraniczni wydawali przeciętnie więcej niż turyści krajowi. Ponadto, zdecydowana większość przyjezdnych w sposób pozytywny oceniła sposób organizacji i przebieg tegorocznej imprezy, a co równie istotne ponad 80% respondentów z tej grupy zadeklarowało ponowny przyjazd do Szczecina w przyszłości.

Ankiety dla podmiotów gospodarczych

Ogólna ocena finału Regat 2017 z perspektywy stałych punktów handlowych i usługowych³ pokrywa się z opinią prezentowaną zarówno przez mieszkańców Szczecina, jak i turystów. Tak jak w poprzedniej edycji stanowisko przedstawicieli tych punktów potwierdzało entuzjastyczne podejście nie tylko do samej idei Regat, ale także w stosunku do sposobu organizacji wydarzenia, czy jego wpływu na wizerunek Miasta.

² Kwota przeznaczona na pobyt - uwzględniająca noclegi, wyżywienie, przejazdy i inne wydatki.

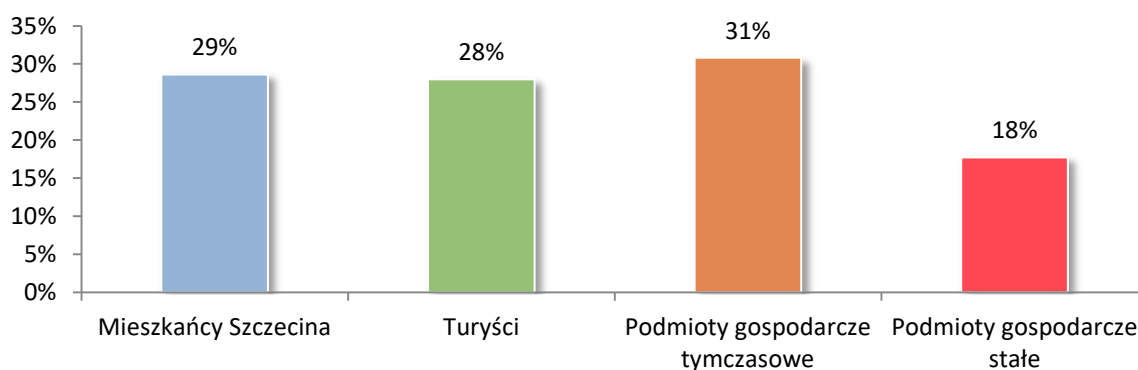
³ Podmioty prowadzące działalność całoroczną w obszarze Miasta Szczecina

Podobnie jak inne grupy respondentów, również osoby reprezentujące punkty tymczasowe pozytywnie odniosły się do tegorocznej imprezy. W tym roku zwiększył się odsetek pozytywnych odpowiedzi odnoszących się nie tylko do samej organizacji finału Regat (+8 p.p. więcej niż w 2013 roku), ale także w kwestii promocji Szczecina w Europie czy oceny wpływu imprezy na atrakcyjność inwestycyjną Miasta. Ponadto, analizując pozostałe odpowiedzi uzyskane od reprezentantów punktów tymczasowych można odnieść wrażenie ogólnej poprawy postrzegania finału Regat przez tę grupę ankietowanych, co potwierdzają także odpowiedzi udzielone na pytania otwarte.

Pytania otwarte

Słabe strony TTSR 2017 wskazane przez respondentów

Tegoroczne badania ankietowe wskazują na poprawę oceny organizacji finału TTSR. Jedynie wśród punktów stałych zwiększył się nieznacznie odsetek osób zgłaszających zidentyfikowane braki podczas imprezy. Poniżej zaprezentowano strukturę odpowiedzi twierdzących („TAK”) każdej z grup respondentów na pytanie: *Czy jest coś czego Pani/Pana zdaniem zdecydowanie brakuje podczas regat w Szczecinie?*

Mieszkańcy Miasta i turyści

Wśród tegorocznych odpowiedzi mieszkańców i turystów wskazujących na konkretne braki bądź niedociągnięcia organizatorów, trudno jest zidentyfikować problem szczególnie istotny. Łączna liczba wskazań konkretnych braków była ograniczona, jednakże można zauważyć, że pewne uwagi zgłaszane przez poszczególne grupy respondentów powtarzają się z mankamentami zaobserwowanymi w poprzedniej edycji finału TTSR.

Do najczęściej wymienianych przez mieszkańców miasta i turystów odpowiedzi (sfery problemowe) należały:

- Parkingi (14% wskazań szczecinian i 18% wskazań turystów);
- Informacje i oznakowanie (8% wskazań szczecinian i 11% wskazań turystów);
- Sanitariat (7% wskazań szczecinian i 11% wskazań turystów).

Dodatkowo można wskazać, że wśród turystów pojawił się problem z zakwaterowaniem – 8% respondentów wskazało na trudności ze znalezieniem wolnych miejsc noclegowych.

Podmioty gospodarcze

Dla stałych i tymczasowych punktów handlowych i usługowych znaczącym ograniczeniem związanym z imprezą był brak miejsc parkingowych, co utrudniało dostęp do prowadzonych punktów. Zatem, wśród zgłaszanych uwag znalazły się przede wszystkim:

- Parkingi (38% wskazań wśród punktów stałych i 18% wskazań wśród punktów tymczasowych);
- Sanitariat (17% wskazań wśród punktów stałych i 31% wskazań wśród punktów tymczasowych);
- Nieporządek (brak/niedostateczna liczba służb dbających o utrzymanie czystości - 10% wskazań wśród punktów stałych);
- Niedostateczna liczba atrakcji artystycznych (10% wskazań wśród punktów tymczasowych).

W dalszej części niniejszego opracowania zostały opisane kluczowe aspekty badań ankietowych przeprowadzonych w trakcie finału TTSR 2017 (por. w rozdział III Raportu), natomiast szczegółowy opis uzyskanych odpowiedzi i ich analizę zawiera Załącznik nr 1 do niniejszego Raportu.

Wpływ organizacji The Tall Ships Races 2017 na gospodarkę Szczecina

W procesie badania wpływu organizacji The Tall Ships Races 2017 na gospodarkę lokalną uwzględniono zarówno bezpośrednio przepływy pieniężne podmiotów zaangażowanych w przygotowanie finału Regat, jak i szereg innych czynników, które w sposób pośredni oddziałują na rozwój Miasta i regionu. W szczególności do istotnych czynników wpływających pośrednio na gospodarkę Szczecina należą działania w zakresie kreowania odpowiedniego wizerunku Miasta. Zbudowanie silnej, rozpoznawalnej marki przyczynia się znacząco do podniesienia atrakcyjności turystycznej, kulturalnej oraz inwestycyjnej Szczecina.

Na podstawie powyższych założeń w analizie ujęto:

- korzyści bezpośrednie – rozumiane jako napływ dodatkowego pieniądza do gospodarki lokalnej,
- korzyści pośrednie, rozumiane jako konsekwencje podjętych działań (poza perspektywę stricte finansową), występujące w dłuższym okresie, w tym:
 - związane ze wzrostem wartości produktu turystycznego – potencjalne wystąpienie tzw. *efektu barcelońskiego*,
 - związane z poprawą wizerunku i wzrostem atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru,
 - związane z tzw. efektem mnożnikowym wywołanym przez zwiększoną konsumpcję,
 - inne potencjalne korzyści.

Klasyfikacja korzyści – ujęcie podmiotowe

Ujęcie podmiotowe obejmuje ocenę korzyści dla Gminy Miasta Szczecin, jednostek z nią powiązanych, a także ogółu gospodarki Miasta, wynikających z organizacji imprezy.

Wpływ TTSR na finanse Gminy Miasto Szczecin – korzyści i koszty związane bezpośrednio z organizacją Regat

Analizując wpływ TTSR 2017 na finanse GMS w pierwszej kolejności zostaną zaprezentowane korzyści wynikające z organizacji finału Regat, a następnie koszty związane z przygotowaniem i przeprowadzeniem wydarzenia.

Biorąc pod uwagę korzyści dla Miasta z tytułu organizacji TTSR 2017 można wyróżnić: (1) korzyści o charakterze bezpośrednim, rozumiane jako dodatkowe przychody podmiotów powiązanych z GMS osiągnięte w związku z finałem Regat, (2) korzyści o charakterze pośrednim, a zatem dodatkowe dochody podatkowe (m.in. część podatków CIT i PIT), które powstały dzięki wpływowi TTSR 2017 na gospodarkę lokalną.

Do korzyści bezpośrednich zalicza się przede wszystkim wpływy od sponsorów oraz przychody uzyskane przez Żeglugę Szczecińską z tytułu dzierżawy powierzchni handlowej dla stoisk tymczasowych.

L.p.	Podmiot	Rodzaj wpływu	Kwota [tys. PLN]
1.	Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.	Razem, w tym:	4 779,84
		organizacja Jarmarku pod Żaglami	1 013,98
		strefa rozrywki - wesołe miasteczka	188,90
		festiwal Smaków Food Truck	90,85
		sponsorzy TTSR	3 422,36
		inne (hotel, usł. Przednieckie, wynajem powierzchni wystawienniczej)	63,75
2.	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	dodatkowa sprzedaż biletów	657,23
3.	Zakład Usług Komunalnych	dzierżawa gruntów / wpływy z szaletu	10,33
Wpływy razem			5 447,39

Łączna wartość wydatków poniesionych przez Gminę Miasto Szczecin i jednostki powiązane na realizację Regat wyniosła około 21.556,9 tys. PLN (szczegóły zawiera tabela V-1). Kwota ta nie obejmuje nakładów na realizowane bezpośrednio przed TTSR 2017 remonty, modernizacje i rozbudowę infrastruktury stałej, która będzie eksploatowana również po zakończeniu finału Regat. Prezentowane dane wskazują, że przychody bezpośrednie netto (po wyeliminowaniu przepływów między organizatorami) w kwocie około 5.447,4 tys. PLN pokryły około 25,3% kosztów organizacji imprezy.

Model prognozy rentowności - minimalna wartość korzyści pośrednich konieczna do pokrycia kosztów realizacji TTSR 2017

W ramach prac nad Raportem skonstruowano model finansowy dostarczający odpowiedzi na pytanie: *jaka powinna być wartość rocznych, dodatkowych dochodów budżetu Miasta Szczecin, wygenerowanych wyłącznie dzięki organizacji TTSR 2017, aby przy założonej dynamice tych dochodów w kolejnych latach organizację finału Regat można było ocenić jako opłacalną finansowo?*

Model „prognozy długookresowej rentowności” TTSR 2017 z perspektywy GMS i podmiotów powiązanych, oparto na zmodyfikowanym podejściu do klasycznej analizy ENPV. Wynikiem uzyskiwanym dzięki zastosowaniu tego modelu nie jest wartość ENPV (bieżąca wartość zdyskontowanych korzyści netto), lecz szereg wartości rocznych korzyści, przy których ENPV osiąga zero, oszacowanych dla różnych założeń dotyczących realnej stopy wzrostu, czyli wartości progowych od których można stwierdzić, że organizacja imprezy jest finansowo opłacalna.

ENPV obliczono według poniższego wzoru:

$$ENPV = \frac{F_{2017}}{SDR - g}$$

gdzie:

- ENPV = wartość bieżąca (zaktualizowana) korzyści ekonomiczno-społecznych netto na dzień 31.12.2017
 F₂₀₁₇ = łączna wartość potencjalnych korzyści ekonomiczno-społecznych netto w 2018 r. (korzyści pomniejszone o nakłady inwestycyjne i koszty),
 SDR = społeczna stopa dyskontowa (bez prognozowanej inflacji),
 g = roczna realna stopa wzrostu korzyści.

Wyniki modelu

Oszacowana przez poszczególne podmioty i jednostki wartość wygenerowanych bezpośrednich przychodów i bezpośrednio poniesionych kosztów jest wartością uznawaną przez Wykonawcę za pewną. Jednocześnie szacunek wartości korzyści pośrednich jest wynikiem zastosowania modelu, a nie jego zmienną. W związku z tym, jedynymi założeniami, od których zależą wyniki modelu ENPV, są: poziom społecznej stopy dyskontowej SDR i wartość stopy g (realnej rocznej stopy wzrostu korzyści). Zgodnie z przyjętą metodyką, wartość SDR określono na poziomie nominalnym 5,0% (3,0% w przypadku modelu w cenach stałych), zatem jedyną kluczową zmienną pozostaje stopa g.

W związku z istotną trudnością w prognozowaniu realnej stopy wzrostu g, zdecydowano się przeprowadzić analogiczne obliczenia dla różnych poziomów stopy, a jako punkt odniesienia przyjęto wartość planowanych dochodów (bieżących i ogółem) budżetu Miasta Szczecin na rok 2018. Wyniki modelu ENPV zaprezentowano w poniższej tabeli.

	Roczna realna stopa wzrostu korzyści				
	-2%	-1%	0%	1%	2%
Wartość korzyści pośrednich w 2018 r. (tys. PLN)	805,48	644,38	483,29	322,19	161,10
Wartość korzyści jako % planowanych dochodów ogółem budżetu Miasta Szczecina w 2018 r.	0,036%	0,029%	0,022%	0,014%	0,007%
Wartość korzyści jako % planowanych dochodów bieżących budżetu Miasta Szczecina w 2018 r.	0,038%	0,031%	0,023%	0,015%	0,008%

Dane prezentowane w tabeli powyżej należy interpretować w ten sposób, że przy założeniu pojawienia się pierwszych korzyści pośrednich z tytułu organizacji finału TTSR 2017 w roku 2018 i będą one miały tendencję malejącą w kolejnych latach (realny spadek 2% rdr), będą one równoważyć koszty poniesione na organizację imprezy przy poziomie 805,5 tys. PLN. Odnosząc wskazaną wielkość do dochodów bieżących Miasta Szczecin, powinny wynieść około 0,036% jego dochodów budżetowych.

Oszacowana w ten sposób wartość jest o niespełna 47% niższa, niż ustalona w ten sam sposób dla finału TTSR 2013. Oznacza to, że dzięki niższym kosztom organizacji i wyższym wpływom bezpośrednim, potencjalne korzyści dla Miasta Szczecin i jego jednostek powiązanych zrównoważą poniesione wydatki przy znacznie niższym poziomie korzyści pośrednich.

Podobnie zakładając, że dodatkowe dochody budżetu Miasta wygenerowane dzięki organizacji TTSR 2017, będą stopniowo rosły w realnym tempie 2% rocznie (np. na skutek efektu barcelońskiego i mnożnikowego, tj. pobudzenia lokalnej gospodarki), to zgodnie ze skonstruowanym modelem wygenerowane korzyści pośrednie w 2018 r. muszą wynieść co najmniej 161,1 tys. PLN, aby organizacja imprezy była korzystna z punktu widzenia finansów Gminy Miasta Szczecin. Wartość ta odpowiada około 0,007% (2013: 0,014%) planowanych dochodów bieżących budżetu miasta na 2018 r.

Prezentując uzyskane wyniki w formie przykładu, jako liczbę nowych, trwałych miejsc pracy, jakie musiałyby powstać dzięki TTSR 2017, aby zapewnić wzrost dochodów budżetu Miasta Szczecin z podatku PIT (zakładając, że mimo rozwoju lokalnej gospodarki dzięki imprezie nie wzrosną pozostałe dochody podatkowe, w tym m.in. dochody z CIT, co jest założeniem bardzo konserwatywnym) można oszacować, że powinna ona wynieść między 98 a 490⁴.

Podsumowując rozważania o wpływie finału TTSR 2017 na sytuację finansową Miasta Szczecin i jego podmiotów powiązanych z wykorzystaniem modelu prognozy rentowności należy wskazać, że oszacowana wartość korzyści pośrednich, jaka musiałaby być wygenerowana w kolejnych latach, aby zrównoważyć koszty poniesione na organizację imprezy jest stosunkowo niska (znacznie niższa niż w przypadku TTSR 2013). Tym samym tegoroczny finał Regat można ocenić za atrakcyjny pod względem relacji potencjalnych korzyści do kosztów finansowych. Jest to sytuacja o tyle wyjątkowa, że większość organizatorów niebiletowanych imprez masowych zakłada ich deficytowy charakter, tj. konieczność przynajmniej częściowego finansowania.

Korzyści bezpośrednie dla gospodarki Miasta

Podstawowym rodzajem korzyści bezpośrednich wygenerowanych w trakcie trwania finału Regat, których beneficjentem jest gospodarka Szczecina są środki pieniężne wydatkowane przez uczestników imprezy, zarówno na atrakcje podczas jej trwania, jak i pozostałe wydatki niezbędne do poniesienia na pobyt w Mieście przez:

- **nierezydentów**, odwiedzających Miasto w związku z odbywającym się w nim finałem TTSR 2017,
 - **rezydentów**, w zakresie kwot, których nie wydatkowaliby w Szczecinie, gdyby nie TTSR 2017.
- Dotyczy to przede wszystkim przesunięć w wydatkach rezydentów na turystykę i rekreację.

⁴ Oszacowano na podstawie następujących założeń: wartość przeciętnego wynagrodzenia brutto w Szczecinie we wrześniu 2017 r. (4.837,86 PLN), wartość rocznych zaliczek na podatek dochodowy przypadających GMS w 2018 roku równa 1.645,29 PLN (37,98% z około 4.332 PLN).

Przykładem może być np. skrócenie terminu urlopu poza Szczecinem i przyjazd do Miasta w celu uczestnictwa w finale Regat lub całkowita rezygnacja z wyjazdu i pozostanie w Mieście. W pewnym zakresie istotny może być również efekt „uwolnienia” części oszczędności rezydentów i zasilenia przez nie obrotu gospodarczego,

- **podmioty gospodarcze stałe**, które ponoszą wydatki związane ze zwiększonym zapotrzebowaniem na ich produkty i usługi,
- **podmioty gospodarcze tymczasowe**, które ponoszą wydatki związane z przygotowaniem się i udziałem w TTSR 2017.

Wydatki ogółem turystów na pobyt w Szczecinie oraz wydatki na atrakcje związane bezpośrednio z TTSR 2017 zostały wyliczone dla dwóch wariantów liczby unikalnych uczestników imprezy – oszacowanej na podstawie danych udostępnionych przez Komendę Miejską Policji (714,7 tys. osób) oraz przez firmę T-Mobile (322,6 tys. osób). Oszacowany na tej podstawie łączny poziom wydatków turystów w związku z organizacją The Tall Ships Races 2017 wynosi w zależności od przyjętego wariantu od **89 do 259 mln PLN**.

Wydatki ogółem turystów podczas TTSR 2017 (w tys. PLN)

Wariant	I [tys. PLN]	II [tys. PLN]
Turyści krajowi		
wydatki na pobyt	42 394	134 439
wydatki na atrakcje TTSR 2017	16 054	50 909
Turyści zagraniczni		
wydatki na pobyt	24 265	58 163
wydatki na atrakcje TTSR 2017	6 384	15 303
Razem		
wydatki na pobyt	66 658	192 603
wydatki na atrakcje TTSR 2017	22 438	66 212
Razem wydatki	89 096	258 815

Źródło: Opracowanie własne.

Szczegółowy sposób szacowania przedmiotowych wielkości zawarto w rozdziale V Raportu.

Korzyści pośrednie dla gospodarki Miasta

Korzyści wizerunkowe – efekt barceloński

Działanie *efektu barcelońskiego* związane jest ze wzrostem przychodów z turystyki w latach następujących po organizacji wydarzenia, będącym efektem poprawy wizerunku, infrastruktury, a także szeroko pojętej rozpoznawalności miasta. Pierwszy raz działanie tego zjawiska zostało naukowo potwierdzone po organizacji letnich igrzysk olimpijskich w Barcelonie w 1992 roku.

W przypadku organizacji TTSR 2017 nie można wykluczyć oddziaływania *efektu barcelońskiego* na przychody z turystyki na rzecz Miasta Szczecin w latach 2007-2012 i 2013-2017, jednak dostępność danych do analizy oraz

uzyskane wyniki nie pozwalają wnioskować na ten temat z wysokim stopniem pewności. Niewątpliwie liczba korzystających z usług noclegowych w Szczecinie jest najbardziej stabilna spośród polskich dużych miast, co jest zjawiskiem pozytywnym w porównaniu z pozostałymi miastami. Niemniej jednak może również świadczyć o zbyt małej bazie noclegowej w Mieście, względem zgłaszanych w ostatnich latach potrzeb, zwłaszcza w miesiącach letnich. W kontekście The Tall Ships Races 2017, dla zbadania ewentualnego występowania *efektu barcelońskiego* i jego siły powinno się przeprowadzić badanie *ex post*. Pozytywnym aspektem najsilniej zaobserwowanym na dostępnych danych jest wzrost średniej długości pobytu turysty w Szczecinie (co może oznaczać większy odsetek turystów nastawionych na atrakcje niż odwiedzających Miasto w celach biznesowych), a także wzrost udziału obcokrajowców w sumie turystów.

Efekt mnożnikowy

Tzw. efekt mnożnikowy dotyczy sprzężeń zwrotnych w ramach istniejących i potencjalnych powiązań gospodarczych, powodujących, że dodatkowy strumień pieniężny, który napłynie do gospodarki poddany zostaje wielokrotnemu obrotowi i powoduje powstawanie dalszej wartości dodanej.

W przypadku organizacji The Tall Ships Races 2017 w Szczecinie efekt mnożnikowy może okazać się istotny dla lokalnej gospodarki. Znaczącą część uczestników Regat stanowili turyści z kraju oraz z zagranicy, których wydatki na pobyt w Szczecinie oraz zakup dóbr i usług podczas tego pobytu stanowiły wpływ gotówkowy do lokalnej gospodarki.

Wpływ na atrakcyjność inwestycyjną miasta

Katalog czynników wpływających na atrakcyjność danego obszaru jest z jednej strony zależny od oczekiwań danego inwestora i charakteru danej inwestycji, a z drugiej od dostępności komunikacyjnej i infrastruktury rozpatrywanej lokalizacji. Natomiast ponad wskazane grupy czynników atrakcyjność danej lokalizacji zwiększają pozytywne perspektywy rozwojowe gospodarki lokalnej.

Organizacja finału Regat prawdopodobnie była bodźcem do zdynamizowania części inwestycji, które polepszyły odbiór Miasta przez turystów, zarówno dzięki lepszej komunikacji, jak i estetyce przestrzeni miejskiej. Większość z nich powstałaby być może i bez organizacji TTSR 2017, ale niekoniecznie w tym terminie. I choć związek ten jest widoczny to na tyle niebezpośredni, że inwestycje te nie powinny być uwzględniane w ramach oceny wpływu TTSR 2017 na gospodarkę Miasta. Trudno również zakładać, że TTSR 2017 spowodowały znaczącą poprawę postrzegania długookresowych perspektyw rozwojowych Szczecina przez inwestorów.

Korzyści wizerunkowe wewnętrzne

Wzrost wartości wizerunku wewnętrznego, rozumianego w sposób pozytywny jako odbiór Szczecina, jako dobrego miejsca do mieszkania, jest Miastu potrzebny. Bez względu na odnotowywaną w rankingach jakość życia w Mieście, postrzeganie wizerunku Szczecina przez jego mieszkańców jest nieproporcjonalnie niższe. Stąd też organizacja imprez masowych o wysokiej randze, może przyczynić się do zwiększenia pozytywnego sposobu odbioru Miasta przez jego mieszkańców.

Wzrost potencjału organizacyjnego – CV Szczecina

Jako potencjał organizacyjny Miasta gminy rozumie się ogół wiedzy i umiejętności związanych z procesem przygotowania i realizacji wydarzeń o charakterze masowym. Zgodnie z tym, każda zorganizowana impreza tego typu podnosi nie tylko doświadczenie instytucjonalne Szczecina, ale i pracowników Urzędu Miasta i jednostek podległych, a także uwiarygadnia jej możliwości do pozyskiwania kolejnych tego typu wydarzeń, być może coraz wyższej rangi.

I. SPECYFIKACJA WARUNKÓW ZLECENIA

I.1. PRZEDMIOT RAPORTU

Przedmiotem Raportu jest wieloaspektowa ocena wpływu organizacji imprezy masowej The Tall Ships Races 2017 na gospodarkę Miasta Szczecin, rozumianą odrębnie jako: (1) obszar Miasta w ujęciu geograficznym, (2) Miasto w ujęciu instytucjonalnym, tj. budżet Gminy Miasto Szczecin i podmiotów z nią powiązanych (w tym m.in. spółki miejskie, jednostki i zakłady budżetowe).

I.2. ZAMAWIAJĄCY ORAZ POZOSTALI UŻYTKOWNICY RAPORTU

Zamawiającym jest Gmina Miasto Szczecin, Biuro Strategii Urzędu Miasta Szczecin, Plac Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin.

Pozostałych użytkowników Raportu określa Zamawiający.

I.3. PODSTAWA FORMALNA RAPORTU

Podstawę formalną Opracowania stanowi Umowa o świadczeniu usług Nr BS-II.032.76.2017.LM.U CRU 17/0002201 z dnia 30 czerwca 2017 roku, zawarte pomiędzy Gminą Miasto Szczecin, adres: Plac Armii Krajowej 1, 70-456 Szczecin, a Zarzecki, Lasota i Wspólnicy Sp. z o.o., adres: ul. 5 Lipca 15, 70-373 Szczecin.

I.4. AUTORZY RAPORTU

Raport sporządził zespół pod kierownictwem dr hab. prof. US Dariusza Zarzeckiego w składzie: Grzegorz Gawlik, Przemysław Piechota, Miłosz Kołodziejczyk, Jakub Lasota.

I.5. DATA RAPORTU

Prace nad treścią Raportu zakończono dnia 20 listopada 2017 roku. Prace analityczne trwały w okresie lipiec – listopad 2017 r.

I.6. ŹRÓDŁA DANYCH

Raport sporządzono na podstawie źródeł danych, których szczegółowy spis został przedstawiony w Załączniku nr 2 stanowiącym integralną część Raportu.

I.7. ZASTRZEŻENIA

Charakter zlecenia

Raport oparto w części na danych i informacjach otrzymanych od Zamawiającego i podmiotów mu podległych. Weryfikacja przedmiotowych materiałów nie zawsze była możliwa, w związku z czym Doradca nie ponosi odpowiedzialności za ewentualne nieścisłości i pominięcia. Ostateczna odpowiedzialność za wszelkie decyzje

związane z wykorzystaniem Raportu spoczywa na Zamawiającym. Weryfikacja przedłożonych przez Zamawiającego informacji nie była przedmiotem Umowy.

Niezależność

Autorzy Raportu nie mają żadnych związków rodzinnych, gospodarczych i innych z Zamawiającym oraz zidentyfikowanymi na dzień sporządzenia Raportu innymi podmiotami, które wpływają lub mogłyby wpływać na bezstronność formułowanych wniosków. W szczególności:

- analizy, opinie i konkluzje zawarte w Raporcie są profesjonalnymi, bezstronnymi i obiektywnymi analizami, opiniami i konkluzjami osób wykonujących Raport; analizy, opinie i konkluzje zawarte w Raporcie są ograniczone jedynie przez przyjęte założenia i warunki ograniczające,
- wynagrodzenie wyceniającego nie jest uzależnione od:
 - przygotowania lub przedstawienia w Raporcie wniosków lub konkluzji z góry tendencyjnie zakładanymi wartościami,
 - uzyskania z góry założonego rezultatu,
 - przyszłych wydarzeń bezpośrednio związanych z celem sporządzenia Raportu,
 - konkluzji Raportu korzystnej dla klienta.

Należyta staranność

Raport został sporządzony przez Doradcę z należyłą starannością, zgodnie z jego najlepszą wiedzą i przekonaniem. Tym niemniej Doradca nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek błędy i pominięcia przy sporządzaniu Raportu, wyłączając odpowiedzialność za umyślnie wyrządzoną szkodę oraz rażące zaniedbania.

Wykorzystanie Raportu

Raport powinien być czytany i analizowany w całości, gdyż wnioski formułowane na podstawie oderwanych części mogą być niewłaściwe. W celu wyjaśnienia ewentualnych wątpliwości związanych z Raportem, należy kontaktować się z Doradcą.

Udostępnianie i rozpowszechnianie Raportu

Raport został przygotowany w szczególności na użytek Zamawiającego. Decyzja o udostępnianiu Raportu innym podmiotom leży w gestii Zamawiającego, z zastrzeżeniem, że powinien on być udostępniany w całości.

Aktualizacja Raportu i dalsze świadczenie usług

Doradca nie jest zobowiązany do aktualizacji Raportu w związku ze zdarzeniami lub okolicznościami zaistniałymi po dacie jego sporządzenia.

Doradca, za wyjątkiem postanowień zawartych w Umowie, nie będzie świadczyć w związku z Raportem dalszych usług doradczych, zeznawać przed sądem ani występować w innych rodzajach postępowań, za wyjątkiem konieczności występowania przed sądem z mocy prawa.

II. CHARAKTERYSTYKA IMPREZY MASOWEJ THE TALL SHIPS RACES 2017

W niniejszym rozdziale przedstawione zostaną najważniejsze informacje dotyczące regat *The Tall Ships Races*, w tym idea tego wydarzenia, jego historia i formuła, a także charakterystyka dotychczasowych finałów regat zorganizowanych w Szczecinie w latach 2007, 2013 i 2017.

II.1. OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

II.1.1. IDEA, HISTORIA I FORMUŁA REGAT

The Tall Ships Races Operation Sail to zlot żaglowców połączony z regatami oraz imprezami okolicznościowymi, organizowany przez komitet Sail Training Association, mający na celu propagowanie idei żeglarstwa wśród młodzieży.

Z inicjatywy szwedzkiego kapitana Arnolda Schumburga w 1938 roku w Sztokholmie zgromadziło się około 20 żaglowców, co uważa się za pierwszą, nieoficjalną jeszcze, edycję regat. Sama idea organizacji tego wydarzenia miała największy oddźwięk w krajach leżących nad Bałtykiem. Do życia powołano Związek Północnoeuropejskich Statków Szkolnych, w którym znaleźli się przedstawiciele takich krajów, jak: Szwecja, Dania, Estonia, Finlandia, Niemcy, Norwegia i Polska. Inicjatywa przetrwała czasy II wojny światowej, a jesienią 1954 roku zawiązany został Międzynarodowy Komitet Regatowy. W lipcu 1956 roku rozegrano pierwsze zawody, a impreza okazała się tak dużym sukcesem, że jednorazowo zwołany Komitet postanowiono przekształcić w stałą organizację. Sformułowano i zatwierdzono statut organizacji Sail Training Association (STA) oraz powierzono jej realizację kolejnych regat.

Od lat 50-tych zloty odbywały się każdego roku, a dla dużych żaglowców co 2 lata. Od początku lat 70-tych regaty zdobyły tak dużą popularność, że zaczęto je organizować corocznie także dla dużych żaglowców. Polska zyskała prawo do organizowania zlotu żaglowców w roku 1972, po tym jak żaglowiec *Dar Pomorza* (jako pierwszy w historii żaglowiec z bloku wschodniego) wygrał regaty na trasie Solent – Skaw.

W kolejnych latach regaty Sail Training Association organizowane były z coraz większym rozmachem, dzięki międzynarodowym inicjatywom, takim jak np. uświetnienie przez flotę żaglowców 200-lecia uchwalenia deklaracji niepodległości USA, czy pomoc w organizacji regat z okazji 200-lecia osadnictwa w Australii. W roku 1992, z okazji 500. rocznicy odkrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba, zorganizowano kolejne regaty transatlantyckie. Żaglowce gościły wtedy w Kadyksie, Portoryko, Nowym Jorku, Bostonie i Liverpoolu. Dla jednostek, które nie zdecydowały się pokonywać oceanu, zorganizowano regaty na Bałtyku. Żaglowce odwiedziły wtedy ponownie Polskę, a finał regat odbył się w Gdyni.

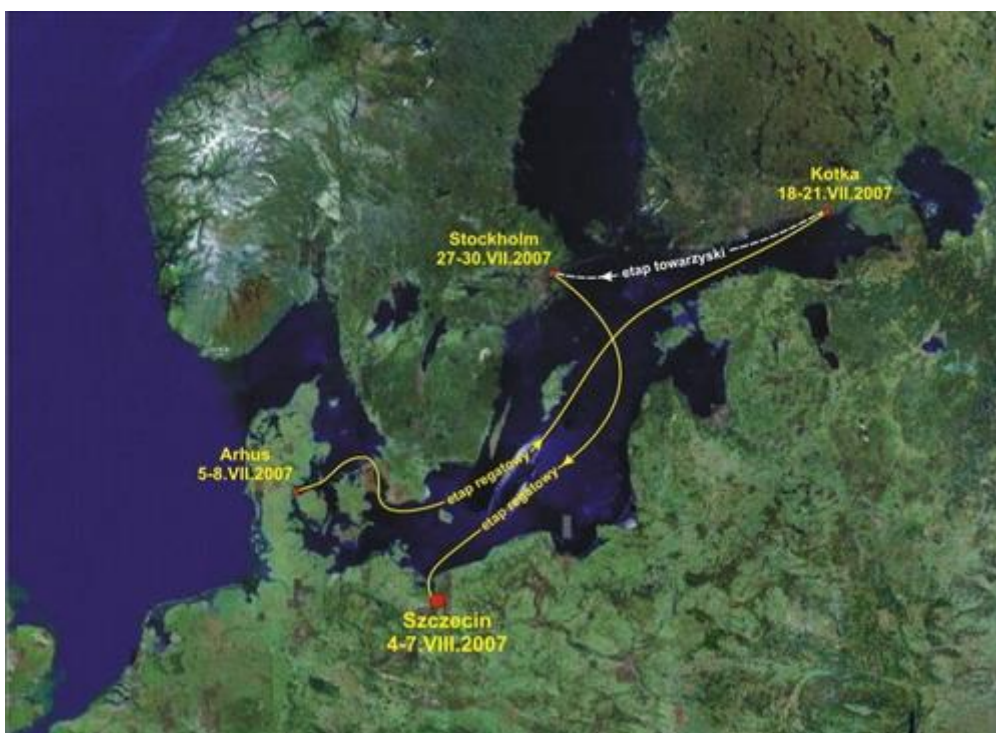
Od wiosny 2002 roku organizację regat i zlotów przejęło od Sail Training Association nowe stowarzyszenie - Sail Training International (STI). W 2004 roku regaty odbywały się już pod nazwą "The Tall Ships Races".

II.1.2. THE TALL SHIPS RACES 2007

Zlot żaglowców (The Tall Ships Races/Operation Sail 2007) był podzielony na dwie edycje: śródziemnomorską i bałtycką. W pierwszej z nich na trasie z Alicante do Genui wygrał holenderski żaglowiec Stad Amsterdam. Jedynym polskim uczestnikiem była STS Pogoria, która zajęła 7. miejsce zdobywając jednocześnie nagrodę specjalną za organizację trzeciej edycji „Fizyki pod żaglami”.

Finał The Tall Ships Races 2007 odbył się w dniach 4-7 sierpnia 2007 roku w Szczecinie. Do Miasta przyplłynęło 95 jednostek z całego świata. Żaglowce wypłynęły z Duńskiego portu Arhus do portu Kotka w Finlandii, następnie podczas „etapu towarzyskiego”, przepłynęły do szwedzkiego Sztokholmu. Ostatni odcinek regat prowadził ze Sztokholmu do Szczecina.

Rysunek II-1. Trasa wyścigu podczas TTSR 2007

Źródło: www.szczecin2007.pl

Szczeciński finał regat rozpoczął się w czwartek 2 sierpnia 2007 r. od zakończenia flisu odrzańskiego, następnie w ciągu dnia odbył się program artystyczny, który zakończył się wieczornym pokazem sztucznych ogni. W piątek 3 sierpnia 2007 roku w Szczecinie pojawiły się pierwsze żaglowce uczestniczące w regatach. Towarzyszyły temu liczne koncerty i imprezy, np. otwarcie wystawy „Obraz Szczecina oczami szczecińskich architektów i fotografików”, czy też wernisaż „Open Sea - otwarte morze - wystawa malarstwa współczesnego”. W sobotę rano odbyło się uroczyste podniesienie bandery na żaglowcach, a o godz. 17 oficjalne otwarcie finału regat The Tall Ships Races 2007. Wieczorem na scenie głównej wystąpili zaproszeni artyści, a w kinie Pionier odbywał się Przegląd Filmów Morskich. W niedzielę, po licznych koncertach i występach artystycznych, w godzinach popołudniowych, ulicami Miasta przemaszerowała parada załóg uczestniczących w regatach. Wieczorem na scenie głównej odbył się koncert „Hity na czasie”, a ostatnią atrakcją tego dnia był pokaz sztucznych ogni.

„unikalnych”, a jedynie „osobodni”, ponieważ nie uwzględnia faktu, że te same osoby mogły uczestniczyć w kilku dniach wydarzenia)⁵.

II.2. THE TALL SHIPS RACES 2013

II.2.1. PROGRAM, ATRAKCJE, PRZEBIEG IMPREZY

Organizatorami finału imprezy w 2013 roku byli: Gmina Miasto Szczecin, Sail Training International, Międzynarodowe Targi Szczecińskie oraz Szczecińska Agencja Artystyczna. Zgodnie z szacunkami Komendy Wojewódzkiej Policji, teren wydarzenia odwiedziło ok. 2,25 mln osób (liczba „osobodni”, rzeczywistą liczbę uczestników unikalnych oszacowano na 1-1,2 mln osób). W porównaniu z poprzednią edycją, impreza miała większy rozmach, zarówno z punktu widzenia liczby uczestników, atrakcji, wydarzeń towarzyszących, jak i zasięgu medialnego.

Regaty The Tall Ships Races 2013 składały się zgodnie z tradycją z 2 etapów wyścigów i etapu towarzyskiego. Pierwszy etap wyścigów rozpoczynał się w duńskim porcie Aarhus, a kończył w porcie w Helsinkach (4-7 lipca), etap towarzyski wiódł z Helsinek do lotewskiego portu w Rydze (17-20 lipca), natomiast trzeci etap rozpoczął się w Rydze i zakończył się wielkim finałem w Szczecinie. Sukcesem Miasta, poza samą organizacją finału regat, było zwycięstwo w klasie C szczecińskiej jednostki – SY Daru Szczecina.

Rysunek II-3. Trasa wyścigu podczas TTSR 2013

Źródło: <http://tallships.szczecin.eu/>.

⁵ <http://www.szczecin.pl/raport2008/html/04,19,04.htm>.

Finał regat The Tall Ships Races 2013 odbył się w Szczecinie w dniach 3-6 sierpnia. Podobnie jak w roku 2007, świętowanie zaczęło się w przeddzień finału Regat, kiedy miała miejsce osiemnasta edycja Flisu Odrzańskiego. Kolejnym akcentem było otwarcie szczecińskiej Alei Żeglarzy – promenady poświęconej ludziom morza znajdującej się nieopodal Mostu Długiego. Oprócz tych wydarzeń goście mieli okazję posłuchać muzycznych Ambasadorów Szczecina (m.in. zespołów Listopad, Big Fat Mama), koncertu Orkiestry Filharmonii Szczecińskiej wraz z zespołem VooVoo, czy też posmakować specjałów z Jarmarku pod Żaglami.

Sobota, 3 sierpnia była dniem licznych atrakcji, który rozpoczął się powitaniem nadpływających żaglowców przez orkiestry. O godzinie 16, na pokładzie żaglowca Dar Młodości, prezydent RP Bronisław Komorowski wraz z prezydentem Szczecina Piotrem Krzystkiem dokonali oficjalnego otwarcia finału TTSR 2013. Wieczorem, na głównej scenie, odbyły się koncerty muzyczne w ramach Eska Music Awards, które były transmitowane na antenie TVP1 (podobnie jak kolejnego dnia). O północy tego dnia odbył się pokaz sztucznych ogni.

W niedzielę 4 sierpnia od wczesnego popołudnia na szczecińskiej Łasztowni można było usłyszeć koncerty szantowe. O godzinie 16 ulicami Miasta przeszła uroczysta parada załóg i orkiestr, a następnie uczestnikom regat wręczono nagrody. Wieczorem wystąpiła gwiazda muzyki pop – Nelly Furtado. Do atrakcji zaplanowanych na poniedziałek należały m.in.: możliwość zwiedzania jednostek, uczestniczenia w artystycznych „wypach” tematycznych kierowanych dla dzieci, czy zawodach sportowo-zręcznościowych. Kluczowym elementem dnia był ostatni koncert z serii Eska Music Awards, w ramach którego wystąpił z okazji 20-lecia swojej działalności, zespół Hey wraz z gośćmi. We wtorek 6 sierpnia o godz. 9 rozpoczęło się pożegnanie wypływających ze Szczecina jednostek oraz uroczystości zamknięcia finału regat Tall Ships Races 2013.

Rysunek II-4. Mapa usytuowania statków w Szczecinie podczas TTSR 2013

Źródło: <http://tallships.szczecin.eu/>.

Atrakcje rozlokowane były w następujących strefach: strefie dziecięcej (pl. Adama Mickiewicza), wesołym miasteczku (ul. Jana z Kolna i Łasztownia), Jarmarku pod Żaglami (Wały Chrobrego, ul. Jana z Kolna i Łasztownia), samej Łasztowni, Wałach Chrobrego oraz w Parku Żeromskiego.

II.3. THE TALL SHIPS RACES 2017

II.3.1. PROGRAM, ATRAKCJE, PRZEBIEG IMPREZY

Tegoroczne międzynarodowe regaty rozpoczęły się dnia 30 czerwca 2017 roku w szwedzkim porcie Halmstad, gdzie stawiło się 55 jachtów i żaglowców z 18 krajów, w tym m.in. Cisne Branco z Brazylii, Shabab Oman II z Omanu, Santa Maria Manuela z Portugalii oraz polskie m.in. Fryderyk Chopin i Pogoria.

W dniu 3 lipca rozpoczął się pierwszy etap wyścigu, który zakończono w fińskim porcie Kotka i skąd, w ramach rejsu towarzyskiego, wyruszono w dniu 16 lipca do Turku. Po kilkudniowym przystanku wystartował drugi wyścig, którego portem docelowym była litewska Kłajpeda. Tam też w dniu 1 sierpnia rozpoczął się ostatni etap wyścigu żaglowców, który swój finał miał w Szczecinie. Szczegóły trasy regat zaprezentowano poniżej.

Rysunek II-5. Trasa wyścigu podczas TTSR 2017

Źródło: www.sailtraininginternational.org.

Całkowita długość planowanej trasy żaglowców wyniosła 1.944 kilometrów. Jednak w związku z niesprzyjającymi warunkami atmosferycznymi (silny wiatr) oraz rozproszeniem floty komitet organizacyjny TTSR 2017 postanowił skrócić ostatni etap wyścigu, z pominięciem wcześniej wyznaczonej mety.

Również w sobotę odbył się I Festiwal Orkiestr Dętych Szczecin 2017, w którym wzięło udział dziewięć orkiestr z całej Polski i tak, jak w dniu poprzednim dla osób aktywnych zaplanowano turnieje i zabawy sportowe na Wyspie Grodzkiej i w Parku Żeromskiego, a także zapewniono odpowiednią oprawę muzyczną imprezy. Od soboty ruszył także bezpłatny tramwaj wodny TT-Line.

Oficjalna uroczystość otwarcia finału *The Tall Ships Races 2017* rozpoczęła się o 19.30 na Wałach Chrobrego, a imprezę uświetnił występem światowej sławy tenor – Andrea Bocelli. Koncert ten zapowiadano jako jedno z najbardziej spektakularnych wydarzeń muzycznych w Polsce i Europie. Słynnemu tenorowi towarzyszyli m.in. wybitny flecista Andrea Griminelli, włoska sopranistka Alessandria Marianelli, gwiazda popu Ilaria Della Bidia oraz mistrzowie klasycznych gitar zespół CARISMA. Za organizację i przebieg koncertu odpowiedzialna była agencja Prestige MJM.

W niedzielę do głównych atrakcji podczas trwającego finału Regat należała kolorowa Parada załóg i wręczenie nagród zwycięzcom tegorocznych Regat. W pochodzie załóg wzięły udział orkiestry i załoganci jednostek uczestniczących w TTSR 2017. Następnie odbyło się uroczyste wręczenie nagród, gdzie w klasyfikacji generalnej największych żaglowców⁶ wygrał *Royalist* z Wielkiej Brytanii, w klasie B zwyciężył belgijski szkuner *Rupel*, natomiast w klasach C i D estońskie statki odpowiednio: *ST IV* oraz *Tuuelind*. Nagrodę *Friendship Trophy*, czyli trofeum dla najbardziej przyjacielskiej załogi, którą wybrali kapitanowie innych statków, otrzymali żaglarze z Omanu z jednostki *Shabab Oman II*. Podczas uroczystości wręczono także Puchar Prezydenta Miasta Szczecin dla najlepszej orkiestry I Festiwalu Orkiestr Dętych, który otrzymała Miejska Orkiestra „Moderato” z Warki.

Dodatkowo, muzyczną atrakcją drugiego dnia finału zlotu żaglowców był koncert *The Voice of Poland*, w którym wystąpili: Rafał Brzozowski, Adam Stachowiak, Sarsa, Damian Ukeje, Andrzej Piaseczny, Anna Karwan, Antek Smykiewicz, Mateusz Grędziński, Natalia Nykiel, Afromental. Cały koncert był transmitowany na żywo przez stację TVP 2. Natomiast w poniedziałkowy wieczór o odpowiednią oprawę muzyczną zadbało Radio Zet wraz z zaproszonymi gwiazdami: *Kayah* i *C-Bool*.

Jak wskazują szacunki Komendy Miejskiej Policji w dniach od 4 do 8 sierpnia 2017 r. finał Regat przyciągnął około 1.225.000 mieszkańców i turystów. Dodatkowo warto zaznaczyć, że nad bezpieczeństwem całej imprezy czuwało około 5.600 policjantów i ponad 600 funkcjonariuszy innych służb.

⁶ Klasa A – największe żaglowce (pow. 40 m. długości)

II.3.2. ANALIZA WYBRANYCH PRZEKAZÓW MEDIALNYCH DOTYCZĄCYCH TTSR 2017

Podobnie jak w przypadku poprzednich edycji, regaty The Tall Ships Races 2017 i ich szczeciński finał były tematem wielu artykułów, relacji i reportaży ukazujących się w mediach zarówno w Polsce, jak i zagranicą. Wydarzenie to było obecne i komentowane w prasie, Internecie, jak i telewizji.

Kampania promocyjna finału Regat została przygotowana i zorganizowana przez Szczecińską Agencję Artystyczną i realizowana była na 3 poziomach zasięgu: (1) zagranicznym – ukierunkowana głównie na Niemcy i kraje skandynawskie), (2) ogólnopolskim – w szczególności w zachodniej i północnej części kraju, (3) regionalnym – ukierunkowanie działań na obszarach o największym ruchu turystycznym.

Do promocji wydarzenia zostały wykorzystane przede wszystkim tradycyjne sposoby dotarcia do adresatów przekazu, w tym: billboardy⁷, plakaty, banery, flagi na słupach, ekrany w komunikacji miejskiej, monitor LED zlokalizowany obok Galerii Kaskada, ulotki i inne materiały dostępne np. w Centrum Informacji Turystycznej, czy nawet w sklepach sieci Netto⁸. Ponadto, w celu dotarcia do jak największej grupy potencjalnych uczestników imprezy wykorzystano m.in. popularne portale społecznościowe (np. Facebook), renomowane targi turystyczne i akademickie⁹, jak również reklamy w terminalach pasażerskich¹⁰ i na promach bałtyckich (w różnorodnej formie).

W ramach kampanii zagranicznej wykorzystano materiały opracowane w językach: angielskim, niemieckim i czeskim (w związku z rosnącą popularnością Szczecina wśród turystów czeskich), w tym: druki (np. ulotki), Internet oraz reklamę mobilną¹¹. Natomiast w Polsce, dzięki współpracy z Telewizją Polską, pojawiły się bloki reklamowe w TVP2 zapowiadające finał Regat¹², a we współpracy z Radiem Zet zrealizowano ogólnopolską promocję radiową. Dodatkowo, w ramach kampanii promocyjnej w prasie zostały opublikowane reklamy i artykuły sponsorowane¹³.

W celu dotarcia do jak największej grupy odbiorców treści, uruchomiono aplikacje mobilne pomagające zainteresowanym zapoznać się ze szczegółowym programem finału Regat i zaplanowanymi atrakcjami, a także zorientować się w rozmieszczeniu poszczególnych żaglowców, stoisk i innych punktów wartych do odwiedzenia.

Liczne wiadomości pojawiające się w Internecie, prasie i telewizji pozwalały śledzić na bieżąco każdy etap wyścigu Wielkich Żaglowców. Natomiast już od dnia 4 sierpnia zintensyfikowano przekaz w mediach lokalnych i informacje na temat imprezy pojawiały się z większą częstotliwością. Wiele publikacji prezentowało

⁷ Np. dzięki współpracy z przewoźnikiem „Polferries” pojawiła się wielkopowierzchniowa reklama przy trasie S3.

⁸ Sieć handlowa Netto, partner Regat, udostępniła powierzchnie reklamowe w swoich punktach handlowych i w gazetkach reklamowych.

⁹ W tym m.in. Dni Polskie w Pradze, targi branży turystycznej w Berlinie (Internationale Tourismusborse).

¹⁰ Port lotniczy w Goleniowie.

¹¹ Pojazd z reklamą Regat w języku niemieckim (trasa na obszarze Brandenburgii, Meklemburgii) oraz bus kursujący po Berlinie. Natomiast w ramach promocji regionalnej zastosowano reklamę na pojazdach komunikacji miejskiej (np. szczecińskie tramwaje, autobusy).

¹² Pierwsze reklamy wyświetlono już w sierpniu 2016 roku i czerwcu 2017 roku, a w dniu 6 sierpnia wyemitowano na żywo koncert „The Voice of Poland”.

¹³ M.in. czasopisma: „Żagle”, „Wiatr”, „Obserwator morski”, „Kalejdoskop”.

szczególony program finału TTSR 2017, jak również szerzej opisywano najciekawsze wydarzenia towarzyszące finałowi Regat, co umożliwiało odbiorcom wybór najciekawszych opcji spośród szerokiej gamy atrakcji.

Oprócz publikacji o charakterze informacyjnym znalazły się także liczne fotorelacje z przebiegu imprezy oraz wywiady przeprowadzane m.in. z organizatorami Regat, mieszkańcami Szczecina, politykami, członkami załóg oraz turystami krajowymi i zagranicznymi.

Wykonawca w ramach analizy przekazu medialnego zidentyfikował 45 publikacji w czasopiśmie i prasie codziennej. Poniżej zaprezentowano wybrane informacje na temat TTSR 2017:

Data	Tytuł gazety/czasopisma	Tytuły publikacji
maj – czerwiec 2017	Wiatr. Magazyn dla Żeglarzy	"Kurs na Szczecin. Imponująca flota żaglowców przy Wałach Chrobrego"
28-30 lipca 2017	Kurier Szczeciński	"Jak Szczecin promuje regaty" - Rozmowa z Jakubem Maturą, koordynatorem ds. promocji i PR w Szczecińskiej Agencji Artystycznej
28-30 lipca 2017	Kurier Szczeciński, WS Szczecin Wiadomości	"Wydarzenie roku!"
04.08.2017	Głos Szczeciński	"Regaty dają zarobić właścicielom mieszkań"
04.08.2017	Głos Szczeciński	"Statki orygami też popłyną Odrą podczas regat"
04.08.2017	Głos Szczeciński	"Kayah wprowadzi na Wałach klimat egzotyczny"
04.08.2017	Gazeta Wyborcza	"Taka impreza wyróżnia Szczecin"
04.08.2017	Gazeta Wyborcza	"The Tall Ships Races"
4-6 sierpnia 2017	Kurier Szczeciński	"Szczecin - cała na przód!"
4-6 sierpnia 2017	Kurier Szczeciński, dodatek do gazety: "Gazeta Regatowa. The Tall Ships Races. Szczecin 2017"	"Żaglowce odmieniają Szczecin"
4-6 sierpnia 2017	Kurier Szczeciński, dodatek do gazety: "Gazeta Regatowa. The Tall Ships Races. Szczecin 2017"	"Ciekawie na łasztowni"
4-6 sierpnia 2017	Kurier Szczeciński, dodatek do gazety: "Gazeta Regatowa. The Tall Ships Races. Szczecin 2017"	"Dodatkowe pociągi do Szczecina"
5-6.08.2017	Głos Szczeciński	"Piękne Żaglowce już są. Dziś rusza finał regat"
07.08.2017	Kurier Szczeciński	"Tysiące na Wałach"
07.08.2017	Kurier Szczeciński	"Szczecin żyje regatami"
08.08.2017	Kurier Szczeciński	"Po prostu świetnie!"
08.08.2017	Głos Szczeciński	"Żegnamy piękne żaglowce, które cieszyły oczy"
08.08.2017	Żagle + Jachty Motorowe. Magazyn sportów wodnych, nr 08 sierpień 2017	"Najpiękniejsze żaglowce świata! The Tall Ships' Races. Informator złotowy 2017"
09.08.2017	Głos Szczeciński	"Pożegnaliśmy żaglowce, ale bawimy się dalej"
09.08.2017	Kurier Szczeciński	"Pożegnaliśmy wielkie żaglowce"

Zdecydowana większość osób udzielających wywiadów na temat finału Regat pozytywnie odnosiła się do *The Tall Ships Races 2017*. Niejednokrotnie wskazywano na wyjątkowy charakter imprezy, jak również zauważano zmiany, jakie nastąpiły na przestrzeni ostatnich lat na terenie Miasta Szczecin. Wielu uczestników poprzednich edycji finału Regat doceniło starania organizatorów imprezy, jak również dostrzegło zdecydowany wzrost potencjału Miasta.

Analizując zasięg medialny wydarzenia, a także skuteczność przekazu warto dodatkowo sięgnąć po wyniki badań ankietowych przeprowadzonych podczas TTSR 2017 przez Instytut Badawczy IPC¹⁴, w których wzięło udział 82 turystów zagranicznych i 310 turystów z Polski.

W raporcie wskazano, że prawie połowa turystów krajowych dowiedziała się o tegorocznych finałach Regat z telewizji, natomiast dla gości zza granicy najlepszym źródłem informacji o wydarzeniu była rodzina bądź znajomi (około 60% ankietowanych).

Oprócz telewizji oraz osób najbliższych (rodzina/znajomi) stosunkowo popularnym źródłem informacji o TTSR 2017 był Internet (37,8% turyści zagraniczni, 30,3% turyści z Polski). Pozostałe kanały przekazu informacji (tj. prasa, aplikacje mobilne, ulotki/bilbordy, biura podróży itd.) zostały wskazane przez mniej niż 10% badanych.

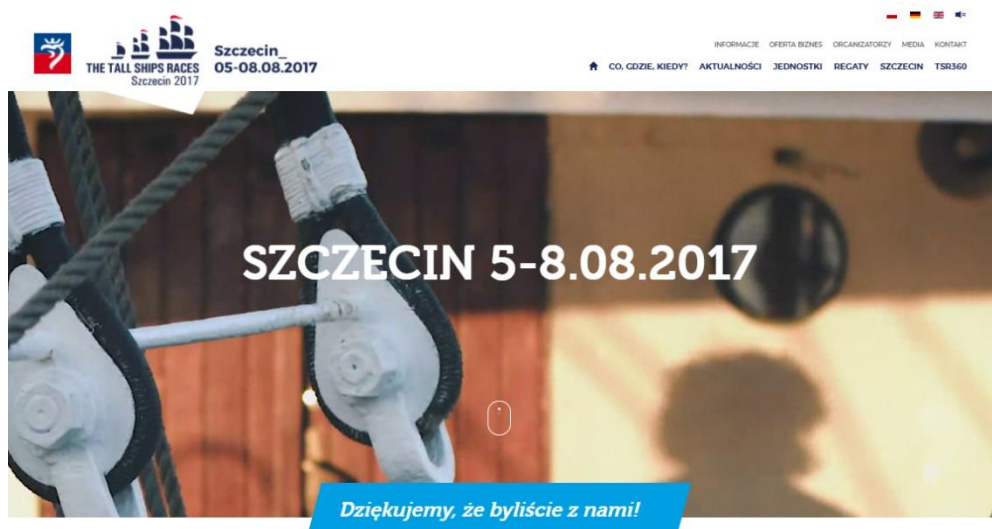
¹⁴ „Profil odwiedzających imprezę The Tall Ships Races. Raport z badań ilościowych”. Raport przygotowany przez Instytut Badawczy IPC na zlecenie Żegluga Szczecińskiej.

II.3.3. ANALIZA AKTYWNOŚCI NA STRONACH INTERNETOWYCH I PORTALACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH ZWIĄZANYCH Z TTSR 2017

Analiza aktywności na oficjalnej stronie internetowej The Tall Ships Races 2017

Oficjalna strona internetowa TTSR 2017 znajduje się pod adresem <http://www.tallships.szczecin.eu>. Prowadzona jest przez Biuro Komunikacji Społecznej i Marketingowej Urzędu Miasta Szczecin. Jako oficjalny serwis poświęcony finałowi Regat zawiera wszelkie informacje dotyczące całego wydarzenia i można ją uruchomić w trzech językach: polskim, angielskim i niemieckim.

Rysunek II-7. Wycinek ze strony głównej www.tallships.szczecin.eu

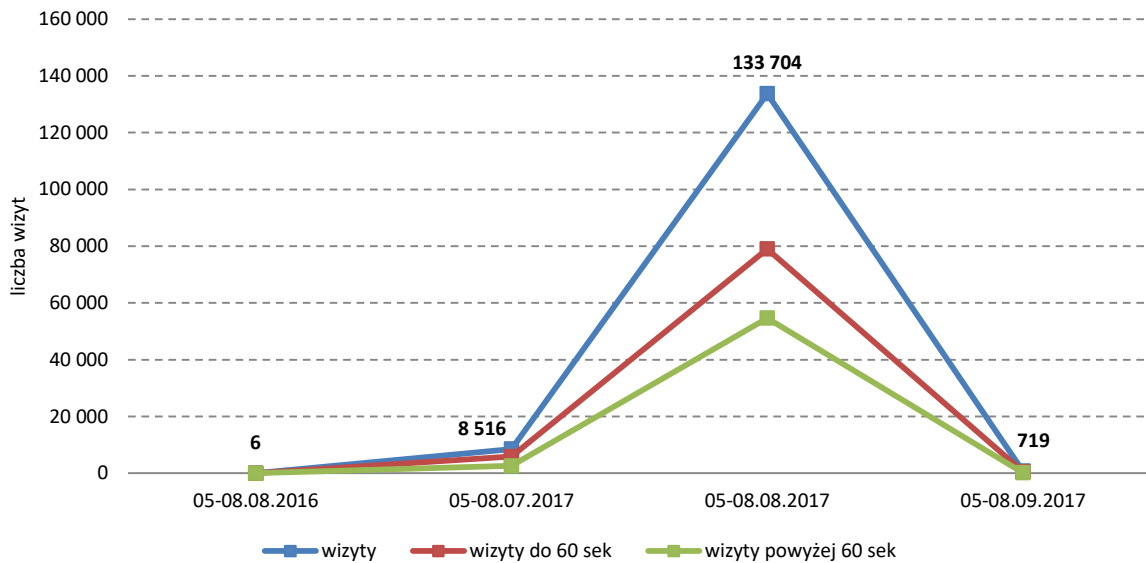

FINAŁ REGAT WIELKICH ŻAGLOWCÓW

Źródło: <http://tallships.szczecin.eu/>, 20.10.2017 r.

Tak, jak to miało miejsce w poprzednich edycjach Regat, w okresie przygotowań i trwania finału popularność serwisu istotnie wzrosła.

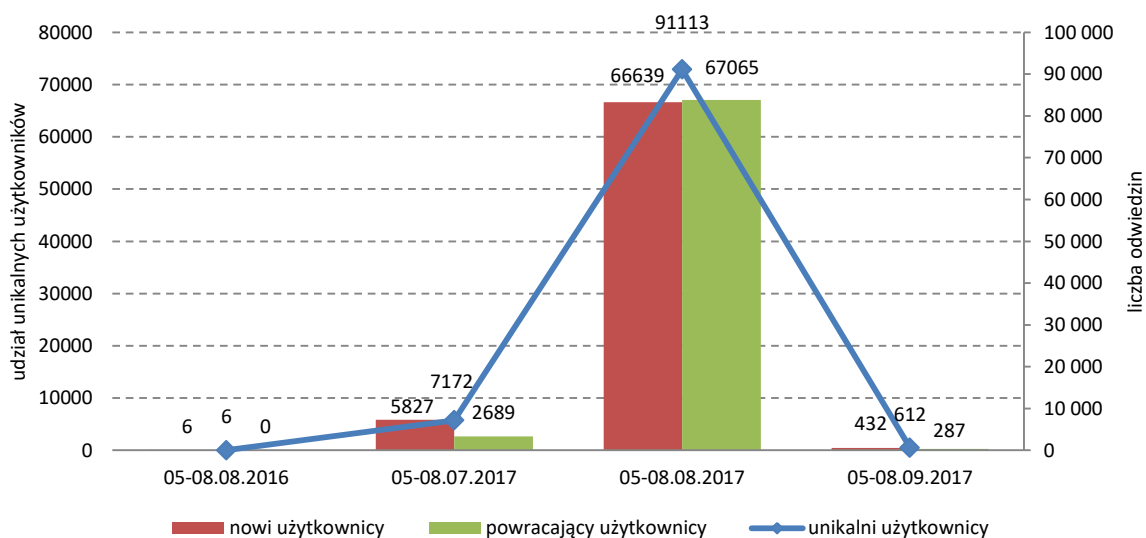
Rysunek II-8. Liczba wizyt na stronie www.tallships.szczecin.eu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Tegoroczny finał Regat wywołał jeszcze większy ruch na stronie internetowej niż w przypadku TTSR 2013. Różnica między liczbą odwiedzin zanotowanych wyniosła ponad 40 tys. (wzrost o niespełna 46%). Wzmożoną aktywność internautów można było zaobserwować już w lipcu, natomiast w kulminacyjnym momencie aktywność na stronie wyniosła ponad 130 tys. wizyt, gdzie w analogicznym okresie (od 3 do 6 sierpnia 2013 roku) zanotowano 91 tys. odwiedzin. Oprócz ogólnego wzrostu liczby odwiedzających wzrosła także liczba unikalnych użytkowników. Finał Regat przyciągnął ponad 91 tysięcy unikatowych odwiedzających, a więc o około 30 tys. więcej niż podczas TTSR 2013.

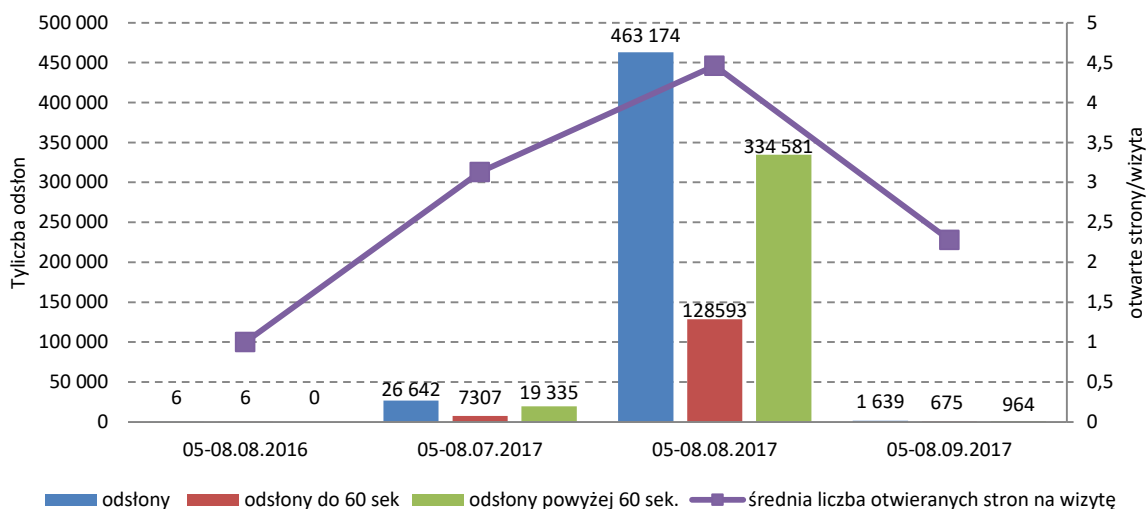
Rysunek II-9. Liczba unikalnych użytkowników strony www.tallships.szczecin.eu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Jak zaprezentowano na poniższym wykresie, zdecydowana większość użytkowników zaglądała do serwisu na dłużej niż 60 sekund co oznacza, że wejścia na stronę TTSR nie miały charakteru przypadkowego, tylko służyły uzyskaniu konkretnych informacji.

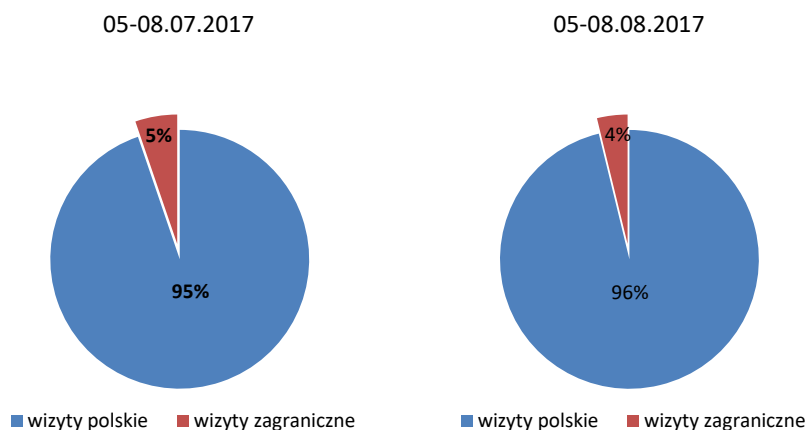
Rysunek II-10. Liczba odsłon strony www.tallships.szczecin.eu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Badając strukturę użytkowników odwiedzających serwis można wskazać, że najwięcej wizyt strony internetowej TTSR 2017 wykonali internauci z Polski. Dominujący udział Polaków miał miejsce zarówno w lipcu, jak i sierpniu 2017 roku. W obu przypadkach w strukturze odwiedzających ogółem przekroczyli 90%.

Rysunek II-11. Struktura w podziale na wizyty z Polski i zagraniczne

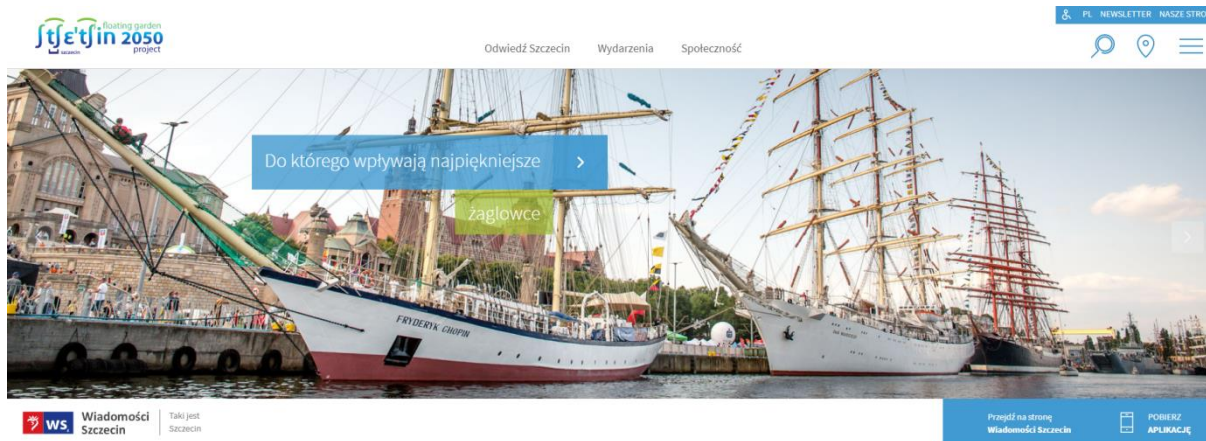
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Zaobserwowana liczba odsłon i wizyt wskazuje na duże zainteresowanie wydarzeniem, jak również świadczy o użyteczności znalezionych tam informacji (na co wskazuje długość pojedynczej odsłony). O popularności imprezy w Polsce świadczy dominujący udział wizyt z Polski w strukturze odwiedzin serwisu ogółem. Wobec powyższych informacji należy ocenić, że podobnie jak w 2013 roku oficjalna strona finału Regat spełniła swoje zadanie.

Analiza aktywności na stronie internetowej www.szczecin.eu

Finał Regat spowodował także wzmożony ruch na stronie internetowej www.szczecin.eu, której głównym celem jest promocja Miasta Szczecin.

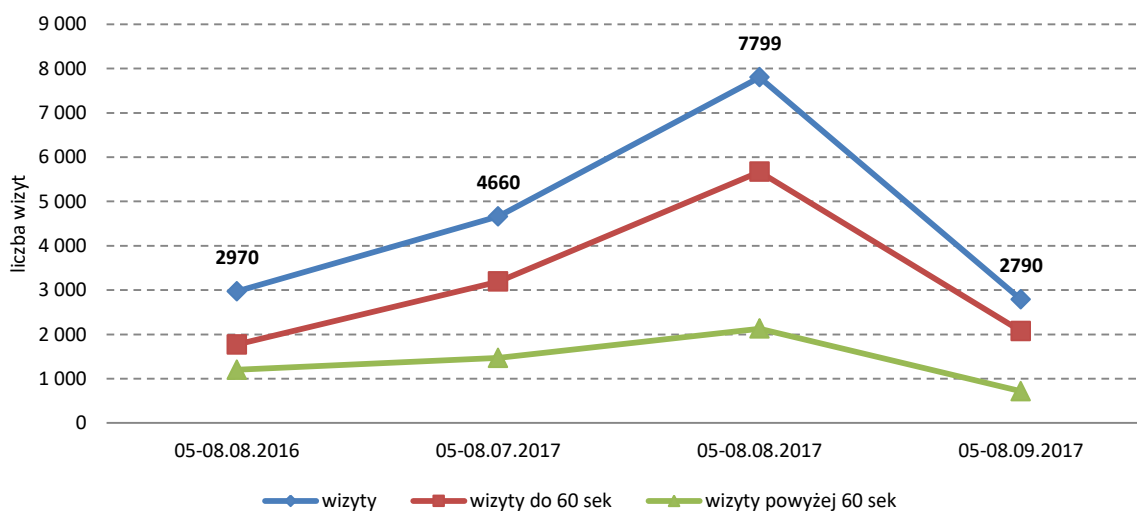
Rysunek II-12. Wycinek strony głównej www.szczecin.eu

Źródło: <http://www.szczecin.eu/>, 20.10.2017 r.

Pomimo, że w tym roku to strona www.tallships.szczecin.eu stanowiła główne źródło informacji o finale The Tall Ships Races 2017, to jednak na witrynie www.szczecin.eu również zanotowano znaczący wzrost aktywności internautów.

Rysunek II-13. Liczba odwiedzin na stronie www.szczecin.eu w wybranych dniach

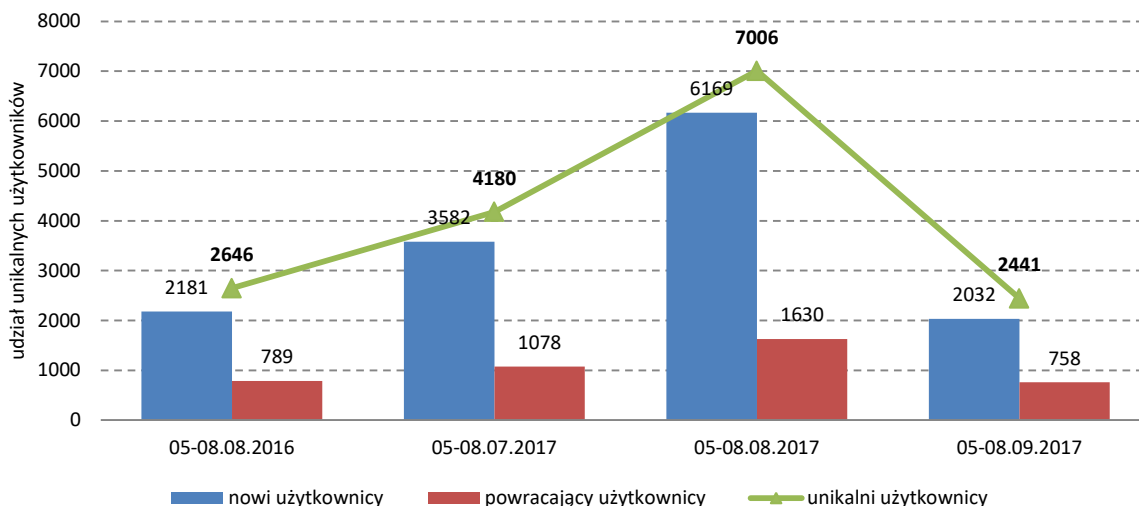
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Porównując prezentowane dane do wyników osiągniętych w analogicznym okresie w 2013 roku (ponad 21 tys. wizyt w czasie trwania finału TTSR 2013) widać znaczący spadek liczby wizyt na opisywanej stronie internetowej w całym badanym okresie (tj. rok poprzedzający imprezę; miesiąc poprzedzający imprezę; okres trwania imprezy; miesiąc następujący po imprezie). Nie zmienia to faktu, że zanotowano istotny wzrost wizyt na stronie

szczecin.eu w okresie trwania finału Regat 2017. Miesiąc po imprezie nastąpił spadek odwiedzin witryny do poziomu niższego niż wizyty użytkowników zanotowane rok wcześniej (05-08.08.2016 r.).

Jak wynika z danych prezentowanych na kolejnym wykresie, w badanych przedziałach czasowych największy udział w wizytach mieli unikalni użytkownicy (w czasie trwania finału TTSR 2017 ponad 7 tys. unikalnych użytkowników, z czego ponad 6 tys. to nowi użytkownicy).

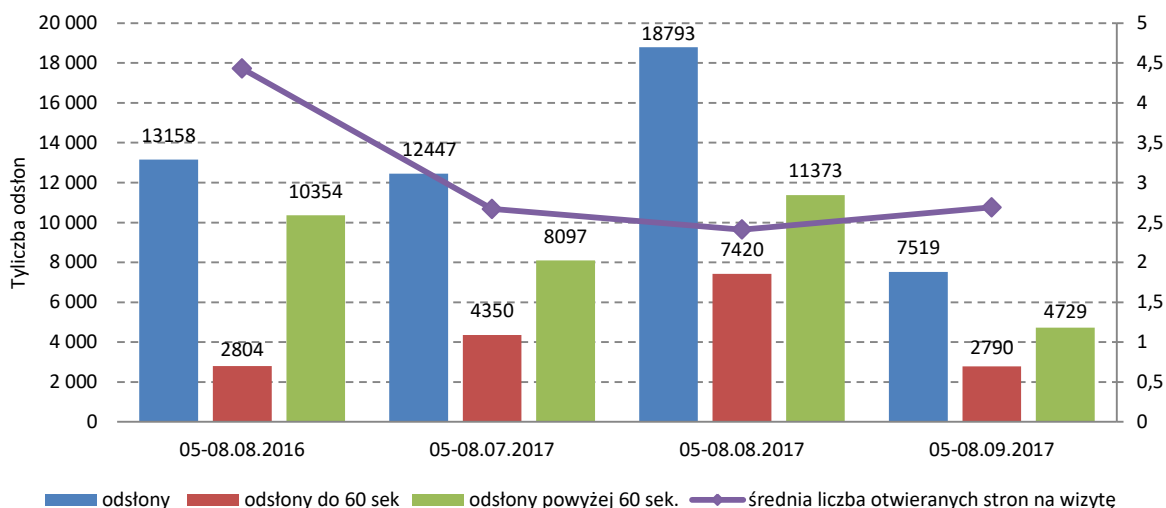
Rysunek II-14. Liczba unikalnych użytkowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Naturalnie najwięcej odsłon zanotowano w czasie trwania finału Regat. W przypadku każdego z badanych okresów, zdecydowana większość użytkowników najprawdopodobniej pojawiła się na stronie internetowej w konkretnym celu i zdążyła zapoznać się z treścią zawartą na otwartej stronie (ponad 11 tys. odsłon w dniach od 5 do 8 sierpnia 2017 r. trwało powyżej 60 sek.). Ponadto w dniach trwania imprezy spadła średnia liczba otwieranych stron podczas pojedynczej wizyty, co może oznaczać o większej liczbie wizyt w celu poszukiwania konkretnej informacji, która była łatwo dostępna, lub z braku wystarczających informacji zaprzestawano korzystania z www.szczecin.eu.

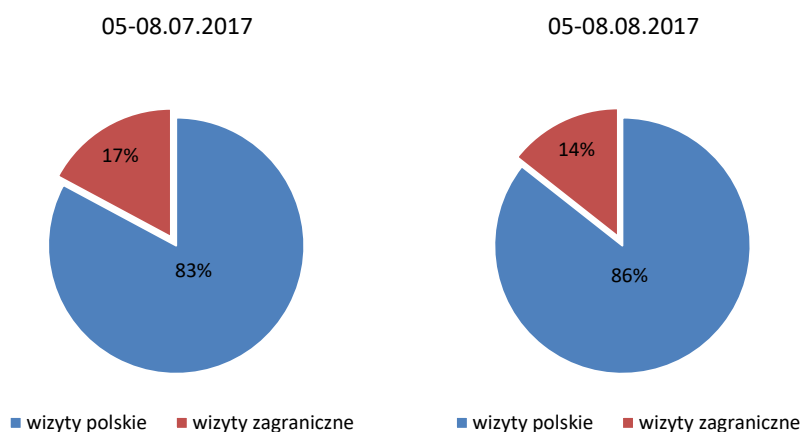
Rysunek II-15. Liczba odsłon na stronie www.szczecin.eu w wybranych okresach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Warto jednak zwrócić uwagę na dane za miesiące lipiec i wrzesień 2017 roku. W obu przypadkach dane odnoszące się do liczby odsłon są niższe od zanotowanych w dniach 5-8 sierpnia 2016 r.

Rysunek II-16. Struktura użytkowników ze względu na lokalizację

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Podobnie, jak w przypadku finału Regat 2013, użytkownicy zagraniczni (głównie z Niemiec i Wielkiej Brytanii) stanowili zarówno w lipcu, jak i sierpniu jedynie niewielki odsetek w liczbie użytkowników ogółem, przy czym (ponownie) w dniach trwania imprezy ich udział nieznacznie spadł.

Przyczyną spadku liczby wejść na stronę www.szczecin.eu podczas TTSR 2017 względem TTSR 2013 może być lepsza promocja strony dedykowanej finałowi Regat oraz lepiej przygotowanej jej zawartości. W związku z tym znakomita większość ruchu internautów poszukujących informacji o imprezie skoncentrowała się na stronie TTSR 2017, na co wskazują jej statystyki.

Analiza aktywności na oficjalnym fanpage'u The Tall Ships Races 2017 w serwisie facebook.com

Fanpage The Tall Ships Races 2017 w serwisie Facebook stanowił kolejne źródło aktualnych informacji dotyczących zorganizowanego w Szczecinie finału Regat. W ciągu 4 dni trwania imprezy na fanpage'u przybyło 1.670 nowych fanów, a na dzień 8 sierpnia 2017 fanpage The Tall Ships Races 2017 posiadał już 52.509 polubień. Ponadto, w pierwszych dwóch dniach imprezy dzienna liczba użytkowników aktywnie korzystająca ze strony wyniosła ponad 100 tys. osób.

Rysunek II-17. Wycinek ze strony głównej strony The Tall Ships Races 2017 na portalu Facebook

Źródło: Fanpage The Tall Ships Szczecin.

W ocenie podmiotu prowadzącego fanpage (Żegluga Szczecińska), jedynie w ciągu czterech dni imprezy publikowane na fanpage'u treści dotarły do 4.521.380 osób, natomiast łączna liczba wyświetleń w ciągu czterech dni imprezy wyniosła 15.650.363.

II.4. OTOCZENIE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE TTSR 2017

W ramach niniejszego Raportu dokonano analizy danych statystycznych dotyczących Szczecina w miesiącach organizacji finału Regat, jako tła społeczno-gospodarczego TTSR 2017.

II.4.1. DANE PODSTAWOWE

Aktualne na dzień sporządzenia Raportu dane Głównego Urzędu Statystycznego w zakresie otoczenia społeczno-gospodarczego jednoznacznie wskazują, że najistotniejszym zjawiskiem na obszarze województwa zachodniopomorskiego (ale i całego kraju) jest znaczny wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (o około 5,5% rdr), co wobec nierosnącej liczby osób w wieku produkcyjnym spowodowało spadek poziomu bezrobocia rejestrowanego do poziomu 9,0% w sierpniu 2017 roku. Oznacza to spadek liczby bezrobotnych względem tego samego okresu poprzedniego roku o 15%. Dostępność pracowników może być czynnikiem kształtującym obraz gospodarki lokalnej w kolejnych okresach.

Przy rosnącym zatrudnieniu i spadającej liczbie bezrobotnych, naturalnym procesem jest ruch pracowników pomiędzy poszczególnymi przedsiębiorstwami, co w efekcie prowadzi do wzrostu średniego wynagrodzenia. Dane o poziomie zarobków publikowane przez GUS wskazują, że w okresie lipiec-sierpień 2017 roku wzrosły one o około 6,9%, a trzeba zaznaczyć że obejmują one zatrudnionych tylko w firmach o 9 lub więcej pracowników. Badania zarobków w mikrofirmach (gdzie poziom wynagrodzeń jest najniższy) wskazują, że wzrost był jeszcze wyższy.

Niezmiennie od wielu lat rośnie liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw, zarówno na obszarze województwa zachodniopomorskiego, jak i samego Szczecina. Wzrost ten może w kolejnych okresach wyhamować, głównie za sprawą spadającej liczby nowych mikrofirm (jednoosobowych działalności gospodarczych), dla których coraz atrakcyjniejszą alternatywą są etaty o rosnącym poziomie zarobków. Z drugiej strony, wraz ze wzrostem wysokości wynagrodzenia rosną korzyści podatkowe związane z założeniem własnej jednoosobowej firmy.

Rysunek II-18. Wybrane informacje dot. sytuacji społeczno-gospodarczej województwa Zachodniopomorskiego

Dane o województwie Zachodniopomorskim	Lipiec 2016	Lipiec 2017	Sierpień 2016	Sierpień 2017
Przec. zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (tys.)	170,80	180,30	170,9	180,30
Bezrobotni zarejestrowani w urzędach pracy (tys.)*	64,50	54,50	63,50	54,20
Stopa bezrobocia rejestrowanego (%)**	10,8%	9,0%	10,7%	9,0%
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw (zł)	4 023,55	4 209,88	3 898,34	4 167,22
Podmioty gospodarki narodowej*** (tys.) w Rejestrze REGON (stan na koniec okresu)	221,20	223,20	221,20	223,60

* Stan w końcu okresu

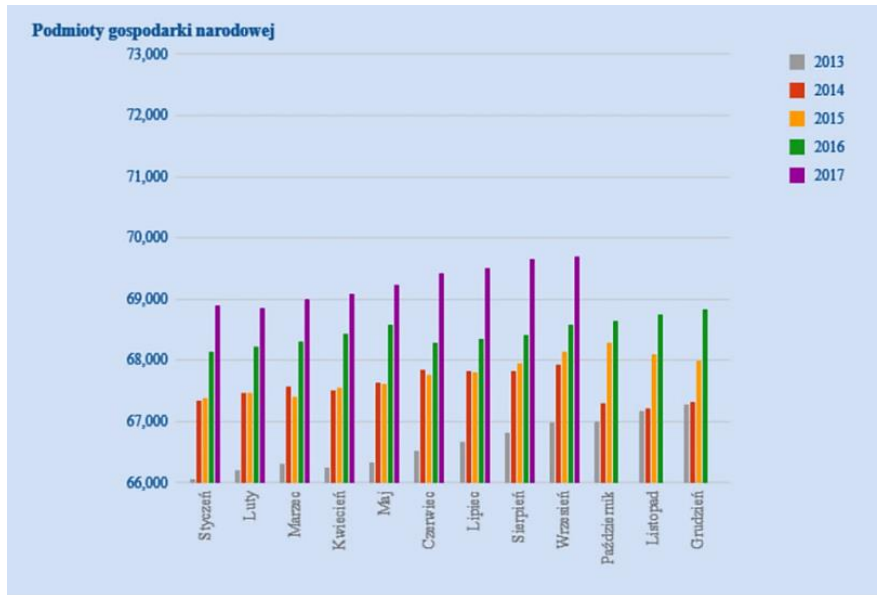
** Stan w końcu okresu. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w cywilnej ludności aktywnej zawodowo, szacowanej na koniec każdego miesiąca

*** Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://szczecin.stat.gov.pl/> dostęp: 25.09.2017 r., 6.10.2017 r., 08.11.2017 r.

Rosnąca dotychczas liczba podmiotów gospodarczych widoczna jest również w Szczecinie. Na poniższym rysunku zostały zaprezentowane zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej zaobserwowane w Szczecinie na przestrzeni lat 2013-2017.

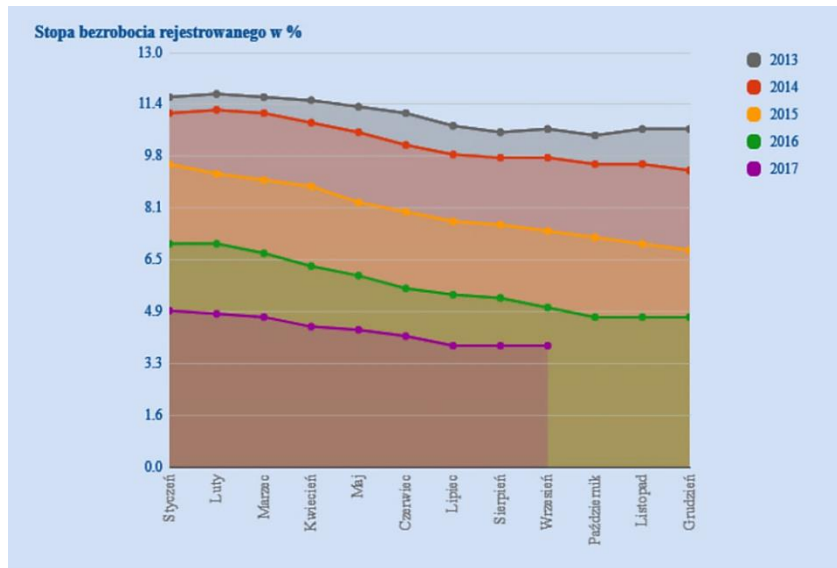
Rysunek II-19. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2013-2017

Źródło: Fragment ze strony <http://szczecin.stat.gov.pl/wykresy/interaktywne-miasto-szczecin/> (dostęp: 08.11.2017 r.).

Spadek liczby bezrobotnych odnotowano również w Szczecinie, przy czym rejestrowany przez GUS poziom bezrobocia na koniec września 2017 roku spadł do 3,8% (liczba zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 6,5 tys. osób), co biorąc pod uwagę sposób ujęcia liczby bezrobotnych¹⁵ oznaczać może zbliżenie bądź przekroczenie poziomu bezrobocia naturalnego. Wobec takiego stanu należy oczekiwać w kolejnych miesiącach¹⁶ problemów przedsiębiorstw w pozyskaniu pracowników, zwłaszcza wykwalifikowanych.

Rysunek II-20. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2013-2017

Źródło: Fragment ze strony <http://szczecin.stat.gov.pl/wykresy/interaktywne-miasto-szczecin/> (dostęp: 08.11.2017 r.).

¹⁵ Dane BAEL, wskazujące jedynie osoby chętne do podjęcia pracy są niższe od wskaźnika bezrobocia GUS.

¹⁶ Prawdopodobnie w okresie zimowym poziom bezrobocia ustabilizuje się lub nieznacznie wzrośnie, a potencjalne dalsze spadki pojawią się w marcu i kwietniu 2018 roku.

O koniunkturze lokalnej gospodarki i sytuacji ekonomicznej mieszkańców świadczy sytuacja na rynku mieszkaniowym. Jak wskazują dane GUS, w okresie styczeń-lipiec 2016 roku udostępniono w Szczecinie do użytkowania łącznie 1.740 mieszkań, co stanowi najlepszy wynik w regionie. W kolejnym miesiącu liczba ta zwiększyła się o kolejne 112 mieszkań (do wartości 1.852). W tych samych okresach przeciętna powierzchnia oddanego mieszkania w Szczecinie była jedną z najniższych w województwie (odpowiednio: 66,5 m² i 63,5 m²)¹⁷. W roku 2017 w okresie styczeń-lipiec w Szczecinie oddano jedynie 1.598 mieszkań, choć jest to nadal wartość wyższa niż przez kilka lat przed 2016 rokiem. Przepiętna powierzchnia przekazanego mieszkania wyniosła 61,5 m².

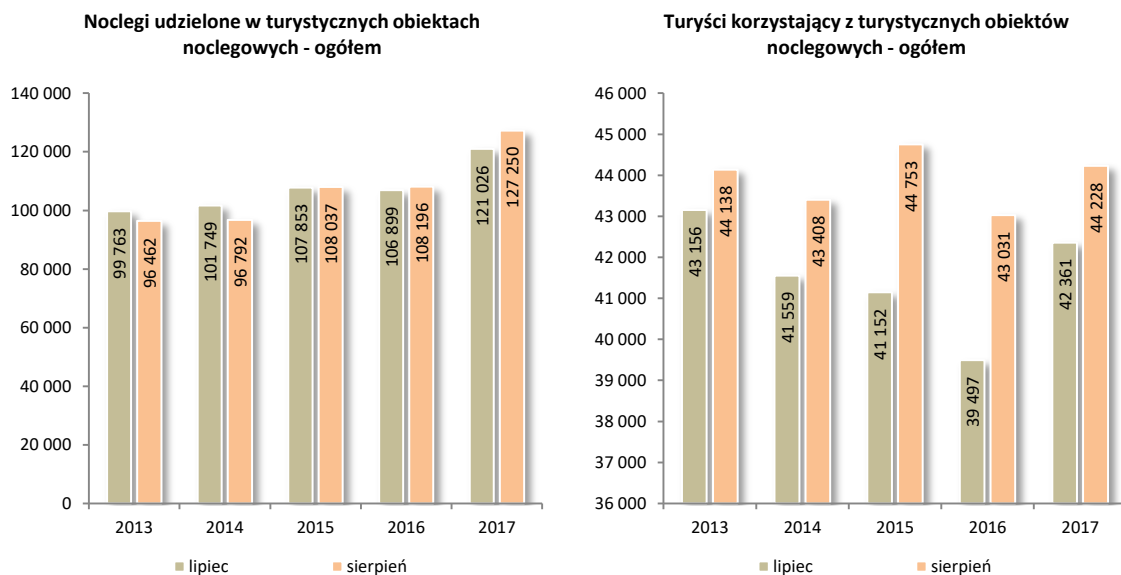
Wartością istotną z punktu widzenia lokalnej gospodarki jest koniunktura w portach morskich Szczecin, Świnoujście i Police. W miesiącach od stycznia do sierpnia 2016 roku porty morskie w województwie zachodniopomorskim uzyskały obroty ładunkowe w wysokości 15.274,0 tys. ton i stanowiły 32,1% ogółu obrotów ładunkowych zarejestrowanych w polskich portach. Na koniec sierpnia 2017 r. obroty w portach województwa sięgały 16.700,0 tys. ton (33,6% krajowych obrotów), co stanowi około 9,3-procentowy wzrost rdr.

II.4.2. RUCH TURYSTYCZNY

O rosnącej atrakcyjności Szczecina, obserwowanej w latach 2013-2017 zwłaszcza w okresie wakacyjnym (w miesiącach lipiec i sierpień), świadczą informacje odnoszące się m.in. do liczby noclegów udzielonych w obiektach turystycznych. Jak wskazują dane udostępnione na zlecenie Wykonawcy przez GUS, poza lipcem 2016 roku można zaobserwować regularny wzrost udzielanych noclegów w Szczecinie.

¹⁷ Mniejszą przeciętną powierzchnią nowych mieszkań charakteryzowało się tylko Świnoujście (odpowiednio: 50,6 m² sierpień 2016 r. i 52,3 m² lipiec 2016 r.), natomiast na wartość tę wpływ ma budowa mieszkań na wynajem.

Rysunek II-21. Liczba korzystających i udzielonych noclegów w Szczecinie w latach 2013-2017

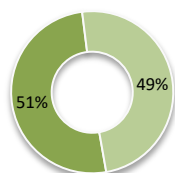
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny.

Tak wyraźny trend nie występuje w przypadku danych dotyczących liczby turystów korzystających z bazy noclegowej – w latach 2013-2016 regularnie spadała liczba zakwaterowanych turystów w miesiącu lipcu. Wskazane dane rozpatrywane łącznie wskazują na coraz dłuższy jednostkowy pobyt turystów przybywających do Szczecina.

Z punktu widzenia atrakcyjności turystycznej Miasta Szczecin i kierowania przekazu promocyjnego, istotną informacją o ruchu turystycznym w Szczecinie jest pochodzenie zwiedzających. Poniżej zaprezentowano podział turystów na krajowych i zagranicznych, korzystających z obiektów noclegowych w Szczecinie, w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2016 i 2017.

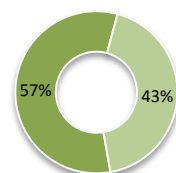
Rysunek II-22. Turyści korzystający z obiektów noclegowych w Szczecinie w lipcu i sierpniu lat 2016-2017

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych - lipiec 2016

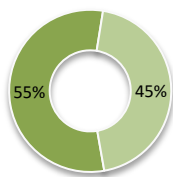
■ Turyści krajowi ■ Turyści zagraniczni

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych - sierpień 2016

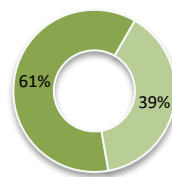
■ Turyści krajowi ■ Turyści zagraniczni

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych - lipiec 2017

■ Turyści krajowi ■ Turyści zagraniczni

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych - sierpień 2017

■ Turyści krajowi ■ Turyści zagraniczni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Główny Urząd Statystyczny.

Jak wynika z zaprezentowanych danych, w roku 2017 zwiększył się udział turystów krajowych, natomiast w każdym z analizowanych okresów udział turystów spoza Polski jest zauważalnie wyższy w lipcu, niż w sierpniu.

Analiza tylko zaprezentowanych danych, w kontekście przeprowadzonych badań ankietowych, pozwala sformułować następujące dwa wnioski:

1. Odnotowano znaczny wzrost udzielonych noclegów w Szczecinie w miesiącach lipiec i sierpień 2017 roku (+17,6% rdr), jak i wzrost liczby turystów w turystycznych obiektach noclegowych (odpowiednio: 7,3% rdr i 2,8% rdr), co może świadczyć o pozytywnym wpływie organizacji finału Regat i pobudzeniu ruchu turystycznego w Mieście.
2. Większość turystów w Szczecinie w miesiącach letnich to Polacy, których udział w strukturze zwiedzających jest coraz wyższy.

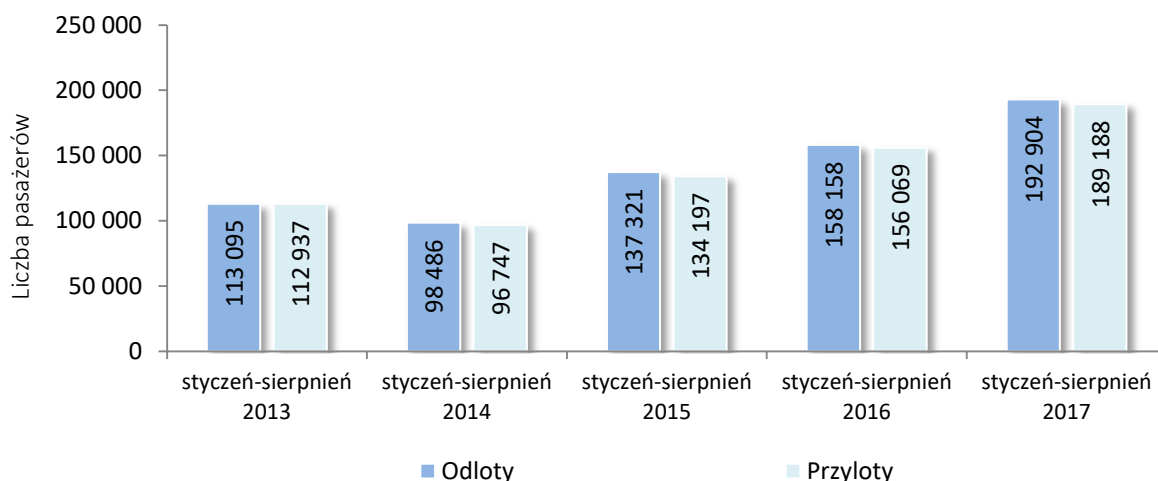
II.4.3. LOTNICZY RUCH PASAŻERSKI

Dodatkowym źródłem informacji dotyczącym zarówno ruchu turystycznego w Szczecinie, sytuacji ekonomicznej mieszkańców, jak i lokalnej aktywności gospodarczej, jest wielkość generowanego ruchu lotniczego. Zależność ta wynika z faktu, że zwłaszcza turyści zagraniczni korzystają z transportu lotniczego, wzrost udziału transportu lotniczego w usługach transportu mieszkańców Szczecina wskazuje na wzrost ich zamożności, a ponadto wzrost udziału pasażerów biznesowych świadczy o aktywności gospodarczej lokalnych przedsiębiorców.

Oczywiście zmiana liczby obsłużonych pasażerów wynikać może też z innych przyczyn, jak spadek średnich cen biletów, pojawienie się nowych połączeń, czy preferencji wakacyjnych mieszkańców (np. wzrost zainteresowania wypoczynkiem nad Bałtykiem), jednak odnotowany trend wzrostowy może stanowić element wnioskowania o sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Jak wynika z danych prezentowanych przez Port Lotniczy Szczecin Goleniów, w latach 2013-2017 odnotowywano istotny (ponad 70-procentowy) wzrost liczby osób podróżujących samolotami. W szczególności w okresie letnim (lipiec-sierpień) obserwuje się wzmożony ruch pasażerski na lotnisku, co powoduje, że próba określenia wpływu organizacji TTSR 2017 na ruch pasażerski jest bardzo ograniczona.

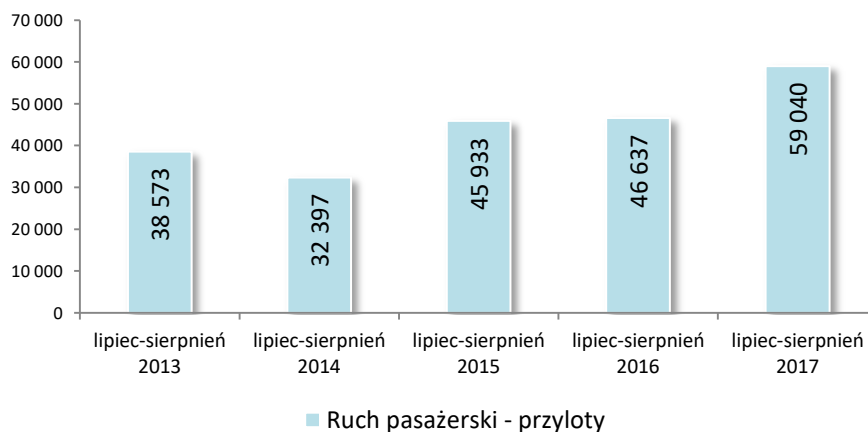
Rysunek II-23. Ruch pasażerski zaobserwowany na lotnisku w Goleniowie w latach 2013-2017 w okresie od stycznia do sierpnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych na stronie: www.airport.com.pl/biznes/statystyki/wykresy/

W celu dokładniejszej identyfikacji potencjalnego oddziaływania organizacji TTSR 2017 na wzmożenie ruchu pasażerskiego na lotnisku w Goleniowie, skąd uczestnicy tegorocznych Regat mogli przemieścić się na obszar imprezy, skoncentrowano się jedynie na liczbie przylatujących pasażerów w miesiącach: lipiec¹⁸ i sierpień. Na poniższym rysunku zaprezentowano sumę przylatujących pasażerów na lotnisko w Goleniowie w lipcu i sierpniu (łącznie) w latach 2013-2017.

Rysunek II-24. Ruch pasażerski zaobserwowany na lotnisku w Goleniowie w latach 2013-2017 w okresie od lipca do sierpnia - przyloty

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych na stronie: www.airport.com.pl/biznes/statystyki/wykresy/

¹⁸ Nie wykluczono możliwości, że uczestnicy tegorocznej imprezy mogli pojawić się w Szczecinie jeszcze przed finałem Regat

Jak wynika z zaprezentowanych powyżej danych, po TTSR 2013 ruch w miesiącach letnich na lotnisku spadł, natomiast trend wzrostowy obserwowany jest od 2015 roku. Przy czym wzrost w roku 2016 był symboliczny (jedynie +2% rdr), a wzrost w roku 2017 jest już istotnie zauważalny i wyniósł 27% rdr).

II.5. SZACUNEK LICZBY UCZESTNIKÓW TTSR 2017

W finale The Tall Ships Races 2017 uczestniczyło 7.000 żeglarzy z 18 krajów, którzy przyплыли na około 90 jednostkach. Odwiedzający mogli skorzystać z 362 punktów handlowych i usługowych, i poruszać się po powierzchni imprezy liczącej ponad 250 tys. m².

Zgodnie z szacunkowymi danymi zebranymi przez Komendę Miejską Policji w Szczecinie w obszarze Wałów Chrobrego oraz Łasztowni finał The Tall Ships Races 2017 w najbardziej newralgicznych momentach przyciągnął:

- w dniu 04.08.2017 r. - 50.000 osób (w tym 10.000 uczestników w kulminacyjnym momencie),
- w dniu 05.08.2017 r. - 300.000 osób (w tym 150.000 uczestników w kulminacyjnym momencie),
- w dniu 06.08.2017 r. - 450.000 osób (w tym 150.000 uczestników w kulminacyjnym momencie),
- w dniu 07.08.2017 r. - 400.000 osób (w tym 100.000 uczestników w kulminacyjnym momencie),
- w dniu 08.08.2017 r. - 25.000 osób (w tym 5.000 uczestników w kulminacyjnym momencie).

Podsumowując dane KMP, od 4 do 8 sierpnia 2017 r. impreza przyciągnęła około 1.225.000 mieszkańców i turystów¹⁹. Jednakże podanej liczby uczestników nie powinno się utożsamiać z liczbą unikalnych odwiedzin, lecz z liczbą „osobodni”, gdyż najprawdopodobniej znaczna część osób uczestniczyła w kilku dniach omawianego wydarzenia.

Jednocześnie Wykonawca zawarł umowę z firmą T-Mobile na opracowanie i dostarczenie bazy danych statystycznych dotyczących liczby uczestników TTSR 2017. Dane obejmowały liczbę osób znajdujących się w wyznaczonym obszarze (granice imprezy), których urządzenia komunikowały się ze stacjami BTS, ze wskazaniem miejsca zamieszkania w podziale na województwa, a w przypadku obcokrajowców wskazanie kraju, z którego pochodzą. Miejsce zamieszkania określone zostało na podstawie najczęstszego przebywania danego urządzenia w okresie kilku miesięcy poprzedzającym finał Regat. Ponadto uzyskano informację o liczbie dni przebywania danej osoby na terenie Miasta.

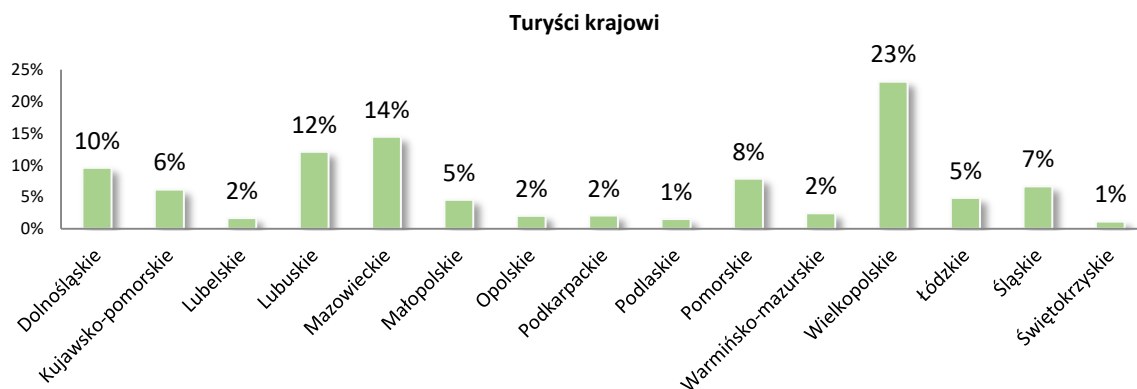
Jednocześnie korzystając z metodyki firmy T-Mobile możliwe było ekstrapolowanie liczby urządzeń logujących się na terenie imprezy do sieci T-Mobile na całą populację. Metodyka została opracowana na bazie doświadczeń firmy T-Mobile z imprez biletowanych, gdzie możliwe było odniesienie dokładnej liczby osób (wskazanej na podstawie liczby sprzedanych biletów) do liczby urządzeń logujących się tylko do tej jednej sieci.

¹⁹ W tym miejscu należy podkreślić, że w przypadku tego rodzaju imprez dokładne oszacowanie liczby uczestników jest ograniczone m.in. ze względu na rozproszenie na znacznej powierzchni (finał Regat odbywał się na dwóch brzegach Odry), czy też otwarty charakter wydarzenia, z czym wiązała się możliwość wielokrotnego opuszczania i powrotu na teren imprezy.

Na podstawie przekazanych danych i wskazanej metodyki możliwe było ustalenie liczby uczestników finału TTSR 2017 na 552,9 tys. osób, w tym 322,6 tys. uczestników unikalnych. Wskazane wartości znacznie odbiegają od liczby uczestników wskazanych przez KMP, jednak biorąc pod uwagę szacowanie liczby uczestników przez firmę T-Mobile na podstawie liczby urządzeń logujących się do sieci (a więc bez uwzględnienia osób nieposiadających urządzeń mobilnych, a więc głównie dzieci i osoby 65+), wartości te mogą być zaniżone.

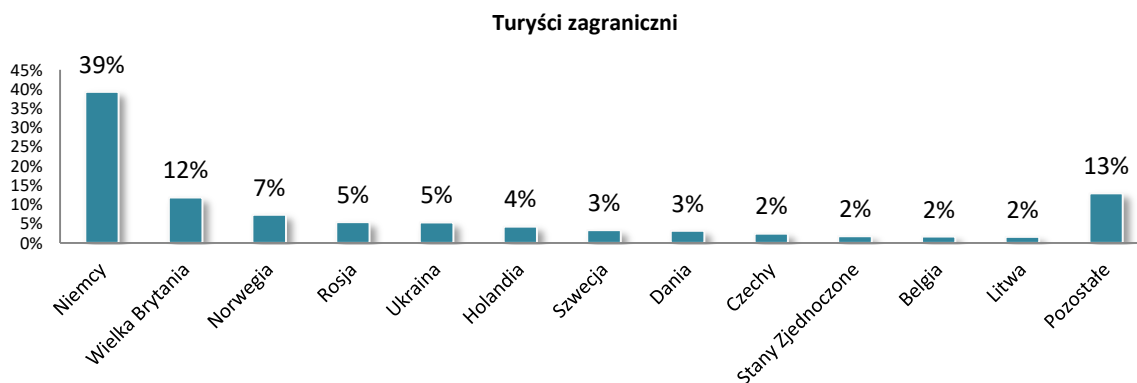
Na poniższych wykresach zaprezentowano dane dotyczące miejsca zamieszkania turystów krajowych i zagranicznych. W przypadku turystów krajowych, stanowili oni łącznie 24,9% mieszkańców Polski uczestniczących w finałach TTSR 2017 (75,1% stanowili mieszkańcy Szczecina).

Rysunek II-25. Miejsce zamieszkania turystów z Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z firmy T-Mobile.

Rysunek II-26. Miejsce zamieszkania turystów zagranicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z firmy T-Mobile.

Reasumując informacje dotyczące uczestników finału Regat, Wykonawca wobec uzyskania dwóch różniących się znacznie wartości liczby uczestników The Tall Ships Races 2017, z występującym podejrzeniem metodycznym do zawyżenia wartości liczby uczestników przez KMP i zaniżeniem liczby uczestników przez firmę T-Mobile, Wykonawca zdecydował się oprzeć kalkulacje na obydwu granicznych wartościach uznając, że rzeczywista liczba uczestników, liczona jako osobodni i uczestnicy unikalni, prawdopodobnie znajduje się wewnątrz przedziału.

III. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH PROWADZONYCH W TRAKCIE THE TALL SHIPS RACES 2017

III.1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Tegoroczne badania ankietowe zostały przeprowadzone w dniach od 5 do 8 sierpnia 2017 r., głównie na obszarze organizacji finału The Tall Ships Races 2017 i imprez towarzyszących w Szczecinie, tj. od Nabrzeża Pasażerskiego poprzez Wały Chrobrego do Bulwaru Piastowskiego, oraz od Nabrzeża Starówka (wraz z Wyspą Grodzką) po Bulwar Gdyński.

Podobnie jak w poprzedniej edycji badania ankietowego pytania były skierowane do czterech grup docelowych: mieszkańców Szczecina, turystów (krajowych i zagranicznych), przedsiębiorców prowadzących tymczasowe punkty handlowe i usługowe oraz osoby reprezentujące stałe punkty handlowo-usługowe.

W wyniku przeprowadzonych badań uzyskano pełne odpowiedzi od 2.050 respondentów²⁰, z czego:

- 947 respondentów stanowili mieszkańcy Szczecina,
- 829 respondentów stanowili turyści, w tym:
 - 653 respondentów to turyści krajowi,
 - 176 respondentów to turyści zagraniczni,
- 133 respondentów to osoby obsługujące punkty usługowo/handlowe tymczasowe,
- 141 respondentów to osoby obsługujące punkty usługowo/handlowe stałe.

III.1.1. CELE BADAŃ ANKIETOWYCH

Nadrzędnym celem prowadzonych badań ankietowych było dostarczenie: (1) danych ilościowych, stanowiących podstawę części obliczeń w ramach zastosowanych modeli ekonomicznych, wykorzystanych do oceny wpływu finału Regat na gospodarkę Miasta²¹, oraz (2) informacji jakościowych odnoszących się do opinii badanych grup respondentów (mieszkańców Szczecina, turystów krajowych i zagranicznych, przedsiębiorców prowadzących tymczasowe i stałe punkty handlowe i usługowe) na temat organizacji i przebiegu finału TTSR 2017, a także ich wpływu na wizerunek Szczecina.

III.1.2. ZASTRZEŻENIA

Należy mieć na uwadze fakt, że skonstruowanie reprezentatywnej próby w przypadku otwartej imprezy masowej organizowanej na tak dużym obszarze (powyżej 250 tys. m²)²² jest niemożliwe. Wynika to przede

²⁰ Do wyników badań zakwalifikowano 2.050 z 2.095 przeprowadzonych ankiet, tj. tylko ankiety, w których zawarte były odpowiedzi na wszystkie pytania, a odpowiedzi nie były ze sobą jednoznacznie sprzeczne.

²¹ Por. rozdz. V Raportu.

²² Obszar obejmujący imprezę główną po obu stronach rzeki Odry i imprezy towarzyszące w bezpośrednim sąsiedztwie.

wszystkim z faktu nierejestrowania uczestników finału Regat, w związku z czym nie było możliwe określenie struktury całej populacji respondentów (uczestników). Nieracjonalne byłoby też zakładanie *ex-ante*, że struktura ta odzwierciedlała np. przekrój demograficzny polskiego społeczeństwa, tym bardziej, że znaczącą część uczestników stanowili turyści zagraniczni.

III.1.3. PORÓWNYWALNOŚĆ DANYCH

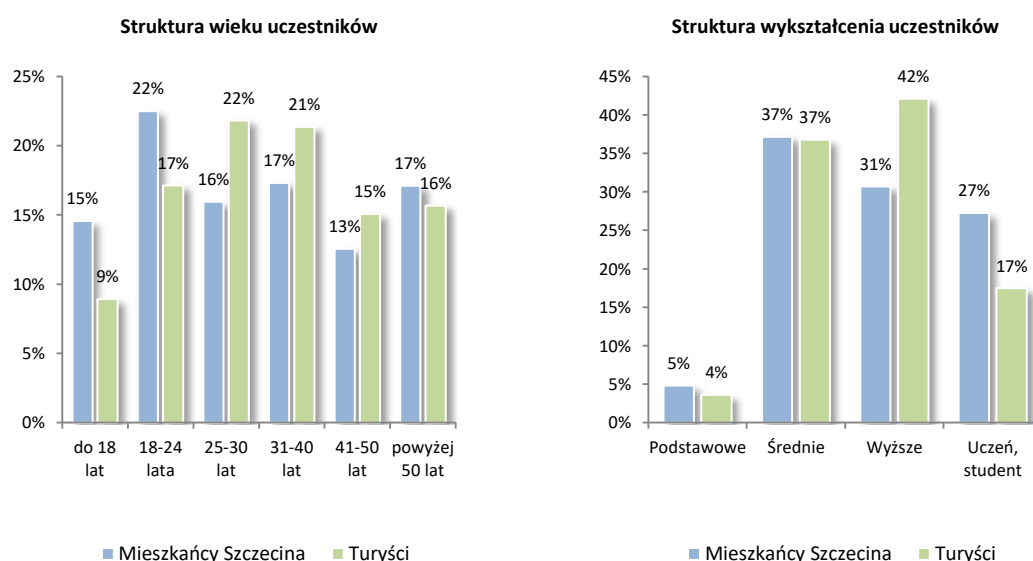
Aby zapewnić porównywalność danych uzyskanych podczas badania ankietowego uczestników finałów TTSR 2017, do ich przeprowadzenia wykorzystano wzory ankiet²³ opracowane na potrzeby badań przeprowadzonych podczas finału TTSR 2013, które w znacznej części pokrywały się z pytaniami skierowanymi do uczestników TTSR 2007.

III.1.4. STRUKTURA RESPONDENTÓW – ANKIETY DLA TURYSTÓW I SZCZECINIAN

W tegorocznym badaniu ankietowym skierowanym do uczestników (odbiorców) finału Regat wzięło udział 1.776 respondentów, z czego 947 osób to mieszkańcy Szczecina, natomiast 829 ankietowanych stanowili turyści (w tym 21% to przyjezdni z zagranicy)²⁴.

Na poniższym rysunku (Rysunek III-1) zaprezentowano podział uczestników ze względu na wiek i wykształcenie.

Rysunek III-1. Podział uczestników ze względu na wiek i wykształcenie

Źródło: Opracowanie własne.

²³ Z uwzględnieniem nielicznych zmian, polegających głównie na dodaniu w części pytań większej liczby odpowiedzi do wyboru.

²⁴ Por.: Suplement, podrozdział II.2.

Mieszkańcy Szczecina

W strukturze wiekowej szczecinian dominowały osoby w wieku pomiędzy 18 a 24 rokiem życia (22%), natomiast najmniej liczną grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym od 41 lat do 50 lat (13%). Opisując różnice pomiędzy strukturą wiekową uczestników finałów regat w roku 2013 i 2017, należy odnotować wyraźny wzrost liczby ankietowanych osób w wieku poniżej 18 lat (2013: 8%, 2017: 15%). W przypadku wykształcenia mieszkańców Szczecina dominowała grupa ankietowanych deklarująca ukończenie szkoły średniej (37%). Najmniej liczna grupa respondentów posiadała wykształcenie podstawowe (jedynie 5%).

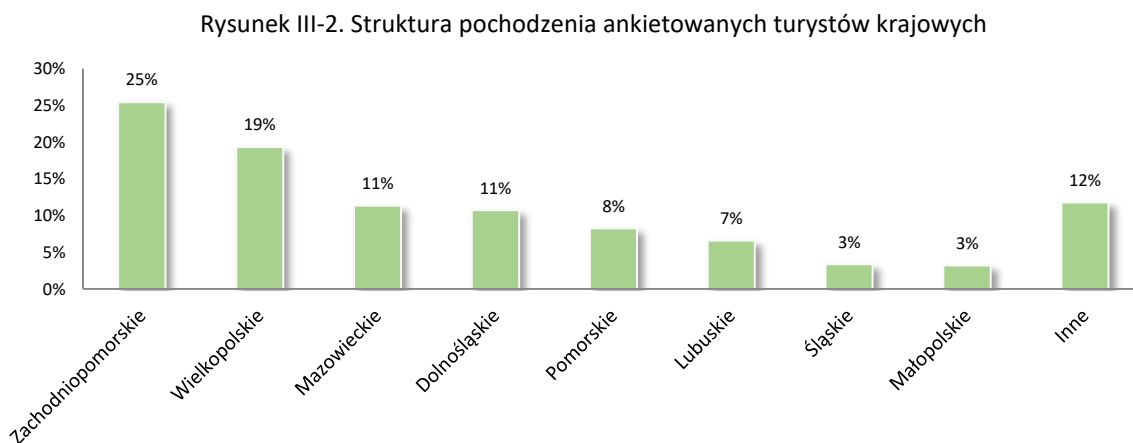
Turyści

Tegoroczny rozkład wieku ankietowanych turystów jest zbliżony do struktury z badań przeprowadzonych w 2013 roku, tj. niespełna 60% ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-50 lat, przy czym wśród ankietowanych najliczniejsze grupy stanowiły osoby w przedziale wiekowym 24-30 lat oraz 31-40 lat.

Analizując poziom deklarowanego wykształcenia osób przyjezdnych, największa grupa ankietowanych zadeklarowała posiadanie wykształcenia wyższego (42%). Tak jak w przypadku szczecinian, najmniej liczną grupą były osoby z wykształceniem podstawowym (4%).

Struktura geograficzna pochodzenia turystów

Wśród wszystkich ankietowanych turystów zdecydowaną większość stanowili turyści polscy. Pozostała część turystów to turyści zagraniczni²⁵ i ich udział w imprezie znacznie wzrósł (2013: 13%, 2017: 21%). Struktura geograficzna ankietowanych turystów z Polski prezentowała się następująco:

Źródło: Opracowanie własne.

²⁵ Por. Suplement, podrozdział II.2., rozdział III.2.

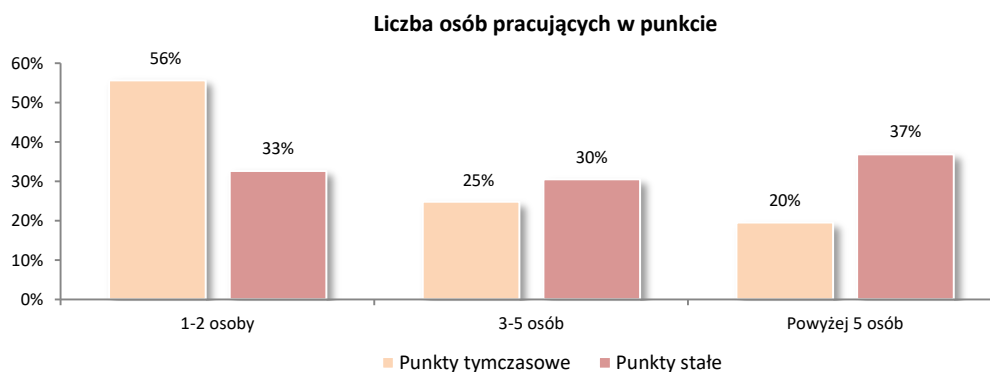
Podobnie, jak w przypadku badań przeprowadzonych w 2013 roku, liczba turystów przyjezdnych spoza województwa Zachodniopomorskiego wyniosła 75% turystów krajowych. Zmniejszyła się natomiast liczba przyjezdnych z województw sąsiadujących: wielkopolskiego, pomorskiego i lubuskiego (z około 41% do 34%).

Struktura respondentów – podmioty gospodarcze

Podczas finału Regat w 2017 roku badaniem ankietowym objęto 274 punkty usługowe i handlowe. Ponownie, na potrzeby przeprowadzonych badań ankietowych dokonano podziału podmiotów gospodarczych na punkty stałe (141 ankietowanych) i punkty (stoiska) tymczasowe (133 ankietowanych). Jako punkty stałe zakwalifikowano podmioty prowadzące regularną, stałą działalność gospodarczą na terenie Szczecina. Natomiast jako punkty tymczasowe zakwalifikowano te podmioty, które zostały ulokowane na obszarze imprezy jedynie na czas jej trwania.

Na poniższym rysunku zaprezentowana została liczba pracujących w obu badanych typach punktów.

Rysunek III-3. Liczba osób pracujących w punktach tymczasowych i stałych

Źródło: Opracowanie własne.

Punkty tymczasowe

Jak wskazują uzyskane w badaniu odpowiedzi, w przypadku ponad połowy ankietowanych stoisk liczba pracowników wynosiła od 1 do 2 osób (56%). Dokładnie jedna czwarta respondentów wskazała na obsługę punktu przez 3 do 5 pracowników, a pozostałe 20% ankietowanych deklarowało zaangażowanie w pracę stoiska powyżej 5 osób. Dodatkowo, jak wynika z ankiet, ponad połowa punktów tymczasowych była obsługiwana bezpośrednio przez właściciela bądź współwłaściciela.

Na podstawie informacji o liczbie osób pracujących w tymczasowych stoiskach handlowo-usługowych oraz wiedzy w zakresie statusu respondentów, można w przybliżeniu oszacować potencjalny przyrost zatrudnienia tymczasowego na czas finału TTSR 2017 oraz dokonać szacunków o uzyskanych z tego tytułu dochodach pracowników. Wiedząc, że na terenie imprezy były 362 stoiska tymczasowe ustalono przybliżoną liczbę pracowników ogółem na 1.025 osób, a z wyłączeniem właścicieli i współwłaścicieli - 850 osób, co daje wynik ok. 2,3 osoby na punkt.

Punkty stałe

Zgodnie z wynikami odpowiedzi udzielonymi na pytania ankietowe w zdecydowanej większości przypadków respondentami reprezentującymi punkty stałe byli pracownicy (86%). Biorąc od uwagę liczbę zatrudnionych osób w badanych podmiotach, każda z możliwych odpowiedzi uzyskała zbliżony wynik, z niewielką przewagą punktów usługowych i handlowych o zatrudnieniu powyżej 5 osób.

III.2. WYNIKI I INTERPRETACJA BADAŃ ANKIETOWYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW SZCZECINA I TURYSTÓW

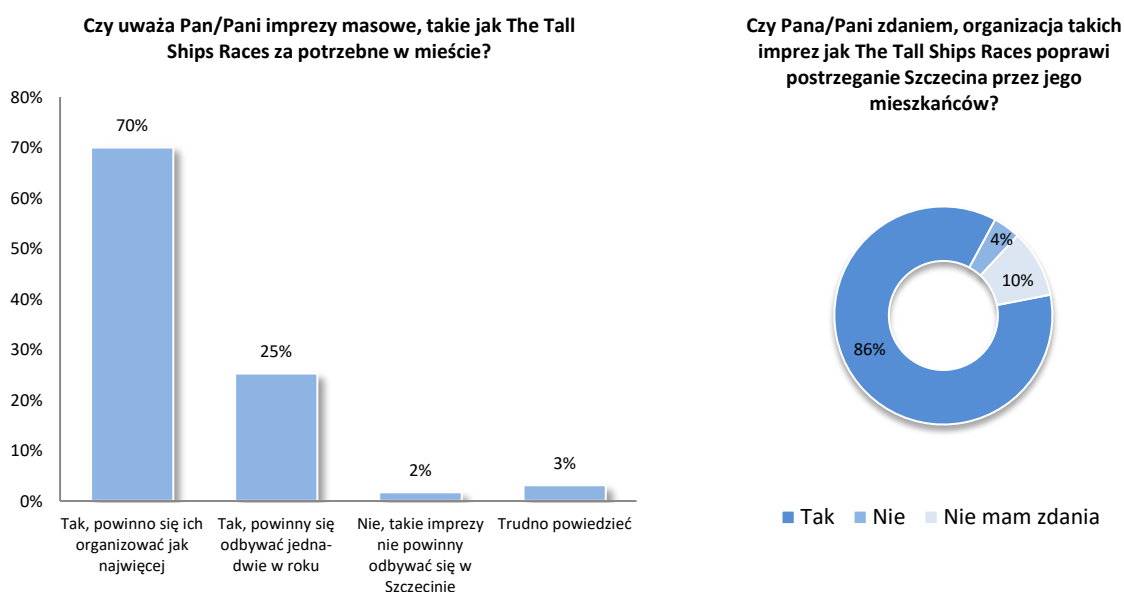
W niniejszej części opracowania przedstawione zostały wyniki ankiet dwóch grup docelowych badania – mieszkańców Szczecina oraz turystów (krajowych i zagranicznych) – w zakresie pytań zamkniętych.

III.2.1. OCENA POTRZEBY ORGANIZACJI IMPREZ MASOWYCH ORAZ WPŁYWU TTSR 2017 NA POSTRZEGANIE WEWNĘTRZNE MIASTA – MIESZKAŃCY SZCZECINA

Pierwsze pytanie w skierowane do szczecinian dotyczyło opinii na temat potrzeby organizowania imprez masowych w Szczecinie, o charakterze podobnym do finałów regat The Tall Ships Races. Tak jak w 2013 roku zdecydowana większość ankietowanych (2013: 67%, 2017: 70%) wskazała, że tego rodzaju imprezy masowe powinny jak najczęściej odbywać się w Mieście. Osoby te w kolejnych pytaniach potwierdziły świadomość wpływu takich imprez na sposób postrzegania Miasta nie tylko w obrębie kraju, ale także za granicą.

Celem kolejnego pytania było uzyskanie opinii, czy takie imprezy masowe (jak Regaty) poprawiają postrzeganie swojego miasta przez szczecinian i jak się okazało, podobnie do wyników uzyskanych w 2013 roku, zdecydowana większość szczecinian pozytywnie wyraziła się w tej kwestii.

Rysunek III-4. Struktura odpowiedzi na pytanie ankietowe M1 i M4

Źródło: Opracowanie własne.

III.2.2. WPŁYW NA PROMOCJĘ MIASTA – SZCZECINIANIE I TURYSŒCI

W kontekŒcie oceny wpływu tegorocznej imprezy na promocje Miasta zarówno w kraju, jak i za granicą, można zauważyć, że opinia szczecinian została w duŒym stopniu potwierdzona wynikami ankiet przeprowadzonymi wśród turystów krajowych, jak i zagranicznych.

Rysunek III-5. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: M2 i M3

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek III-6. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T3 i T4

Źródło: Opracowanie własne.

W przypadkach obu grup ponad 90% respondentów jest przekonana, że organizacja finału TTSR 2017 to dobra forma promocji Szczecina.

III.2.3. OCENA ORGANIZACJI REGAT – SZCZECINIANIE I TURYSŒCI

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o ocenę przygotowania Miasta do masowej imprezy, jaką był finał Regat. Podobnie, jak w 2013 roku zarówno turyŒci (98%), jak i szczecinianie (94%) w zdecydowanej wiêkszoŒci pozytywnie odnieŒli siê do sposobu przygotowania Szczecina.

Rysunek III-7. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe M6 i T5

Źródło: Opracowanie własne.

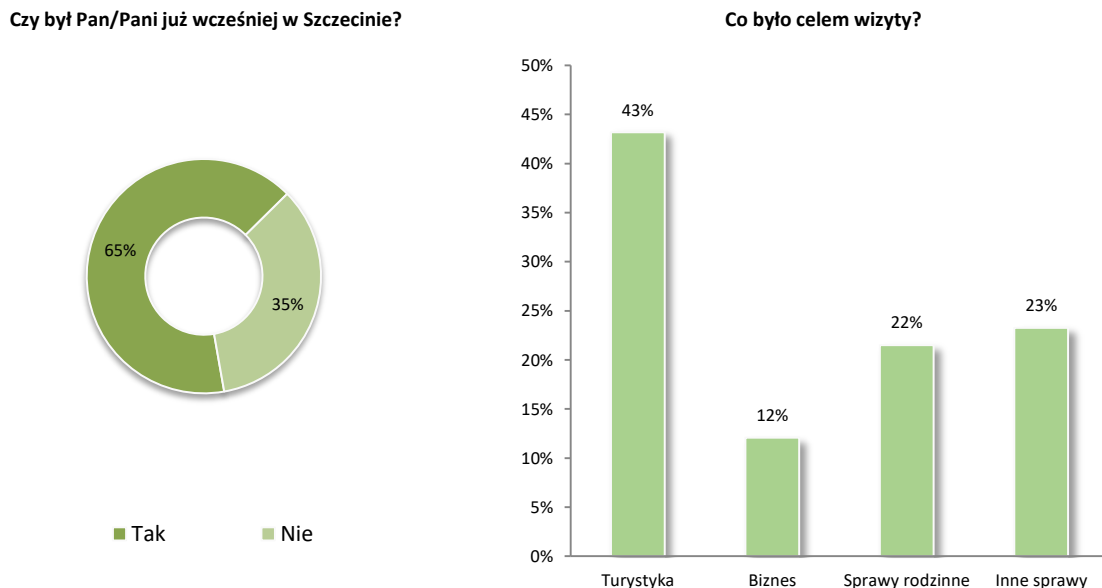
Ponadto szczecinianie, którzy uczestniczyli w poprzedniej edycji TTSR również w większości ocenili, że tegoroczna impreza pod względem organizacyjnym była lepsza (64%), natomiast około jedna trzecia respondentów stwierdziła, że organizacja TTSR 2013 i TTSR 2017 była na podobnym poziomie.

III.2.4. PYTANIA DODATKOWE DLA TURYSTÓW

Obecność w Szczecinie przed TTSR 2013 i cel wizyty

Pierwsze pytanie skierowane do turystów miało na celu zweryfikować, dla jak dużej grupy turystów były to pierwsze bądź ponowne odwiedziny w Mieście.

Rysunek III-8. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T1 i T2

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi wśród ankietowanych turystów biorących udział w TTSR 2017 35% stanowiły osoby będące po raz pierwszy w Szczecinie. Wzrost liczby „nowych” odwiedzających w porównaniu do TTSR 2013 stanowi pozytywną informację (2013: 28%, 2017: 35%). Po pierwsze większy udział „nowych”

turystów może świadczyć o lepszej promocji finału Regat w roku 2017 jako samodzielnego produktu turystycznego. Po drugie, wydarzenie to staje się wizytówką Miasta i pozytywny odbiór tej imprezy masowej wpływa także w dużym stopniu na sposób postrzegania Szczecina, a przez to ma znaczny wpływ na decyzje uczestników odnośnie kolejnych odwiedzin Miasta.

Respondenci zapytani o cel poprzedniej wizyty w Szczecinie przyznali w większości, że odwiedzili Miasto w celach turystycznych (43%). Ponad 20% ankietowanych turystów zadeklarowało jako powód pobytu w Szczecinie „Sprawy rodzinne” oraz „Inne sprawy”. Najmniej, bo jedynie 12% ankietowanych odwiedziło Szczecin w ramach podróży biznesowych, co oznacza znaczny spadek wyniku w porównaniu do 2013 roku (2013: 20%, 2017:12%).

Analiza odpowiedzi na wskazane pytania jednoznacznie wskazuje wzrost atrakcyjności turystycznej Miasta, co prawdopodobnie jest efektem poprawy oferty turystyczno-kulturowej Szczecina. Na atrakcyjność Miasta w tym obszarze z pewnością wpłynęły inwestycje przeprowadzone w poprzednich latach, w tym m.in. budowa filharmonii, czy remont Bulwarów.

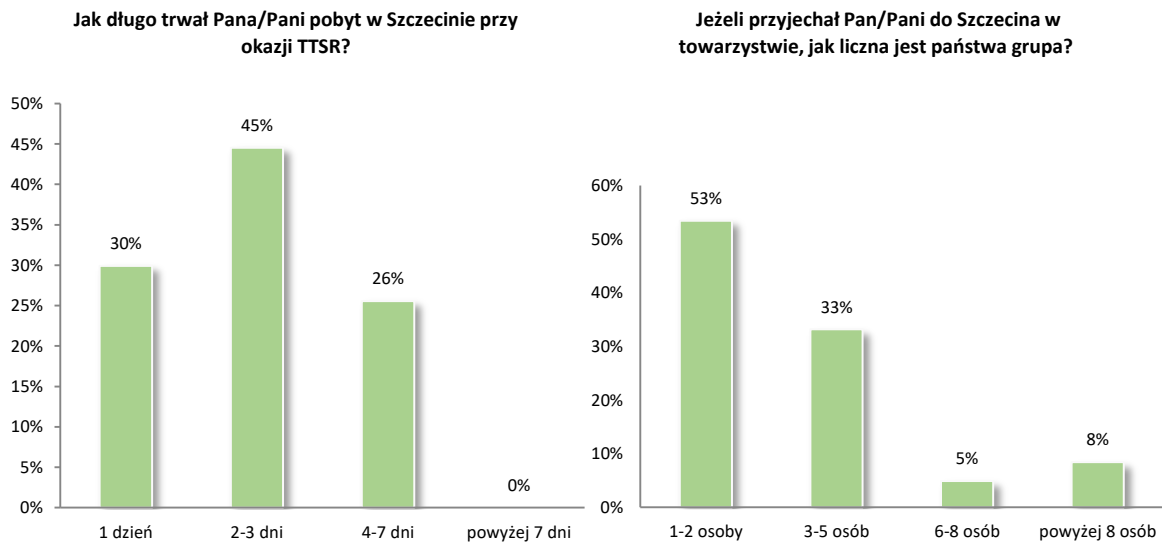
Długość pobytu w Szczecinie i liczebność grup

Pytanie dotyczące długości pobytu turystów miało na celu uzyskanie informacji o stopniu wykorzystania bazy noclegowej, a zatem charakteru ruchu turystycznego wywołanego imprezą. Dodatkowo, jest ono przydatne do dokonania oceny łącznej wartości wydatków turystów podczas ich pobytu w Mieście.

Tak, jak podczas poprzedniej edycji TTSR największa część osób odwiedzających Szczecin postanowiła zatrzymać się w Mieście na okres od 2 do 3 dni (2013: 48%, 2017: 45%). Prawie co trzeci turysta zdecydował się na jednodniowy pobyt w Szczecinie (2013: 24%, 2017: 30%), natomiast nieznacznie mniej osób zadeklarowało dłuższy pobyt, czyli od 4 do 7 dni (2013: 19%, 2017: 26%).

Wśród badanych turystów najwięcej osób wskazało, że odwiedziło finał TTSR 2017 w grupie od 1 do 2 osób (2013: 39%, 2017: 53%). Około $\frac{1}{3}$ ankietowanych odwiedziła Szczecin w grupie 3-5 osobowej (2013: 46%, 2017: 38%), a 13% respondentów wskazało na przyjazd w towarzystwie składającym się z ponad 5 osób (2013: 15%, 2017: 13%).

Rysunek III-9. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T9 i T10

Źródło: Opracowanie własne.

Wskazane wyniki potwierdziły, że uczestnikami finałów Regat są osoby podróżujące w małych grupach (w tym w niewielkim stopniu samodzielnie) lub z własną rodziną (grupy do 5 osób). W roku 2017 mniejszy odsetek badanych stanowiły grupy co najmniej 6 osobowe, natomiast udział grup zorganizowanych (przy założeniu, że takimi są grupy powyżej 8 osób) nie uległ zmianie. Niespełna 100 ankietowanych turystów (12% turystów ogółem) zadeklarowało, że przyjechało do Miasta indywidualnie.

Ponadto, podobnie jak w 2013 roku, turyści odwiedzający Szczecin podczas TTSR 2017 najczęściej deklarowali przyjazd samochodem bądź pociągiem.

Uczestnictwo w poprzedniej edycji / zamiar ponownego przyjazdu

Zadaniem kolejnych pytań była próba oceny, na ile organizacja finału TTSR wpływa na zainteresowanie turystów Szczecinem i motywuje do kolejnych odwiedzin w przyszłości.

Rysunek III-10. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe T12 i T14

Źródło: Opracowanie własne.

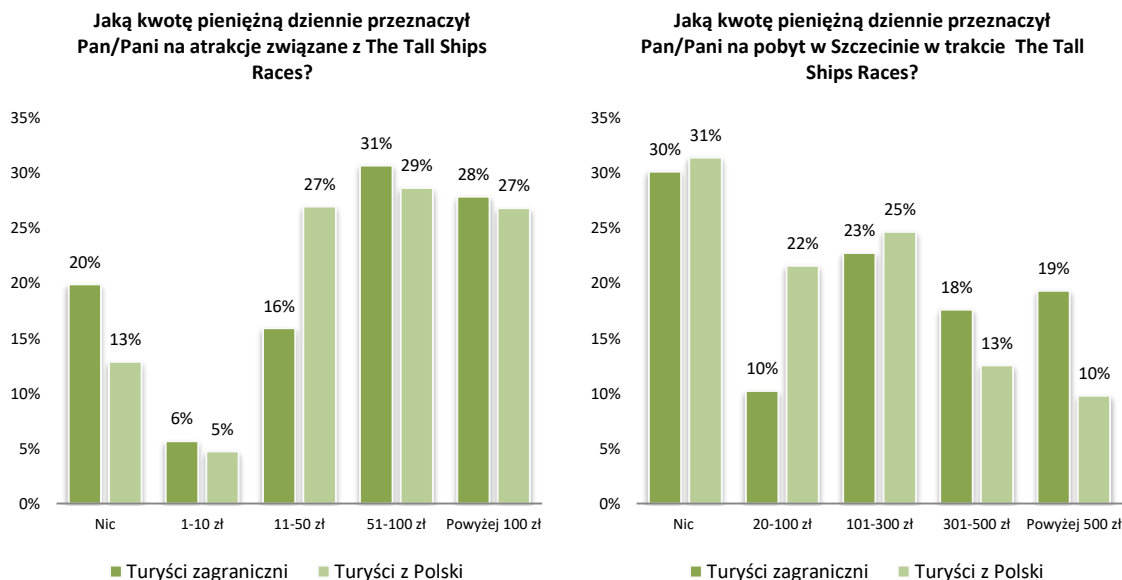
Jak widać na jednym z powyższych wykresów, aż 72% ankietowanych nie uczestniczyło w finale Regat w 2013 roku. Natomiast spośród 28% deklarujących uczestnictwo w poprzedniej imprezie aż 83% z nich miało okazję ponownie przyjechać do Miasta, w okresie poprzedzającym tegoroczną imprezę (por. Suplement, Rys. III-19). Jest to wynik bardzo pozytywny i wskazujący, że organizowanie podobnych imprez masowych stanowi dobrą wizytówkę Miasta oraz zachęca do ponownych jego odwiedzin także w innych celach. Z zadanych pytań wynika również, że zdecydowana większość przyjeżdżających to osoby koncentrujące się na walorach turystyczno-kulturowych Szczecina.

Kolejną korzystną informacją jest deklaracja zdecydowanej większości ankietowanych turystów o planowaniu ponownych odwiedzin Miasta. Świadczy to o dostrzeganiu walorów Szczecina, zwłaszcza w kontekście jego oferty turystycznej (w tym rozrywkowej i kulturalnej). Choć w poprzednich latach odsetek ankietowanych deklarujących ponowny przyjazd był wyższy, to jednak wynik na poziomie ponad 80% ankietowanych turystów należy uznać za satysfakcjonujący, a także stanowiący dobrą prognozę dla dynamiki ruchu turystycznego w Szczecinie.

III.2.5. WYDATKOWANE KWOTY

Ankieta przygotowana dla turystów zawierała również pytania dotyczące przewidywanych dziennych wydatków na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017 oraz kwot przeznaczonych na pobyt, a więc uwzględniających noclegi, wyżywienie, przejazdy i inne wydatki.

Rysunek III-11. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T7 i T8

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wskazują dane prezentowane na powyższych wykresach, w ramach pytania o dzienne wydatki przeznaczone na atrakcje podczas finału Regat, spośród wszystkich ankietowanych turystów najwięcej osób wskazało przedział kwot od 51 zł do 100 zł (odpowiedź tą wskazało ponad 30% turystów zagranicznych).

Niewiele mniej osób wydało lub zamierzało wydać więcej niż 100 zł (28% ankietowanych obcokrajowców), choć wśród popularnych odpowiedzi był także przedział 11-50 zł (co czwarty ankietowany turysta).

W ramach uzyskanych wyników warto zwrócić uwagę na główną różnicę względem odpowiedzi w badaniu ankietowym przeprowadzonym w roku 2013, tj. istotny wzrost odpowiedzi „nic” (2013: 6%, 2017: 14%) oraz istotny wzrost odpowiedzi „powyżej 100 zł” (2013: 19%, 2017: 27%) w kontekście wydatków uczestników imprezy. W przypadku odpowiedzi wskazujących na niskie wydatki należy jednak podkreślić, że nie uległ zmianie łączny udział odpowiedzi w zakresie od 0 zł („nic”) do 10 zł (1-10 zł) (2013: 21%, 2017: 19%).

W kwestii dziennych kwot wydawanych na pobyt, w tegorocznych badaniach pojawiła się odpowiedź „nic”. Zapewne wynika ona z nieuwzględnienia w kwocie pobytu wydatków przeznaczonych na atrakcje, a miała obejmować jedynie koszty związane z zakwaterowaniem czy wyżywieniem. W związku z tym możliwe jest sformułowanie wniosku, że prawie $\frac{1}{3}$ ankietowanych przyjechała na finał Regat tylko na kilka godzin i nie pozostała w Szczecinie na kolejny dzień, lub przebywała u rodziny (stąd brak wydatków np. na nocleg oraz wyżywienie).

Wśród osób, które najprawdopodobniej skorzystały z dostępnej bazy noclegowej Miasta, najczęstszą kwotą przeznaczoną na pobyt, były wydatki granicach 100-300 zł dziennie.

III.2.6. PODSUMOWANIE ANKIET DLA SZCZECINIAN I TURYSTÓW

Tegoroczny finał TTSR 2017 był kolejną udaną edycją tej imprezy, do którego organizator przygotował się jeszcze lepiej niż w latach 2013 i 2007 – taki obraz rysuje się z analizy odpowiedzi udzielonych przez szczecinian i turystów uczestniczących w finałach Regat. Odpowiedzi uzyskiwane w czasie badań ankietowych prowadzonych podczas kolejnych finałów TTSR wskazują na coraz lepsze oceny mieszkańców Szczecina szczególnie w następujących aspektach:

- wpływ organizacji imprezy na promocję Szczecina w Europie,
- wpływ na atrakcyjność inwestycyjną Szczecina (wzrost odsetka głosów „Zdecydowanie tak”),
- właściwe przygotowania Miasta do organizacji finału Regat.

Jak wskazuje analiza uzyskanych wyników badań ankietowych, stale rośnie liczba mieszkańców entuzjastycznie nastawionych do tego typu masowych wydarzeń i jednocześnie zmniejsza się odsetek osób dostrzegających znaczące niedociągnięcia bądź braki organizacyjne imprezy (29% ankietowanych). Coraz więcej mieszkańców deklaruje, że tego rodzaju imprezy masowe są Miastu potrzebne i powinny być organizowane jak najczęściej.

Nieznacznie gorsze wyniki w porównaniu do poprzedniej edycji finału Regat zanotowano w zakresie oceny wpływu organizacji imprezy na promocję Szczecina w Polsce oraz w łącznej liczbie głosów pozytywnie oceniających wpływ imprezy na atrakcyjność inwestycyjną Szczecina, przy czym względem wyników z 2013 roku zmniejszył się jedynie odsetek odpowiedzi „Raczej tak”.

Opinie wyrażane przez mieszkańców Szczecina zostały w dużym stopniu potwierdzone wynikami ankiet przeprowadzonymi wśród turystów krajowych i zagranicznych. W tym roku nastąpiła poprawa opinii turystów w zakresie:

- wpływu organizacji imprezy na promocję Szczecina w Polsce,
- wpływu organizacji imprezy na promocję Szczecina w Europie,
- właściwego przygotowania Szczecina do organizacji finału Regat.

Podczas tegorocznej imprezy wzrósł między innymi odsetek przyjezdnych dobrze oceniających przygotowanie Miasta do finału Regat i tak jak w przypadku szczecinian, coraz mniej osób dostrzega jakiegokolwiek braki bądź niedociągnięcia organizatorów (28% respondentów).

Zgodnie z wynikami badań ankietowych, najwięcej turystów z Polski i z zagranicy przyjechało do Szczecina samochodem (53%), w towarzystwie jednej lub dwóch osób (42%), w tym ponad 70% respondentów spędziło w Mieście więcej niż jeden dzień. Nieznacznie zmniejszyła się przy tym grupa turystów pozostająca w Szczecinie co najmniej 4 dni (2013: 28%, 2017: 26%) .

Wśród osób, które najprawdopodobniej skorzystały z dostępnej bazy noclegowej Miasta, najczęstszą kwotą przeznaczoną na pobyt, były wydatki granicach 100-300 zł dziennie , natomiast w zakresie wydatków przeznaczonych na atrakcje TTSR 2017 najwięcej turystów (56%) wydało kwoty powyżej 50 złotych, a zatem w obu przypadkach (pobyt, atrakcje) większa liczba respondentów wskazała na kwoty wyższe, niż deklarowane w 2013 roku.

Wzrost udziału pozytywnych opinii turystów ponownie odwiedzających Szczecin, podkreśla wartość starań, jakie wkłada Miasto, w celu zwiększenia swojej atrakcyjności. Jak wynika z ankiet, turyści którzy byli w przeszłości w Szczecinie najczęściej decydowali się na przyjazd ze względu na walory turystyczno-kulturalne Miasta. Na co warto także zwrócić uwagę, rosnący udział przyjazdów turystycznych prowadzi do spadku udziału przyjazdów w celach biznesowych. Celem badania ankietowego podczas finałów TTSR 2017 nie było uzyskanie odpowiedzi, czy spadek udziału wizyt biznesowych wynika ze wzrostu liczby turystów, czy także jest efektem spadku liczby wizyt biznesowych.

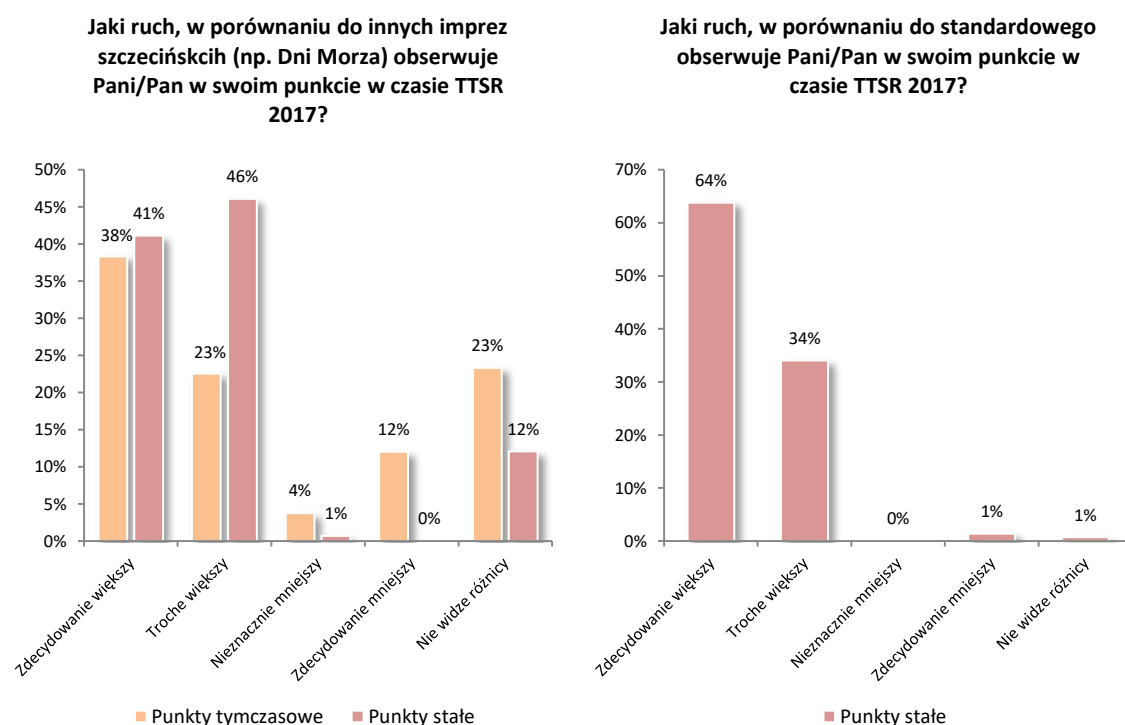
Ponadto, istotną informację stanowi fakt, że ponad $\frac{3}{4}$ turystów uczestniczących w poprzedniej edycji finału Regat zdecydowała się ponownie odwiedzić Szczecin w latach 2013-2017 (tj. po finałach TTSR 2013 a przed finałami TTSR 2017). Wskazana informacja potwierdza wartość organizacji imprez masowych tej rangi jako bodźca zachęcającego turystów do powrotu do Miasta. Na koniec warto wskazać, że ponad 80% turystów z Polski, jak i zagranicy, uczestniczących w finale Regat zadeklarowało ponowny przyjazd do Szczecina w przyszłości.

III.3. WYNIKI I INTERPRETACJA BADANIA ANKIETOWEGO WŚRÓD PRZEDSIĘBIORCÓW

III.3.1. NATĘŻENIE RUCHU W PUNKTACH

W ramach pierwszego pytania podjęto próbę ustalenia natężenia ruchu klientów w ankietowanych stoiskach podczas TTSR 2017 na tle podobnych, masowych szczecińskich imprez. Pytanie to miało na celu uzyskać informacje w zakresie subiektywnych ocen przedsiębiorców na temat wpływu organizacji finału Regat na biznes prowadzony w mieście.

Rysunek III-12. Odpowiedzi na pytania ankietowe PT1 i PS1, PS2

Źródło: Opracowanie własne.

Wyniki tegorocznego badania ankietowego pokazują, że zarówno punkty stałe, jak i tymczasowe, dostrzegają korzyści związane z organizowaniem finału Regat. Zdecydowana większość punktów prowadzących działalność stałą na terenie Szczecina (w tym na obrzeżach) zaobserwowała wzmożony ruch (w porównaniu do standardowego) w swoim punkcie.

Podobnie jak w 2013 roku, ponad połowa ankietowanych punktów tymczasowych (2013: 54%, 2017: 61%) zanotowała większy ruch w swoim punkcie podczas finałów Regat, niż w przypadku pozostałych tego typu wydarzeń. Zmniejszyła się liczba punktów, w ocenie których ruch był mniejszy nieznacznie, bądź zdecydowanie (2013: 23%, 2017: 16%). Zarówno podczas TTSR 2017, jak i TTSR 2013, 23% respondentów nie zauważyła żadnej różnicy pomiędzy liczbą klientów podczas finału Regat i podczas innych imprez masowych.

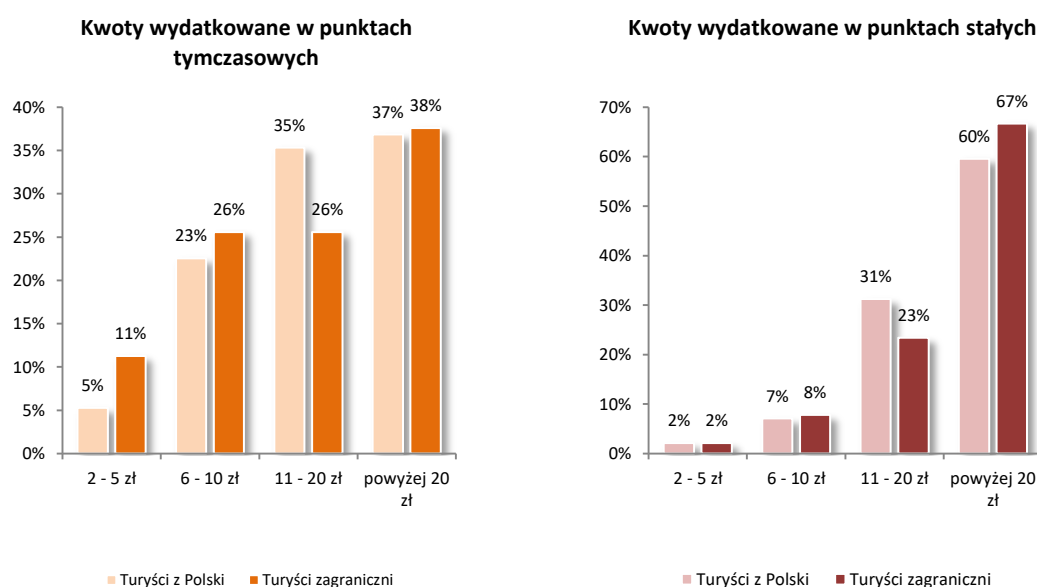
W przypadku punktów stałych 98% ankietowanych zauważyła zwiększony ruch (w porównaniu do standardowego) w okresie finału TTSR 2017. Jednakże, biorąc pod uwagę zebraną informację z wyróżnieniem lokalizacji punktów stałych (centrum/obrzeża miasta/w miejscu imprezy) można zauważyć, że nie wszystkie

stoiska dobrze oceniły wpływ Regat na ich działalność. 11% stoisk zlokalizowanych na obrzeżach Miasta zanotowała jedynie „trochę większy” ruch, natomiast druga podobnie liczna grupa (11%) wskazała, że ruch był zdecydowanie mniejszy. W tym ostatnim przypadku można się domyślać, że powodem zmniejszenia się ruchu w punktach znacznie oddalonych od obszaru organizacji finału Regat był odpływ klientów, którzy postanowili wziąć udział w imprezie²⁶.

III.3.2. KWOTY WYDATKOWANE PRZEZ KLIENTÓW W PUNKCIE

Ankietowane punkty stałe i stoiska tymczasowe zostały poproszone o wskazanie średnich kwot, które wydatkuje w ich punkcie konsument. Pytanie o ocenę przychodów generowanych od jednego klienta podzielono na dwie części: ocenę średniej kwoty, jaką uzyskuje stoisko od polskiego turysty oraz średnią kwotę, jaką wydatkował turysta zagraniczny.

Rysunek III-13. Odpowiedzi na pytania ankietowe PT2, PT3, PS3, PS4

Źródło: Opracowanie własne.

Odpowiedzi uzyskane w punktach tymczasowych w zakresie średniego wydatku turysty polskiego wskazują, że wzrósł udział osób dokonujących wydatków powyżej 20 zł (2013: 33%, 2017: 37%). Podobnie jak w 2013 roku była to odpowiedź dominująca. Wzrosła także liczba wskazań w przedziale „11-20 zł” (2013: 27%, 2017: 35%), co miało miejsce kosztem spadku odpowiedzi wskazujących na kolejne przedziały, tj. 6-10 zł i 2-5 zł (tu zanotowano spadki liczby wskazań o odpowiednio 4 p.p. i 8 p.p.).

²⁶ Por. Suplement, podrozdział IV.2.

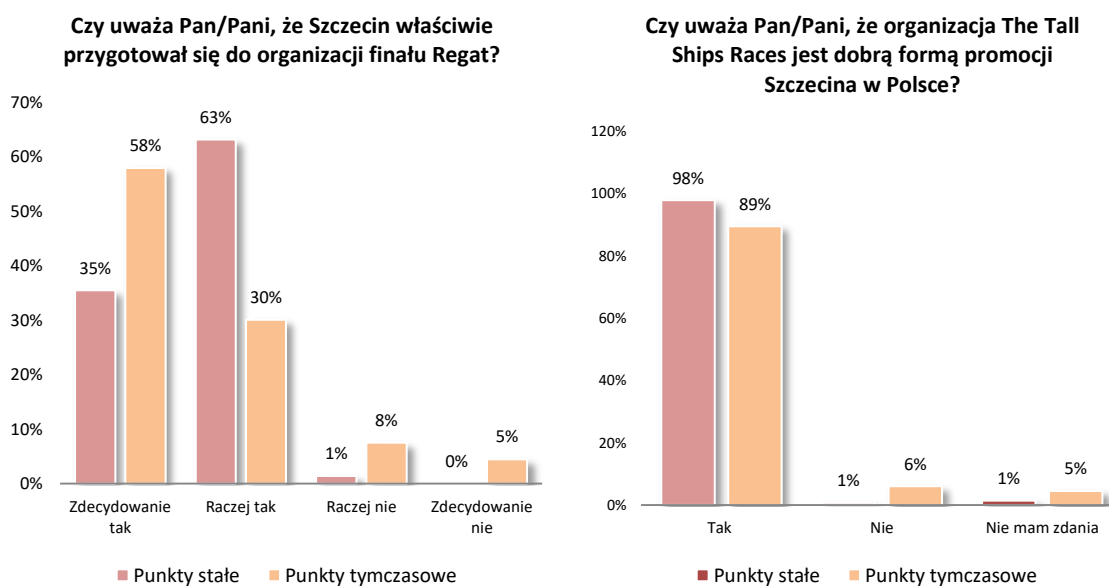
W przypadku zagranicznych klientów punktów tymczasowych również najwięcej wskazań dotyczyło kwoty „powyżej 20 zł”. Nie była to jednak znacząco większa liczba wskazań niż w przypadku turysty polskiego tak, jak to miało miejsce w 2013 roku, gdzie aż 45% obcokrajowców przeznaczało wyższe kwoty na atrakcje.

Analiza odpowiedzi uzyskanych od punktów stałych ponownie wskazuje na dominującą wartość powyżej 20 złotych wydatkowaną przez polskiego turystę (2013: 58%, 2017: 60%). Tak samo w przypadku klientów zagranicznych punktów stałych: w zdecydowanej większości wskazano na najwyższy przedział kwotowy, czyli powyżej 20 zł. W porównaniu do 2013 roku nastąpił wzrost odsetka osób wskazujących na tę odpowiedź o 17 p.p. (2013: 50%, 2017: 67%).

III.3.3. OCENA ORGANIZACJI REGAT I ICH WPŁYWU NA PROMOCJĘ MIASTA

Tak jak w przypadku pozostałych grup respondentów (szczecinian i turystów), poproszono osoby reprezentujące punkty stałe i tymczasowe o ocenę organizacji finału TTSR 2017 oraz wpływ imprezy na promocję Miasta.

Rysunek III-14. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe PS9, PS7, PT7, PT5

Źródło: Opracowanie własne.

Zarówno w tym roku, jak i w 2013, zdecydowana większość ankietowanych reprezentantów punktów stałych pozytywnie oceniła przygotowanie Miasta do organizacji finału Regat (2013: 99%, 2017: 98%). Niewielką różnicę można dostrzec w strukturze odpowiedzi „Zdecydowanie tak” i „Raczej tak”. W 2017 roku nastąpił spadek liczby osób zdecydowanie przekonanych o dobrym przygotowaniu Szczecina (-13 p.p.), natomiast wzrósł odsetek osób oceniających organizację TTSR „raczej” dobrze (+12 p.p.), co stanowi wyjątek względem wyników badania ankietowego wśród pozostałych grup respondentów. Natomiast pozytywną informacją jest fakt, że żaden z respondentów nie wybrał odpowiedzi „Zdecydowanie nie”.

W przypadku stoisk tymczasowych poprawiła się ogólna ocena imprezy TTSR. W tym roku w ocenie organizacji finału Regat uzyskano 88% pozytywnych odpowiedzi, a zatem o 8 p.p. więcej niż w 2013 roku i co ważne, poprawa miała miejsce w grupie osób, które były zdecydowane w swojej ocenie.

W zakresie promocji Szczecina w Polsce, wśród osób reprezentujących punkty tymczasowe, jak i w punkty stałe, zdecydowana większość odpowiedzi wskazuje, że imprezy masowe rangi finałów Regat to dobra forma promocji Miasta. Uzyskany od reprezentantów punktów tymczasowych wynik jest jednak nieznacznie niższy niż w 2013 roku (2013: 93%, 2017: 89%). Natomiast w przypadku punktów stałych najwięcej ankietowanych wskazało odpowiedź „Tak” – organizacja TTSR 2017 jest dobrą formą promocji Szczecina w Polsce (2013: 97%, 2017: 98%). Podobne wyniki uzyskano w przypadku pytania o sposób promowania w ten sposób Szczecina w wymiarze całej Europy.

Sklonność przedsiębiorców stałych do podnoszenia cen na czas Regat

Reprezentantom punktów stałych zadano pytanie, czy na czas trwania TTSR zostały w Pana/Pani punkcie podniesione ceny? Odpowiedź na to pytanie pozwoli sprecyzować, czy wzrost kwoty wydatkowanej w danym punkcie wynika ze wzrostu cen (w czasie trwania imprezy), czy też z większych potrzeb zakupowych.

Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi zdecydowana większość podmiotów zadeklarowała, że na czas trwania TTSR 2017 nie zostały podniesione ceny ich towarów lub usług. Porównując powyższe dane do wyników z 2013 roku widać, że nastąpił wzrost liczby osób deklarujących podniesienie cen (+8 p.p.), jak również osób, które nie potrafiły jednoznacznie odnieść się do tego pytania (+17 p.p.). Prawdopodobnie co najmniej w części odpowiedzi „trudno powiedzieć” może to wynikać z niechęci do udzielenia informacji, że ceny również w tych punktach zostały podniesione.

III.3.4. POSUMOWANIE BADANIA ANKIETOWEGO DLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH

Podobnie jak w roku 2013, podczas badania punktów prowadzących działalność handlową i usługową podczas trwania TTSR 2017, ankietowane podmioty zostały podzielone na dwie grupy: punkty tymczasowe (stoiska obecne tylko w czasie trwania finału Regat, stanowiące rozszerzenie działalności zlokalizowanej w Szczecinie, jak i poza) oraz punkty stałe (funkcjonujące trwale w Szczecinie, tj. niezależnie od imprez organizowanych okresowo).

Wydzielenie tych dwóch podgrup ankietowanych miało na celu uniknięcie zniekształcenia wyników przez odpowiedzi dwóch grup podmiotów o często sprzecznych interesach i innym punkcie widzenia na organizację imprez masowych. Dla podmiotów tymczasowych wydarzenia typu finały Regat najprawdopodobniej stanowią odrębny, często dodatkowy strumień dochodów, natomiast w przypadku punktów stałych zasadniczo nie wyodrębnia się dodatkowego przychodu uzyskanego w okresie trwania wydarzeń.

Wyniki tegorocznego badania ankietowego pokazują, że zarówno punkty stałe, jak i tymczasowe, dostrzegają korzyści związane z organizacją finału Regat. Zdecydowana większość punktów prowadzących działalność stałą na terenie Szczecina (w tym na obrzeżach) zaobserwowała wzmożony ruch (w porównaniu do standardowego)

w swoim punkcie. Ponadto wskazano, że liczba klientów w czasie trwania finału TTSR 2017 była większa, niż podczas innych podobnych imprez masowych (np. Dni Morza). W tym roku wzrósł także udział obcokrajowców w łącznej liczbie klientów stałych (ponad 50% respondentów określiła odsetek obcokrajowców wśród swoich klientów w przedziale 20-40%), jak również wzrósł odsetek podmiotów stałych deklarujących średnie zakupy klientów na poziomie powyżej 20 zł (co dotyczy zarówno klientów z Polski, jak i zagranicznych). Natomiast jedynie 18% respondentów przyznało, że na czas trwania finału Regat podwyższono ceny w punkcie.

Wśród punktów tymczasowych również zaobserwowano większy ruch, niż w przypadku innych imprez organizowanych w Szczecinie. W przypadku większości punktów głównymi klientami byli Polacy, jednakże jak wynika z analizy ankiet wykonanych podczas poprzednich finałów, powoli wzrasta liczba punktów tymczasowych deklarujących większy niż 20% udział klientów zagranicznych w klientach ogółem. Podobnie, jak w przypadku punktów stałych, średnie kwoty wydawane przez klienta krajowego, jak i zagranicznego były wyższe niż 20 zł.

W ramach ogólnego podsumowania finału TTSR 2017 zdecydowana większość punktów stałych oraz tymczasowych wyrażała opinie pozytywne. W tym roku lepiej oceniono takie aspekty, jak:

- wpływ organizacji imprezy na promocję Szczecina w Polsce (punkty stałe),
- wpływ organizacji imprezy na promocję Szczecina w Europie (punkty stałe i tymczasowe),
- właściwe przygotowanie Szczecina do organizacji finału Regat (punkty tymczasowe),
- wpływ na atrakcyjność inwestycyjną Szczecina (punkty stałe).

Punkty tymczasowe w tym roku nieznacznie gorzej odniosły się do wpływu organizacji imprezy na promocję Szczecina w Polsce, jak również wpływu podobnych masowych imprez na atrakcyjność inwestycyjną Szczecina. Warto jednak zwrócić uwagę, że choć w ostatnim przypadku zanotowano ogólny spadek pozytywnych odpowiedzi (-7p.p.) to jednak udział odpowiedzi „Zdecydowanie tak” w tym roku wzrósł aż o 18 p.p. w porównaniu do odpowiedzi udzielonych w 2013 roku.

w tegorocznych badaniach spadł odsetek punktów tymczasowych identyfikujących ogólne braki podczas Regat (-14 p.p. w porównaniu do badań przeprowadzonych w 2013 roku), a także braki zaobserwowane z perspektywy prowadzonej działalności tymczasowej w czasie trwania imprezy (-28 p.p.), co było najbardziej negatywnym elementem opinii uzyskanych podczas badania ankietowego prowadzonego podczas TTSR 2013. Obszary, w których nadal respondenci zaobserwowali jakiegokolwiek niedociągnięcia organizacyjne, bądź braki, zostały opisane w kolejnym rozdziale, gdzie omówiono odpowiedzi udzielone na pytania otwarte.

III.4. ANALIZA PYTAŃ OTWARTYCH

Adekwatnie do badań przeprowadzonych w 2013 roku, każdy rodzaj ankiet (dedykowany dla konkretnej grupy respondentów) zawierał przynajmniej jedno pytanie otwarte, w którym poproszono o uzasadnienie swojego stanowiska. W ramach poszczególnych grup respondentów zadano następujące pytania otwarte:

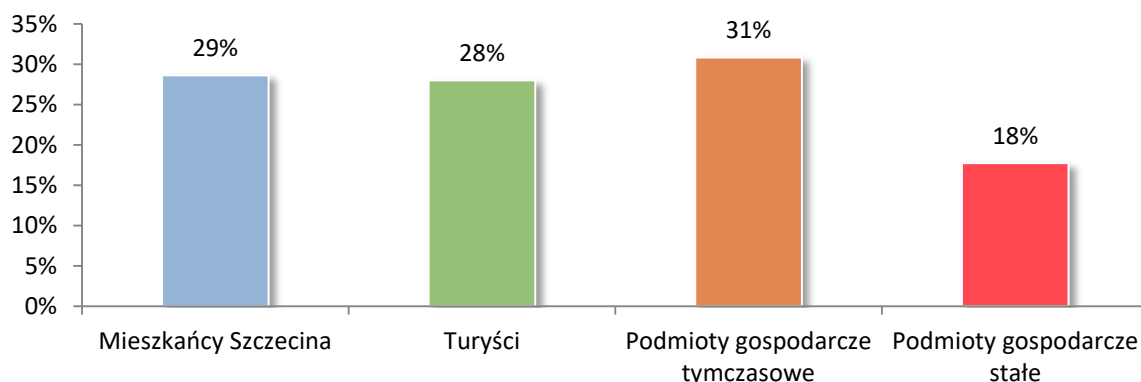
- Czy jest coś, czego Pana/Pani zdaniem zdecydowanie brakuje podczas regat w Szczecinie? [Jeżeli tak, to czego?] (pytanie skierowane do wszystkich grup respondentów);
- Czy jest coś, czego z punktu widzenia prowadzonej przez Pana/Panią działalności zdecydowanie brakuje podczas regat w Szczecinie? (pytanie skierowane do stoisk tymczasowych);
- [Jeżeli była Pani/Pan uczestnikiem poprzedniej edycji The Tall Ships Races w Szczecinie w 2013 roku, to] proszę wskazać czynniki decydujące o tym, że poprzednia edycja była lepsza/gorsza. (pytanie skierowane do Mieszkańców Szczecina).

III.5. SŁABE STRONY TTSR 2017 WSKAZANE PRZEZ RESPONDENTÓW

Czy jest coś, czego Pana/Pani zdaniem zdecydowanie brakuje podczas regat w Szczecinie? Jeżeli tak, to czego?

W ramach pierwszego pytania otwartego, które zostało skierowane do każdej z ankietowanych grup, zapytano się czy zidentyfikowane zostały istotne braki w tegorocznym finale Regat i poproszono o ich wskazanie. Rozkład udzielonych odpowiedzi twierdzących w każdej z badanych grup wygląda następująco:

Rysunek III-15. Udział odpowiedzi twierdzących na pytanie: "Czy jest coś, czego Pana/Pani zdaniem zdecydowanie brakuje podczas Regat w Szczecinie? [Jeżeli tak, to czego?]" w poszczególnych grupach respondentów

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z zebranych ankiet stosunkowo niewielki odsetek respondentów zgłosił zastrzeżenia do organizacji tegorocznego finału Regat. W trzech grupach tj. mieszkańcy Szczecina, turyści i podmioty gospodarcze tymczasowe, odsetek osób identyfikujących braki oscylował na poziomie 30% ankietowanych, a wśród podmiotów gospodarczych stałych nie przekroczył progu 20% (choć w 2013 roku wyniósł on 14 %). Co warto podkreślić, w porównaniu do wyników badań przeprowadzonych w 2013 roku o 10 p.p. spadł odsetek uwag

zgłaszanych przez punkty tymczasowe. Wynik ten wskazuje, że organizatorzy dołożyli szczególnych starań, aby wyeliminować mankamenty zgłaszane w 2013 roku przez tę grupę respondentów. Niemniej jednak analizując odpowiedzi uzyskane zarówno podczas TTSR 2017 i TTSR 2013 można zauważyć, że uwagi zgłaszane przez poszczególne grupy respondentów powtarzają się. Częściowo zjawisko to należy tłumaczyć charakterem tych uwag, które dla jednych grup są zaletą, a dla innych wadą (np. duża liczba uczestników imprezy).

W związku z tym, że w ramach udzielonych przez respondentów odpowiedzi na powyższe pytanie nierzadko wskazywano na więcej niż jedną słabą stronę imprezy, każdą wymienioną uwagę traktowano jako osobne wskazanie. W ramach niniejszego opracowania zaprezentowane zostaną trzy najliczniej wskazane braki (bądź niedociągnięcia) zidentyfikowane przez uczestników podczas finału Regat²⁷.

Wśród wszystkich odpowiedzi mieszkańców Szczecina najwięcej uwag dostrzeżono w obszarach zakwalifikowanych, jako:

- Parkingi (14% wskazań);
- Informacje i oznakowanie (8% wskazań);
- Sanitariat (7% wskazań).

Do hasła „parkingi” przyporządkowano wszystkie odpowiedzi, które nawiązywały do zgłaszanych problemów z miejscami parkingowymi na i wokół obszaru organizacji imprezy. Pod wskazanym hasłem kryją się przede wszystkim takie uwagi, jak:

- Brak/zbyt mało miejsc parkingowych,
- Brak/zbyt mało miejsc parkingowych przeznaczonych dla niepełnosprawnych,
- Biletomaty znacznie oddalone od wyznaczonych miejsc parkingowych w strefie,
- Niedostateczny dozór straży miejskiej nad parkingami.

W ramach hasła „Informacje i oznakowanie” zakwalifikowano odpowiedzi takie, jak:

- Niewystarczającą liczbę punktów informacyjnych (oraz stosunkowo późne otwieranie obiektów),
- Trudności z uzyskaniem potrzebnych informacji od pracowników odpowiedzialnych za udzielanie informacji (w zakresie rozmieszczenia poszczególnych stoisk, zaplanowanych atrakcji, parkingów itd.),
- Brak/niedostateczne oznakowanie obszarów imprezy (np. znaki typu „strzałki” - jak, gdzie dojść itp.).

Uwagi objęte hasłem „Sanitariat”, w przeważającym stopniu nawiązywały do:

- zbyt małej liczby toalet, w tym przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych,

²⁷ Pozostałe uwagi, jakkolwiek liczne, miały charakter indywidualny, co oznacza, że były w wysokim stopniu niepowtarzalne oraz uzyskały małą liczbę wskazań.

- braków w zakresie podstawowego wyposażenia toalet,
- niedostatecznej dbałości o czystość sanitariatów.

Ponadto, w ramach tej kategorii uwzględniono uwagi takie jak:

- brak/niedostateczna liczba miejsc do mycia rąk,
- brak/niedostateczna liczba zraszczy/pryszniców.

Analizując odpowiedzi udzielone przez turystów można zauważyć, że największy odsetek wskazań uzyskały podobne uwagi, jak w przypadku szczecinian. Najwięcej respondentów zwróciło uwagę na niedostateczną liczbę miejsc parkingowych (18% wskazań), następnie na „Informacje i oznakowanie” (11%) i „Sanitariat” (11%) oraz „Noclegi” (8%)²⁸. Ostatnia wymieniona kategoria zawiera wszystkie spostrzeżenia respondentów wskazujące na problem ze znalezieniem wolnych miejsc noclegowych.

Jakkolwiek sygnały o braku wolnych miejsc w podmiotach takich, jak hotele, motele, czy nawet w mieszkaniach do wynajęcia, pojawiły się już na długo przed samym wydarzeniem, to jednak warto pamiętać, że przy tego typu masowych imprezach trudno zapewnić odpowiednio dużą liczbę miejsc dostępnych dla odwiedzających miasto w krótkim czasie.

W przypadku punktów stałych, jak i tymczasowych, istotnym ograniczeniem dla obu grup był brak miejsc parkingowych, co utrudniało dostęp do prowadzonych punktów (odpowiednio: 38% i 18%). Wśród odpowiedzi znalazły się uwagi, że wystąpił problem z dostawami, co było konsekwencją zablokowania ulic i braku miejsc na parkingach.

Biorąc pod uwagę jedynie grupę podmiotów prowadzących działalność stałą, do pozostałych najczęściej wskazywanych uwag należały: „Sanitariat” - brak/niedostateczna liczba toalet (17%), „Nieporządek” - brak/niedostateczna liczba służb dbających o utrzymanie czystości (10%) oraz „Miejsce” - brak/niedostateczna liczba miejsc do siedzenia (10%). Jak można się domyślić, bądź też jak bezpośrednio wskazano w odpowiedziach, z jednej strony uwagi te były podyktowane opinią przekazaną przez klientów (jednocześnie będących uczestnikami imprezy) ankietowanego punktu, a z drugiej strony obserwacją własną osób obsługujących punkty czasie trwania finału Regat.

W ramach ostatniej grupy respondentów, mianowicie punktów tymczasowych, najwięcej uwag nawiązywało do „Sanitariatu”. Aż 18% ankietowanych zauważyło niedostatki w zakresie: liczby toalet, natrysków, czy braku zaplecza sanitarnego przeznaczonego wyłącznie na potrzeby osób prowadzących punkty tymczasowe. Podobnie, pod względem liczby wskazań, parkingi (18%), natomiast na trzecim miejscu wymieniono „Atrakcje

²⁸ Ponad 70% ankietowanych turystów zadeklarowało pobyt w Szczecinie powyżej 1 dnia.

artystyczne”, czyli brak/niedostateczną liczbę wydarzeń artystycznych, zorganizowanych na głównej scenie (w szczególności w ciągu dnia).

Wiele spośród wskazanych w obecnym badaniu ankietowym uwag powtórzyła się względem badania z roku 2013 i identyfikowanych wtedy braków i niedociągnięć. W poprzednich badaniach ankietowych wśród najczęstszych uwag wymieniano m.in. brak/zbyt mało miejsc parkingowych, brak/zbyt mało toalet, sanitariatów, zbyt mało punktów informacyjnych. Przynajmniej część z tych zjawisk ma jednak charakter obiektywny i stanowi stały element imprez masowych, będąc ich immanentną wadą.

Analizując zarzut braku miejsc parkingowych trudno nie zgodzić się z faktem ograniczonych możliwości Miasta w zakresie zapewnienia wszystkim uczestnikom miejsc na parkingach w centrum Szczecina, czy też przy granicy obszaru samej imprezy. Rozwiązaniem problemu braku miejsc było udostępnienie parkingów typu „park and ride” (np. przy ul. Hangarowej), zlokalizowanych na obrzeżach Miasta, które w czasie trwania TTSR 2017 były skutecznie wykorzystane przez przyjezdnych.

Wykorzystanie parkingów na obrzeżach Miasta wiązało się z koniecznością skorzystania z komunikacji miejskiej, kursującej według specjalnego rozkładu dopasowanego do imprezy. W tym zakresie pojawiły się nieliczne krytyczne komentarze nawiązujące m.in. do braku możliwości zakupu biletów bezpośrednio w pojazdach komunikacji miejskiej oraz potrzeby usprawnienia komunikacji miejskiej.

Kolejnym problemem poruszonym podczas TTSR 2013 był brak wody pitnej. Co prawda w tym roku ponownie pojawiły się uwagi w tej kwestii, aczkolwiek były to pojedyncze głosy, a to może świadczyć o skuteczności środków zaradczych zastosowanych przez organizatorów. Jak się okazało podczas tegorocznej imprezy większym problemem wynikającym z wysokich temperatur zgłaszanym przez uczestników finału Regat okazał się brak zraszaczy, parasoli chroniących przed słońcem, czy nawet brak leżaków. Biorąc jednak pod uwagę obszar imprezy, jak i liczbę uczestników finału Regat postawienie dodatkowych ławek, leżaków, czy urządzeń sanitarnych spowodowałoby jeszcze większe ograniczenia w zakresie komfortu poruszania się po terenie imprezy.

Na co również warto zwrócić uwagę, podczas tegorocznego badania ankietowego zanotowano różnego rodzaju uwagi odnośnie braków, które w rzeczywistości zostały zapewnione przez organizatora. Fakt ten wynika zapewne z niedoinformowania respondentów, a zatem wiąże się z jednym z najczęściej zgłaszanych problemów uczestników TTSR 2017 zakwalifikowanych jako „Informacje i oznakowanie”. W związku z tym wyzwaniem stojącym przed organizatorami kolejnych imprez masowych jest ewentualna poprawa działań informacyjnych, w szczególności użyteczności i rzetelności punktów informacyjnych.

W tegorocznych badaniach ankietowych, tak jak w 2013 roku, zwrócono uwagę na niewystarczającą liczbę policjantów i ochroniarzy w trakcie trwania finałów Regat. Były to jednak nieliczne komentarze, stąd też można wysnuć wniosek, że organizatorzy TTSR 2017 również spełnili oczekiwania w tym zakresie. Zgodnie z uzyskanymi informacjami nad tegoroczną imprezą czuwało ponad 6 tysięcy funkcjonariuszy różnych służb (w tym 5,6 tys. policjantów), a zatem znacznie więcej niż podczas poprzedniej edycji imprezy.

Jednym z ostatnich istotnych problemów wymienianych w badaniach z 2013 roku, były zbyt wysokie w opinii ankietowanych ceny w punktach handlowych i usługowych. Jak wynika z tegorocznych ankiet, kwestię tę poruszyło niewiele respondentów, jednakże różnice w wysokościach cen odczuli w większym stopniu mieszkańcy szczecina (3% wskazań), niż turyści (2% wskazań).

Czy jest coś, czego z punktu widzenia prowadzonej przez Pana/Panią działalności zdecydowanie brakuje podczas regat w Szczecinie?

Kolejne pytanie otwarte koncentrowało się jedynie na grupie respondentów prowadzących punkty tymczasowe. W tegorocznej edycji jedynie 14% ankietowanych punktów dostrzegło braki bądź niedociągnięcia istotne z punktu widzenia prowadzonej przez nich działalności. Najwięcej uwag zgłoszono w zakresie braku „Informacji i oznakowania”. Z perspektywy opisywanej grupy respondentów zabrakło odpowiedniej promocji stoisk tymczasowych, oznakowania prowadzącego do alejek w których znajdowały się ich punkty, jak i informacji o asortymencie oferowanym przez punkty zamieszczonych np. na stronach internetowych promujących wydarzenie. W zakresie organizacji wydarzenia wskazywano na trudny kontakt z organizatorami. Ponadto odnotowano opinie krytykujące m.in. wysokie ceny wynajmowanych miejsc i brak sanitariatu przeznaczonego wyłącznie dla wystawców.

III.5.1. PORÓWNANIE FINAŁU TTSR 2013 I 2017

Proszę wskazać czynniki decydujące o tym, że poprzednia edycja była lepsza/gorsza.

Ostatnie pytanie zostało skierowane do tych mieszkańców Szczecina, którzy zadeklarowali, że uczestniczyli również w poprzedniej edycji finału Regat. Jak wynika z przeprowadzonych ankiet, 64% respondentów lepiej oceniło tegoroczne finały Regat²⁹. Na prośbę wskazania najważniejszych czynników decydujących o dokonanej ocenie, ponownie aż 64% osób nie podjęło się uzasadnienia swojej oceny, 34% osób wykazało niedociągnięcia lub braki zidentyfikowane w poprzedniej edycji, natomiast 2% badanych wskazało dokładnie, dlaczego uważają, że to właśnie poprzednia edycja była bardziej udana.

Wśród ankietowanych, którzy uważali, że to TTSR 2017 było imprezą bardziej udaną niż TTSR 2013, do najczęstszych opinii o poprzednim finale Regat należały:

- gorsza infrastruktura, w tym: niedokończone remonty bulwarów, gorsze zagospodarowanie terenu itp. (w kontekście zmian, jakich dokonano w przeciągu ostatnich lat – zrealizowano inwestycje zwiększających atrakcyjność Szczecina i dzięki temu m.in. poszerzono obszar imprezy);
- mniej atrakcji (w porównaniu do zapewnionych przez organizatorów atrakcji w okresie trwania tegorocznego finału Regat);

²⁹ Por. Suplement, Rysunek III-8.

- gorsza organizacja (zarówno w kontekście dostępności informacji na temat TTSR, jak i sposobu przygotowania/zorganizowania całego wydarzenia);
- mniej sanitariatów (głównie: mało toalet).

Powyższe uwagi wystąpiły również podczas badań przeprowadzonych w 2013 roku, gdzie respondenci stwierdzili, że pod wymienionymi powyżej względami finał Regat 2013 był lepszy od finału z 2007 roku. Można zatem dość pewnie ocenić, że każda kolejna edycja TTSR wyszła naprzeciw zgłaszanym oczekiwaniom uczestników imprezy.

Ankietowani, którzy uznali poprzednią edycję finału Regat za lepszą od tegorocznej najczęściej wskazywali, że podczas TTSR 2013 było więcej jednostek pływających. Wśród pozostałych uwag znalazły się m.in.: lepsze atrakcje (Eska Music Awards) oraz darmowe pamiątki z TTSR.

Podobne pytanie zostało zadane również osobom reprezentującym stałe punkty handlowe i usługowe³⁰. W tej grupie ankietowanych połowa respondentów stwierdziła, że pod względem organizacyjnym tegoroczna impreza była lepsza, natomiast dla 46% badanych oba wydarzenia były na zbliżonym poziomie³¹.

Nieliczni ankietowani uzasadnili swoje stanowisko. Respondenci, którzy ocenili lepiej obecną edycję finału Regat zwrócili uwagę, że w trakcie TTSR 2013 było: mniej turystów, mniej parkingów i mniej atrakcji. Natomiast osoby lepiej oceniające TTSR 2013 wskazały na ówczesną większą liczbę statków oraz na większy ruch w prowadzonych przez te osoby punktach. Ponadto pojawiły się głosy, z których wynika, że w poprzedniej edycji było mniej atrakcji, ale za to były one lepsze.

III.6. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ ANKIETOWYCH

W badaniu ankietowym przeprowadzonym podczas finału *The Tall Ships Races 2017* uzyskano 2.050 poprawnie wypełnionych ankiet, w ramach czterech grup respondentów: szczecinian, turystów (krajowych i zagranicznych), przedstawicieli stałych punktów handlowych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Szczecina, jak i przedstawicieli punktów tymczasowych, funkcjonujących jedynie w okresie imprezy. Zaprezentowany podział miał na celu weryfikację opinii najważniejszych interesariuszy wydarzenia³². Informacje uzyskane na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego, biorąc pod uwagę nawet znaczną liczbę respondentów, nie mogą być podstawą do precyzyjnego i pewnego szacunku wpływu organizacji finału Regat na gospodarkę Miasta Szczecin, jednak stanowią cenny zasób informacji w zakresie skali tego wpływu, jego kierunku, a przede wszystkim opinii respondentów na temat organizacyjnych i promocyjnych aspektów finałów TTSR 2017.

³⁰ „Jeżeli to możliwe, prosimy o wymienienie najważniejszych czynników decydujących o tym, że poprzednia edycja była”

³¹ Por. Suplement, Rysunek IV-19.

³² Z wyłączeniem organizatorów.

Badania ankietowe przeprowadzone wśród wyodrębnionych grup respondentów dostarczyły zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych. Pozwoliły na wyciągnięcie wniosków kierunkowych i zidentyfikowanie różnic w zakresie postrzegania tych samych zdarzeń przez różnych interesariuszy. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi dokonano analizy: (1) opinii na temat jakości przygotowania imprezy pod względem organizacyjnym, (2) strumienia pieniężnego wydatkowanego jednostkowo przez poszczególne grupy uczestników, (3) celowości organizacji tego typu wydarzeń, (4) oddziaływania promocyjnego, (5) struktury i charakterystyki poszczególnych badanych grup. Ponadto, porównanie uzyskanych wyników z badaniami przeprowadzonymi podczas poprzedniej edycji finału Regat pozwoliły na ocenę zmian m.in. w postrzeganiu finałów TTSR 2013 i TSR 2017.

Jak wskazują tegoroczne wyniki przeprowadzonego badania ankietowego, każda kolejna edycja finału Regat jest coraz lepiej oceniana przez każdą z ankietowanych grup. Jak ocenili respondenci, TTSR 2017 stanowił kolejną udaną imprezę, do której organizatorzy przygotowali się jeszcze lepiej niż w poprzednich edycjach (tj. w latach 2007 i 2013). Ponadto, oprócz aspektów organizacyjnych, docenione zostały wpływ finału Regat na rozwój Miasta i jego wizerunek (zarówno w skali kraju jak i Europy) oraz dostrzeżono ogólną zasadność organizowania tego typu wydarzeń. Co ważne, w grupie respondentów, u której w poprzednich badaniach było widocznie mniej pozytywne nastawienie do imprezy (tymczasowe punkty handlowe i usługowe) podczas TTSR 2017 wyraźnie poprawiły się nastroje. Nie tylko spadł odsetek punktów tymczasowych identyfikujących ogólne braki podczas Regat, ale również wzrósł ogólnie pozytywny odbiór imprezy.

Podsumowując, wyniki przeprowadzonego badania ankietowego podczas finału The Tall Ships Races 2017 dostarczają cennych informacji na temat wielu aspektów związanych z wydarzeniem. Pozwalają ocenić nie tylko nastawienie, preferencje czy nastroj ankietowanych do imprezy, ale także ogólną strukturę uczestników (wiek, wykształcenie, pochodzenie i inne). Analiza wybranych odpowiedzi na pytania ankietowe stanowi podstawę do kalkulacji wydatków uczestników finału Regat podczas jego trwania, co w połączeniu z wiedzą na temat przybliżonej liczby uczestników TTSR 2017 może stanowić podstawę do określenia wielkości strumienia pieniężnego, który zasilił gospodarkę Miasta Szczecin dzięki organizacji finału TTSR 2017.

IV. METODYKA ANALIZY WPŁYWU IMPREZ MASOWYCH NA GOSPODARKĘ

IV.1. WPROWADZENIE

W poniższej części Raportu scharakteryzowano specyfikę oceny efektywności finansowej przedsięwzięć niekomercyjnych (podrozdział IV.2.) oraz przedstawiono klasyfikację i charakterystykę korzyści z organizacji The Tall Ships Races 2017 dla gospodarki Szczecina (podrozdział IV.3.).

IV.2. SPECYFIKA OCENY EFEKTYWNOŚCI PRZEDSIĘWZIĘĆ NIEKOMERCYJNYCH

Ocena wpływu, w tym zwłaszcza ocena skwantyfikowana, imprez masowych na gospodarkę lokalną danego obszaru, np. miasta, gminy lub regionu jest zagadnieniem złożonym i obciążonym pewnym subiektywizmem, ze względu na trudność precyzyjnego pomiaru efektów gospodarczych. Co do zasady wpływ ten powinien być rozpatrywany jako relacja korzyści do kosztów realizacji danego przedsięwzięcia.

Organizacja dużych imprez masowych wymaga często zmian infrastrukturalnych – remontów i rozbudowy ciągów komunikacyjnych, przestrzeni publicznej itp., których koszt może być wielokrotnie wyższy niż liczone wprost wpływy z biletów, reklam czy też praw do przekazów medialnych. Pomimo tego wiele miast i regionów silnie ze sobą rywalizuje o prawo do organizacji dużych wydarzeń sportowych i kulturalnych. Potencjalni organizatorzy oczekują zatem, że ogół korzyści z danej imprezy przekroczy nakłady niezbędne do jej realizacji. Jest to możliwe, ponieważ oczekiwane korzyści znacznie wykraczają poza bezpośrednie strumienie pieniężne zasilające lokalną gospodarkę w trakcie przebiegu danego wydarzenia.

Badając wpływ organizacji imprez masowych na gospodarkę, niezbędne jest wyjście poza perspektywę *stricte* finansową (w rozumieniu bezpośrednich przepływów pieniężnych dla danego podmiotu lub ich grupy) i uwzględnienie szeregu czynników stojących na pograniczu ekonomii, marketingu, kultury i polityki (z których każdy ostatecznie wpływa również na gospodarkę). Najważniejszym z tych czynników i równocześnie najtrudniejszym do kwantyfikacji, jest szeroko pojęte oddziaływanie promocyjno-wizerunkowe, przejawiające się m.in. we wzroście atrakcyjności turystycznej, inwestycyjnej lub kulturalnej danego obszaru, co z kolei daje impuls do rozwoju gospodarczego.

Większość korzyści wizerunkowych oddziałuje w pewien sposób na gospodarkę. Jest także grupa korzyści związanych z procesem budowania marki danego miejsca o mniej bezpośrednim charakterze. Składają się na nie efekty (również gospodarcze) poprawy wizerunku miasta w skali krajowej i międzynarodowej, z których znaczna część oparta jest na zasadzie dobrych lub złych skojarzeń. Miasto dobrze kojarzące się lub generalnie istniejące w świadomości nierezydentów, częściej realizuje korzyści wynikające m.in. z następujących aspektów:

- wzrost zainteresowania inwestorów miastem – miasta o dobrym wizerunku częściej są wybierane przez inwestorów z racji samego funkcjonowania w ich świadomości. W tym kontekście, dobra opinia o danym miejscu często staje się kryterium niezwiązanym z merytorycznymi przesłankami lokowania inwestycji (tzw. wartość postrzegana),

- wzrost zainteresowania innych grup docelowych, które z punktu widzenia rozwoju miasta są atrakcyjne. Może to dotyczyć osób mogących stać się rezydentami miasta, np. kandydatów na studia, artystów, sportowców itd.,
- korzyści polityczne: miastom o dobrym wizerunku łatwiej zjednać sobie decydentów na poziomie centralnym. Dobrze kojarzące się miasto ma ułatwioną działalność lobbystyczną.

W związku z powyższym, analizie powinno poddać się:

- korzyści bezpośrednie – w rozumieniu *stricte* finansowym – napływ dodatkowego pieniądza do gospodarki lokalnej,
- korzyści pośrednie, występujące w dłuższym okresie, w tym:
 - związane ze wzrostem wartości produktu turystycznego – tzw. *efekt barceloński*,
 - związane z poprawą wizerunku i wzrostem atrakcyjności inwestycyjnej danego obszaru,
 - związane z tzw. efektem mnożnikowym wywołanym przez zwiększoną konsumpcję,
 - inne potencjalne korzyści.

IV.2.1. METODY OCENY EFEKTYWNOŚCI PRZEDSIĘWZIĘĆ NIEKOMERCYJNYCH

Do metod oceny wpływu różnego rodzaju przedsięwzięć (w tym również imprez masowych) na gospodarkę należą m.in. metoda *Cost-Benefit Analysis* (analiza korzyści i kosztów ich uzyskania) i opierająca się na podobnym podejściu metoda ENPV (ang. *Economic Net Present Value* – Ekonomiczna Wartość Bieżąca Netto). Obie te metody wywodzą się z dziedziny nauk ekonomicznych zajmującej się oceną efektywności inwestycji o charakterze komercyjnym, jednak umożliwiają także badanie przedsięwzięć realizowanych przez podmioty sektora publicznego, których celem nie jest osiągnięcie bezpośrednich korzyści finansowych, lecz np. wzrost potencjału gospodarczego lub społecznego na danym obszarze.

Metoda *Cost-Benefit Analysis* polega na zestawieniu ze sobą korzyści z realizacji danego przedsięwzięcia oraz kosztów, niezbędnych do poniesienia w celu jego organizacji. W przypadku tej metody z reguły rozpatruje się korzyści *stricte* finansowe, chociaż ich osiąganie może być rozłożone w czasie. Interpretacja wskaźnika jest prosta – z punktu widzenia finansowego realizowane powinny być przedsięwzięcia, dla których wartość wskaźnika jest większa od jedności, tj. korzyści przeważają nad nakładami.

Metoda ENPV również polega na porównywaniu strumieni korzyści i kosztów (nakładów), jednak w tym przypadku uwzględnia się szeroki zakres korzyści i kosztów pośrednich, z których część może mieć wymiar niefinansowy³³. Metoda ta uwzględnia ponadto zmianę wartości pieniądza w czasie poprzez mechanizm

³³ W ramach metody ENPV korzyściom niefinansowym, np. społecznym, przypisuje się wartość pieniężną – przykładowo wartość oszczędności czasu ludzi dzięki budowie nowej drogi może być wyrażona jako iloraz odsetka przeciętnego wynagrodzenia (odpowiadającego wartości godziny czasu pracy lub czasu wolnego) i liczby osób, których korzyści te będą dotyczyły. Przykładem kosztu pośredniego może być wzrost zanieczyszczenia powietrza w wyniku realizacji określonej inwestycji.

dyskontowania przepływów pieniężnych występujących w różnych okresach czasu, uzyskując w ten sposób ich wartość na jeden konkretny moment³⁴. Istota dyskontowania polega na przypisaniu tym niższej wartości bieżącej danemu przepływowi pieniężnemu, im jest on odleglejszy w czasie, w myśl zasady, że ta sama kwota dziś jest warta więcej niż za rok.

Dynamika spadku wartości pieniądza w czasie zależy od wysokości przyjętej do obliczeń stopy dyskontowej. W przypadku oceny efektywności inwestycji komercyjnych najczęściej wykorzystuje się w tym celu tzw. średnioważony koszt kapitału, który odzwierciedla m.in. strukturę finansowania, tj. uwzględnia koszt finansowania zewnętrznego oraz poziom ryzyka związanego z działalnością w danej branży. W przypadku oceny przedsięwzięć niekomercyjnych z reguły występują jednak korzyści i koszty pośrednie, zatem stopa dyskontowa powinna odzwierciedlać wartość pieniądza w czasie dla szerokiego grona interesariuszy. W takiej sytuacji często stosuje się tzw. „społeczną stopę dyskontową”.

IV.2.2. SPOŁECZNA STOPA DYSKONTOWA (SOCIAL DISCOUNT RATE)

Teoria wartości pieniądza w czasie jest silnie zakorzeniona w teorii finansów i powszechnie akceptowana. Zmienność wartości pieniądza wraz z upływem czasu, powodowana chociażby inflacją, alternatywnymi możliwościami alokacji kapitału, czy ryzyko niezrealizowania płatności w przyszłości oznaczają, że 1.000 PLN otrzymane dzisiaj jest warte więcej niż 1.000 PLN otrzymane np. za rok i racjonalny inwestor nie uzna tych przepływów za równoważne.

Jak wspomniano wcześniej, aby uwzględnić zmienną wartość pieniądza w czasie w ocenie efektywności inwestycji niekomercyjnych, możliwe jest zdyskontowanie prognozowanych przepływów pieniężnych w poszczególnych latach funkcjonowania lub oddziaływania przedsięwzięcia za pomocą społecznej stopy dyskontowej – *Social Discount Rate* (SDR). Wartość tej stopy powinna brać pod uwagę m.in. specyfikę finansowania inwestycji przez podmioty publiczne³⁵ oraz społeczny koszt alternatywny opcji realnych³⁶.

W niniejszym raporcie zastosowano społeczną stopę dyskontową na poziomie określonym przez Komisję Europejską dla procedur dystrybucji środków unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020. W raporcie *Przewodnik po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych z 2014 r.* Komisja Europejska rekomendowała dla krajów objętych polityką spójności SDR na poziomie 5,0%.³⁷

³⁴ Dyskontowanie polega na przemnożeniu danego przepływu przez czynnik dyskontowy w postaci odwrotności wyrażenia $(1+r)^n$, gdzie: r – stopa dyskontowa; n – numer okresu.

³⁵ Które z reguły cechują się m.in. znacznie większą możliwością zadłużania i kształtowania struktury wpływów i wydatków, niż podmioty prywatne, a zatem znacznie niższym ryzykiem niewypłacalności.

³⁶ Nie poniesienie danych wydatków teraz może zapewnić wolne środki na inwestycje w przyszłości, które mogą przynieść większe korzyści z uwagi na zmianę uwarunkowań społeczno-gospodarczych – np. zapewnienie bezprzewodowego dostępu do Internetu w danym mieście dzisiaj może cechować się wysokim kosztem alternatywnym, jeżeli istnieje istotne prawdopodobieństwo, że za kilka lat będzie możliwe wykorzystanie innej technologii, przynoszącej wyższe korzyści).

³⁷ *Przewodnik po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych. Narzędzie analizy ekonomicznej polityki spójności 2014-2010.*, Komisja Europejska, grudzień 2014, robocze tłumaczenie na język polski z lipca 2015 roku, s. 52.

IV.3. IDENTYFIKACJA KORZYŚCI Z ORGANIZACJI REGAT

IV.3.1. KLASYFIKACJA KORZYŚCI

Celem niniejszego Raportu jest ocena wpływu organizacji finału The Tall Ships Races 2017 na finanse Gminy Miasto Szczecin i podmiotów powiązanych z tym podmiotem, jak i na szeroko rozumianą gospodarkę Miasta. W związku z powyższym, poszczególne rodzaje korzyści analizowano według podziału podmiotowego.

Głównym organizatorem TTSR 2017 była Gmina Miasto Szczecin, która zrealizowała finał Regat w ramach swoich zadań statutowych. Do celów Miasta Szczecin należy m.in. „*tworzenie warunków do racjonalnego i harmonijnego rozwoju Miasta*”³⁸, a w sytuacji, w której odbywa się to poprzez organizację imprez masowych, stanowi korzyść dla ogółu gospodarki danego obszaru.

Korzyści po stronie organizatora to zarówno bezpośrednie przychody związane z realizacją imprezy masowej (sponsoring, dzierżawa przestrzeni miejskiej), jak i przychody pośrednie w postaci udziału w zwiększonych podatkach, wynikających ze wzmożonej aktywności podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych.

Gmina Miasto Szczecin realizuje znaczną część swoich zadań statutowych za pośrednictwem bezpośrednio z nią powiązanych jednostek i zakładów budżetowych oraz komunalnych podmiotów gospodarczych, dlatego korzyści w ujęciu instytucjonalnym w niniejszym Raporcie rozpatruje się jako łączne korzyści netto dla Gminy Miasto Szczecin i podmiotów z nią powiązanych (po wyeliminowaniu przepływów między tymi podmiotami).

Inne sposoby podziału korzyści z organizacji finału Regat wykorzystane w Raporcie to:

- korzyści bezpośrednie i pośrednie,
- korzyści łatwo i trudno mierzalne,
- korzyści krótko, średnio i długoterminowe.

Podział korzyści na bezpośrednie i pośrednie ma związek z czynnikami, które stanowią bezpośredni efekt realizacji imprezy oraz takimi, które pojawiają się dzięki wystąpieniu określonego procesu, który organizacja TTSR zapoczątkowała lub wzmocniła. Ten drugi, pośredni efekt, ma związek przede wszystkim z procesem „krążenia” pieniądza w gospodarce, którego strumień został zwiększony dzięki sprzężeniom zwrotnym (tzw. efekt mnożnikowy – patrz: podrozdział IV.2.).

Z podziałem na korzyści bezpośrednie i pośrednie ściśle związany jest kolejny sposób podziału – na korzyści łatwo i trudno mierzalne. Podobnie jak większość przedsięwzięć gospodarczych, realizacja imprezy masowej powoduje wystąpienie przepływów pieniężnych. Część z nich powstaje w wyniku zajścia zdarzeń gospodarczych

³⁸ Paragraf 8 pkt. 1 Statutu Miasta Szczecin, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr XXX/598/04 Rady Miasta Szczecin z dnia 14 grudnia 2004 r.

związanych bezpośrednio z imprezą, a część stanowić będzie element przyszłych przepływów, będących efektem pośrednim, przede wszystkim o charakterze wizerunkowym.

Podział na korzyści krótko, średnio i długoterminowe ma związek z czasem występowania i długością trwania efektów związanych z organizacją imprezy. Mowa tu przede wszystkim o oddziaływaniu wizerunkowym, które wpływa na atrakcyjność turystyczną Miasta nawet w perspektywie kilkunastu lat po realizacji znaczącego wydarzenia. Należy jednocześnie mieć na uwadze fakt, że poprawa wizerunku nie stanowi korzyści samej w sobie, a jest nią dopiero to co owa poprawa ze sobą niesie, czyli zwiększenie liczby turystów odwiedzających Szczecin, a w konsekwencji przychodów z turystyki.

W toku prac nad niniejszym Raportem uznano, że obiektywnie możliwy do osiągnięcia stopień precyzji kwantyfikacji poszczególnych rodzajów korzyści powinien stanowić kluczową oś ich podziału, zwłaszcza, że w przypadku finału Regat korzyści łatwo i trudno mierzalne w przeważającej mierze pokrywają się z (odpowiednio) korzyściami bezpośrednimi (finansowymi) i pośrednimi (w tym wizerunkowymi).

IV.3.2. KORZYŚCI DLA GMINY MIASTO SZCZECIN I PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Korzyści generowane na rzecz Gminy Miasto Szczecin i podmiotów z nią powiązanych w związku z realizacją TTSR 2017 to przede wszystkim wpływy związane bezpośrednio z realizacją finału Regat (m.in. sponsorzy, dzierżawa miejsc pod punkty handlowe i usługowe), które jednostki te osiągały jako organizatorzy wydarzenia, a także wpływy podatkowe (GMS) i niepodatkowe (podmioty powiązane) z tytułu zwiększonego poziomu aktywności gospodarczej w Mieście Szczecinie w czasie trwania imprezy i po jej zakończeniu.

Podstawę korzyści podatkowych stanowi zysk podmiotów prywatnych i spółek miejskich, a także dochody osób dodatkowo zatrudnionych w związku z organizacją w Szczecinie TTSR 2017. Dochód wygenerowany przez podmioty zarejestrowane lub zamieszkałe w Szczecinie stanowi podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych (CIT) i fizycznych (PIT), którego część zasila budżet Gminy Miasto Szczecin.

Korzyści podatkowe GMS mają dwojaki charakter: (1) bezpośredni – powstałe w wyniku zdarzeń gospodarczych związanych bezpośrednio z TTSR 2017, np. zyski podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na obszarze imprezy, (2) pośredni – powstałe w wyniku redystrybucji pieniądza, który napłynął do gospodarki w związku z TTSR 2017 i generujący dochody podatkowe jego późniejszych dysponentów.

Ocenę skali korzyści z realizacji TTSR 2017 osiągniętych przez Gminę Miasto Szczecin i podmioty powiązane przedstawiono w podrozdziale V.1.

IV.3.3. KORZYŚCI BEZPOŚREDNIE DLA GOSPODARKI MIASTA

Podstawowym rodzajem korzyści bezpośrednich wygenerowanych w trakcie trwania finału Regat, których beneficjentem jest gospodarka Szczecina są środki pieniężne wydatkowane przez uczestników imprezy, zarówno na atrakcje podczas jej trwania, jak i pozostałe wydatki niezbędne do poniesienia na pobyt w Mieście przez:

- **nierezydentów**, odwiedzających Miasto w związku z odbywającym się w nim finałem TTSR 2017,
- **rezydentów**, w zakresie kwot, których nie wydatkowaliby w Szczecinie, gdyby nie TTSR 2017. Dotyczy to przede wszystkim przesunięć w wydatkach rezydentów na turystykę i rekreację. Przykładem może być np. skrócenie terminu urlopu poza Szczecinem i przyjazd do Miasta w celu uczestnictwa w finale Regat lub całkowita rezygnacja z wyjazdu i pozostanie w Mieście. W pewnym zakresie istotny może być również efekt „uwolnienia” części oszczędności rezydentów i zasilenia przez nie obrotu gospodarczego,
- **podmioty gospodarcze stałe**, które ponoszą wydatki związane ze zwiększonym zapotrzebowaniem na ich produkty i usługi,
- **podmioty gospodarcze tymczasowe**, które ponoszą wydatki związane z przygotowaniem się i udziałem w TTSR 2017.

W przypadku mieszkańców Szczecina (rezydentów) nie należy całości kwot przez nich wydatkowanych traktować wprost jako korzyść z realizacji imprezy, ponieważ część tych kwot najprawdopodobniej i tak zostałaaby przez nich wydana na tym samym obszarze, w tym samym czasie. Wydatki turystów stanowią natomiast bezpośrednią korzyść gospodarczą dla regionu pod warunkiem, że środki te podlegają dalszej redystrybucji na terenie Szczecina. Wydatki podmiotów gospodarczych poniesione przed i w trakcie TTSR 2017 stanowią korzyści bezpośrednie (np. opłaty za dzierżawę powierzchni handlowej na rzecz współorganizatora imprezy – Żegluga Szczecińskiej Sp. z o.o.).

Wydatki rezydentów / turystów - uwarunkowania

Sporządzony przez M. Kurscheidt'a podział rezydentów i turystów ze względu na ich postawę wobec realizowanej imprezy masowej umożliwia określenie wpływu poszczególnych grup na możliwe do zrealizowania efekty gospodarcze³⁹:

1. *Home Stayers* – rezydenci, którzy decydują się pozostać w mieście i uczestniczyć w imprezie,
2. *Runaways* – rezydenci, którzy na czas trwania imprezy wyjeżdżają z miasta,
3. *Changers* – rezydenci zmieniający swoje plany urlopowe tak, aby nie uczestniczyć w danym wydarzeniu / nie być w mieście,
4. *Casuals* – turyści przyjeżdżający do miasta bez względu na organizację imprezy masowej,
5. *Time switchers* – turyści, którzy przyjechaliby do miasta w innym terminie, ale zmienili go po to, aby móc uczestniczyć w imprezie,
6. *Pre/Post Switchers* – turyści którzy zmieniają termin przyjazdu tak, aby nie uczestniczyć w imprezie masowej,
7. *Cancellers* – turyści, którzy ze względu na organizację wydarzenia odwołują swój przyjazd,

³⁹ Markus Kurscheidt; *Economics benefits: Fact or fiction?*; "5th World Communication Conference "Play the Game" Creating Coalitions for Good Governance in Sport: Konferencja naukowa: Reykjavik, 2007 r.

8. *Extentioners* – turyści, którzy zdecydowali się przedłużyć swój pobyt po to aby uczestniczyć w imprezie,
9. *Event Visitors* – standardowi turyści dedykowani, którzy przyjechali do miasta specjalnie na imprezę.

Wśród powyższych znajdują się tacy, których postawa wobec imprezy masowej powoduje zwiększenie pozytywnego wpływu gospodarczego względem tzw. „wariantu zerowego”⁴⁰, ale również tacy, których postawa obniża korzyść z tytułu organizacji wydarzenia. Należy przyjąć, że każda aktywność powodująca dodatkową konsumpcję w związku z organizacją na danym obszarze imprezy masowej jest zjawiskiem pozytywnym. Zgodnie z tym, do pozytywnych postaw należy zaliczyć pkt. 1, 8 i 9. Postawy nr 2,3, 6, 7 mają charakter kosztu utraconej korzyści – ze względu na organizację wydarzenia określona korzyść nie zostanie zrealizowana. Pozostałe postawy oznaczają zmianę charakteru konsumpcji – w ich przypadku trudno jest stwierdzić czy organizacja wydarzenia powoduje zwiększenie, czy zmniejszenie wartości konsumpcji.

Wydaje się, że ze względu na charakter wydarzenia jakim jest finał regat The Tall Ships Races, udział rezydentów

oraz turystów, którzy intencjonalnie unikaliby uczestnictwa jest marginalny. Wszelkiego rodzaju niedogodności mają charakter krótkoterminowy, skala wydarzenia nie była na tyle duża, aby sparaliżować Miasto i uniemożliwić mieszkańcom normalne funkcjonowanie, nie zaobserwowano także drastycznego wzrostu cen, który mógłby stanowić dla nich istotną uciążliwość. Nie wydaje się także, aby organizacja imprezy masowej mogła utrudnić turystom realizację planów związanych z wizytą w Szczecinie. Jedynym racjonalnym argumentem za przełożeniem wizyty (choć raczej nie za rezygnacją) mogła być zajęta baza noclegowa w czasie trwania TTSR 2017.

Wydatki ponoszone przez uczestników imprezy masowej stanowią przychód podmiotów gospodarczych, zarówno stałych, jak i tymczasowych. Część wskazanego przychodu podlega redystrybucji na terenie Miasta Szczecin i stanowi główną bezpośrednią korzyść z realizacji The Tall Ships Races 2017. Znaczną część generowanego przychodu podmioty gospodarcze przeznaczają na pokrycie bieżących kosztów działalności, nakładów inwestycyjnych oraz zobowiązań podatkowych, a także podział zysków na rzecz właścicieli. Istotnym narzędziem redystrybucji dochodów są główne rodzaje kosztów działalności operacyjnej, takie jak: zużycie materiałów i energii, usługi obce oraz wynagrodzenia. Każdy koszt stanowi jednocześnie przychód kontrahenta lub pracownika, co stanowi sedno procesu redystrybucji pieniądza. Nie należy jednak pomijać istotnego elementu, mającego ścisły związek z powyższymi rozważaniami, a mianowicie miejsca rejestracji i faktycznej lokalizacji działalności prowadzonej przez podmioty gospodarcze, a także miejsce zamieszkania osób pracujących w Szczecinie.

Nie ulega wątpliwości, że nie wszystkie podmioty gospodarcze operujące w Szczecinie są w tym mieście zarejestrowane, podobnie jak nie wszystkie ponoszone przez nie koszty ponoszone są na rzecz innych

⁴⁰ Wariant zerowy zakłada, że dane zdarzenie (w tym wypadku finał Regat) nie miało miejsca.

szczecińskich podmiotów. Podobnie część pracowników tymczasowych, ale i stałych, punktów handlowych i usługowych nie posiada miejsca zamieszkania w Szczecinie, a więc ich podatki trafiają do budżetów innych gmin. W związku z tym, nie należy całej puli środków wydatkowanych przez uczestników TTSR 2017 traktować wprost jako korzyści z organizacji imprezy dla Miasta Szczecin. W tym zakresie ocena wpływu organizacji finału TTSR na gospodarkę różni się od opracowań dotyczących imprez o zasięgu ogólnokrajowym, gdzie korzyść rozpatrywana jest w stosunku do gospodarki narodowej, a nie jak w przedmiotowym przypadku - lokalnej. Jest to istotny problem, który wymusza poczynienie pewnych założeń na potrzeby analizy.

Można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, że część przedsiębiorstw, które wygenerowały dodatkowe przychody dzięki organizacji TTSR 2017, nie będzie wydatkować tych środków na terenie Szczecina. Należą do tych przedsiębiorstw głównie reprezentanci branży gastronomiczno-hotelarskiej⁴¹, w tym np.:

- baza noclegowa, przede wszystkim hotele sieciowe, do których w Szczecinie należą m.in. Radisson SAS, Novotel, Ibis, Campanile,
- lokale gastronomiczne sieciowe, jak Starbucks Coffee, KFC, czy McDonald's.

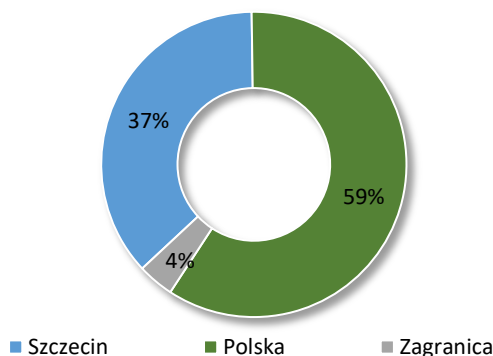
W przypadku tego rodzaju podmiotów, to na jakim obszarze zostaną wydatkowane dodatkowe środki, zależy przede wszystkim od polityki przedsiębiorstw wobec nich dominujących (np. polityki zaopatrzenia w materiały w przypadku kosztów zmiennych lub polityki inwestycyjnej w przypadku nadwyżek finansowych). Z tego względu nie jest możliwe dokładne określenie części przychodu tych podmiotów ulegającej redystrybucji na terenie Szczecina.

Jedynie przybliżone wnioskowanie o miejscu redystrybucji środków ze sprzedaży możliwe jest dzięki określeniu siedziby podmiotów występujących o dzierżawę miejsc (punkty tymczasowe) na działalność handlową i usługową na obszarze tzw. jarmarku. Należy jednak i w tym miejscu zaznaczyć, że posiadanie przez podmiot wnioskujący siedziby poza Szczecinem nie oznacza, że zarówno towary, jak i materiały do wytworzenia sprzedawanych produktów nie zostały zakupione na rynku lokalnym. Z drugiej strony część punktów tymczasowych utworzyły lokale sieciowe (np. Starbucks Coffee), gdzie realizowana jest centralna polityka zakupowa.

⁴¹ Tzw. Segment HoReCa.

Rysunek IV-1. Struktura podmiotów gospodarczych tymczasowych wg. ich miejsca rejestracji

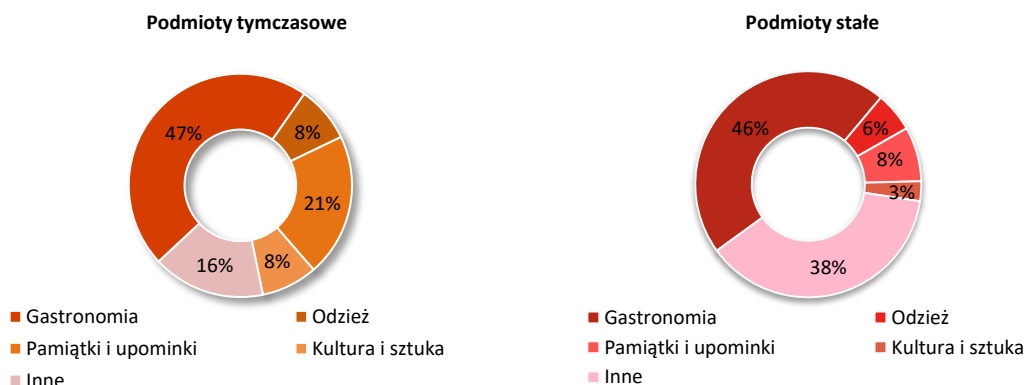
Miejsca rejestracji działalności podmiotów gospodarczych tymczasowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.

Wobec prezentowanych zastrzeżeń, Informacja o strukturze miejsca rejestracji podmiotów gospodarczych tymczasowych nie jest wystarczająca, aby jednoznacznie wnioskować na temat proporcji między kwotami pozostawionymi w Szczecinie, a kwotami wydatkowanymi w innych miejscach. Jednocześnie z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, że przychody podmiotów działających na rynku szczecińskim w większej części pozostaną w Mieście, niż w ma to miejsce w przypadku podmiotów zarejestrowanych w innych częściach Polski lub za granicą.

Rysunek IV-2. Struktura podmiotów tymczasowych i stałych ze względu na typ działalności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.

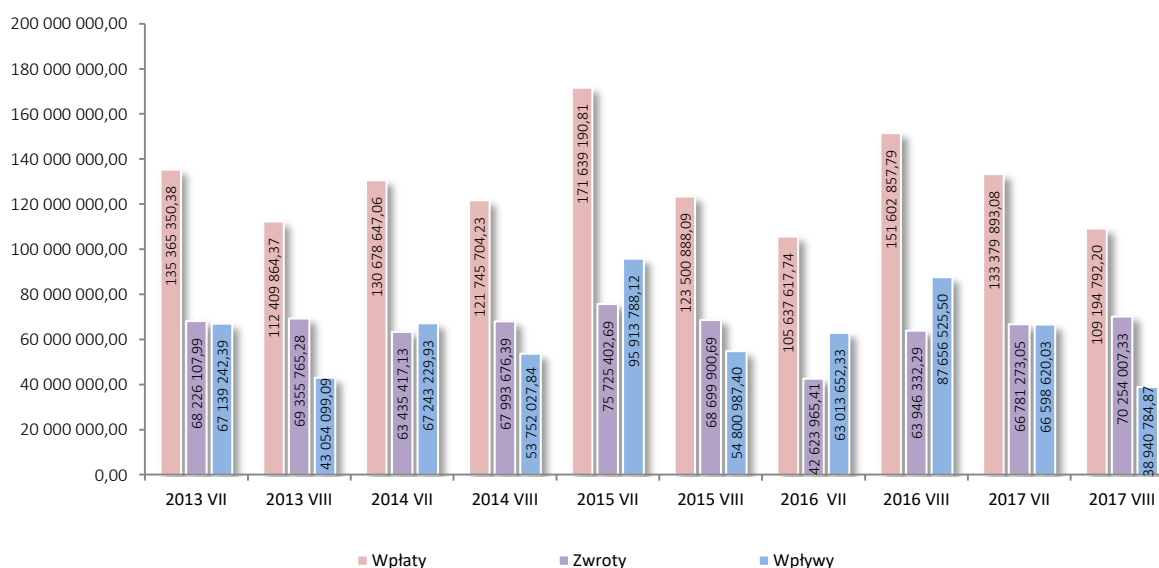
Prezentowana struktura rodzajów działalności jest istotna w kontekście omawianego wpływu organizacji finału Regat na gospodarkę Szczecina ze względu na kwestie związane z zaopatrzeniem i strukturą kosztów operacyjnych. Należy mieć na uwadze fakt, że korzyści nie powstają jedynie jako następstwo organizacji TTSR, ale także w procesie przygotowań do imprezy. Naturalnym jest bowiem, że przedsiębiorstwa handlowe i gastronomiczne musiały dokonać zakupu towarów i półproduktów przed dniem rozpoczęcia imprezy i z uwagi na koszty transportu i koszty logistyki, duża część z nich (prawdopodobnie większość) zaopatrzyła się na rynku lokalnym.

Wpływy podatkowe / podatki dochodowe i VAT

Wykonawca zwrócił się do Izby Administracji Skarbowej w Szczecinie o dane dotyczące wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) i podatku od towarów i usług (VAT) od podmiotów na terenie Miasta Szczecin w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2013-2017.

Analiza danych dotyczących wpływów z podatków CIT i VAT miała za zadanie zbadać wpływ organizacji finału Regat na przychody i dochody podmiotów gospodarczych w Szczecinie.

Rysunek IV-3. Zestawienie wpłat, zwrotów i wpływów z podatku od towarów i usług VAT zidentyfikowanych w Szczecinie w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2013-2017

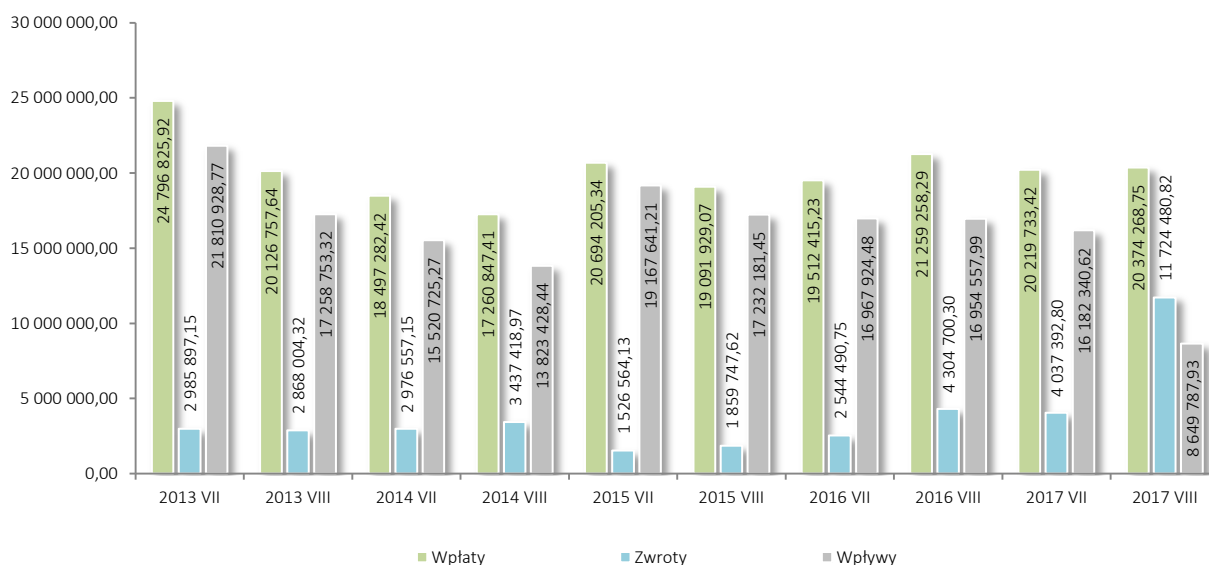
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Izbę Administracji Skarbowej w Szczecinie.

W lipcu 2017 roku, z tytułu podatku VAT uzyskano wpływy w wysokości 66,6 mln PLN, a w sierpniu prawie 39 mln PLN. Wskazane dane nie potwierdzają wzrostu podstawy opodatkowania analizowanych obciążeń podatkowych w wyniku organizacji imprezy masowej.

Największe wpływy z tytułu podatku VAT miały miejsce w miesiącach letnich (łącznie lipiec i sierpień) w 2015 roku oraz 2016 roku⁴². Podobnie w przypadku podatku CIT w latach 2015-2016 można zaobserwować wysokie wpływy, jednakże w przypadku tego podatku najwyższy ich poziom miał miejsce w 2013 roku, gdzie w miesiącach lipiec-sierpień do Urzędu Skarbowego wpłynęło łącznie ponad 39 mln złotych. Porównując wpływy z podatku CIT z 2016 roku do uzyskanych w 2017 roku, w miesiącach lipiec i sierpień, również widać znaczne spadki wartości.

⁴² Ponad 150 mln zł.

Rysunek IV-4. Zestawienie wpłat, zwrotów i wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych CIT, zidentyfikowanych w Szczecinie w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2013-2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Izbę Administracji Skarbowej w Szczecinie.

Po analizie uzyskanych danych o wpływach z podatków CIT i VAT należy wskazać, że nie zaobserwowano efektu zwiększonych wpływów podatkowych z tytułu organizacji finału TTSR 2017. Przyczyna takiego stanu, być może wynikająca z opóźnienia w czasie wzrostu zobowiązań podatkowych (np. rozliczanie się z podatku CIT w formie zaliczek w wysokości 1/12 podatku za poprzedni rok obrotowy lub z podatku VAT w okresach kwartalnych) powinna zostać zbadana w kolejnych okresach.

IV.3.4. KORZYŚCI POŚREDNIE DLA GOSPODARKI MIASTA

Poniżej przedstawiono i omówiono kluczowe czynniki wpływające na wartość korzyści pośrednich, generowanych w efekcie organizacji TTSR 2017 na rzecz Gminy Miasto Szczecin, podmiotów z nią powiązanych i dla ogółu gospodarki Miasta.

Korzyści wizerunkowe

Ogólnie pojmowane korzyści wizerunkowe to pojemna grupa efektów organizacji The Tall Ships Races 2017, przejawiających się w podniesieniu wartości „marki” Miasta. Ujmowany w ten sposób wizerunek Miasta, zarówno w odbiorze wewnętrznym, jak i zewnętrznym, może być rozpatrywany wielowymiarowo. Punktem wyjścia oddziaływania wizerunkowego jest sposób, w jaki Szczecin kojarzy się jego mieszkańcom oraz innym osobom i podmiotom. Ma to przełożenie na potencjał turystyczny, kulturalny, a także inwestycyjny Szczecina.

Korzyści wizerunkowe zewnętrzne

Efekt barceloński

Nazwa efektu barcelońskiego wywodzi się od pierwszego przypadku udowodnionego naukowo wpływu realizacji masowej imprezy sportowej na przychody z turystyki w perspektywie średnio i długookresowej. Po organizacji Letnich Igrzysk Olimpijskich w Barcelonie w 1992 r., dzięki wzmocnieniu wizerunku miasta, jego międzynarodowej rozpoznawalności oraz rozwojowi bazy noclegowej, zaobserwowano podwojenie rocznej liczby turystów odwiedzających to miasto w kolejnych latach.

Tego rodzaju efekt może również okazać się istotny w przypadku organizacji finału Regat w Szczecinie, tym bardziej, że znaczną część nakładów na organizację TTSR stanowiły wydatki na promocję i reklamę⁴³.

Niestety w przypadku The Tall Ships Races nie jest możliwa jednoznaczna ocena wpływu efektu barcelońskiego za pomocą analizy *ex ante*. Konieczne będzie przeprowadzenie analizy *ex post* - obserwowanie przychodów z turystyki w perspektywie średnio i długookresowej. W związku z datą powstania niniejszego Raportu, przeprowadzenie w jego ramach takiej analizy nie było możliwe.

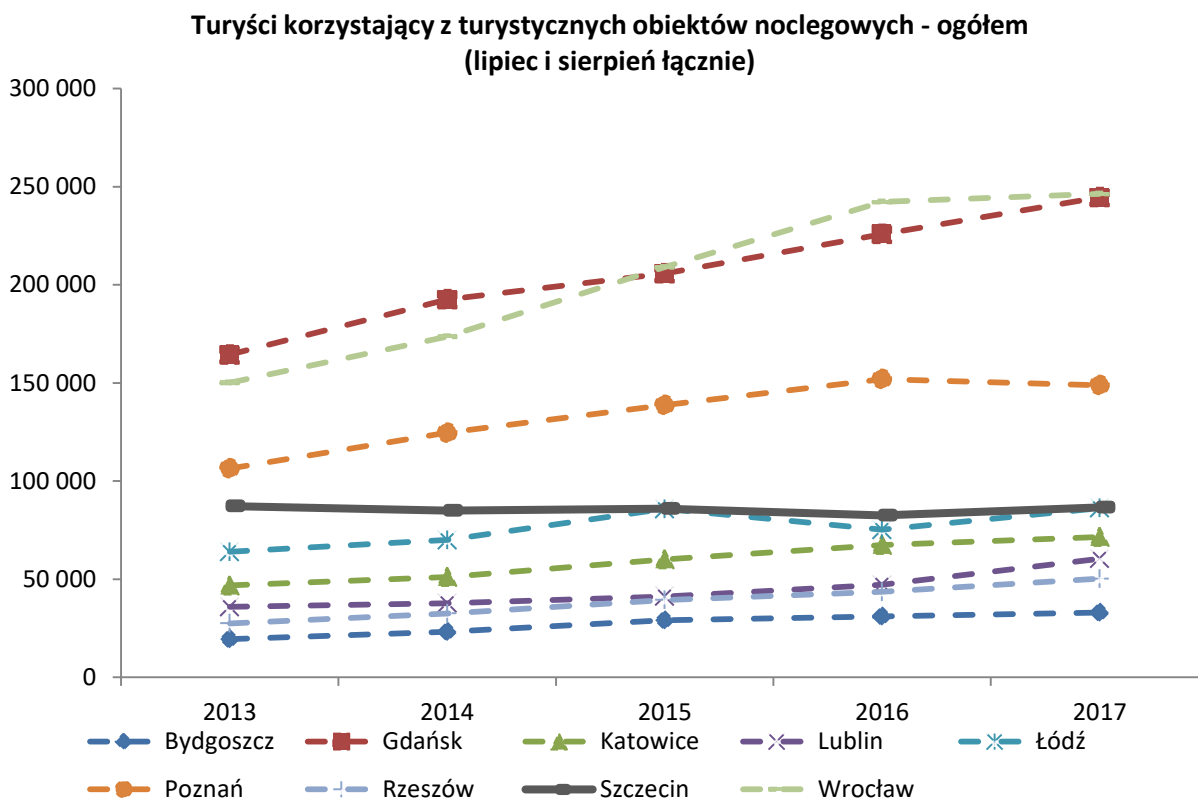
Ponadto należy mieć na uwadze fakt, że nie wszystkie przesłanki wystąpienia efektu barcelońskiego zostały w przypadku TTSR 2017 spełnione. Mimo poczynienia pewnych inwestycji poprawiających dostępność i atrakcyjność Miasta, trudno oczekiwać, żeby skokowo zwiększyły one pozycję konkurencyjną Szczecina na międzynarodowym rynku turystycznym. Także sama skala wydarzenia jakim jest The Tall Ships Races może okazać się niewystarczająca do zaobserwowania efektu w dużej skali. Mimo dużego zainteresowania wydarzeniem w Polsce i częściowo też w Europie, oddziaływanie finału Regat jest promocyjnie nieporównywalnie mniejsze od wielkich wydarzeń sportowych, rangi igrzysk olimpijskich. Nie zmienia to jednak faktu, że w skali krajowej *efekt barceloński* może wystąpić.

Miasto Szczecin, pomimo posiadania określonych walorów turystycznych, nie jest produktem samym w sobie, takim jak np. Kraków. Nastąpiły jednak w tym zakresie dość istotne zmiany, zwłaszcza od organizacji w Szczecinie pierwszego finału Regat w roku 2007, a wykazane w ankietach dla turystów zadowolenie odwiedzających z pobytu w mieście i deklaracje co do zdecydowanej chęci powrotu, są tego dowodem i stanowią dobry prognostyk na przyszłość (patrz: podrozdział III.2).

Do analizy potencjalnej siły działania *efektu barcelońskiego* dzięki realizacji The Tall Ships Races 2017 może być wykorzystana analiza danych historycznych związanych z przychodami z turystyki po organizacji regat w 2013 roku [rys. IV-3].

⁴³ Por. podrozdział V.1.1.

Rysunek IV-5. Korzystający z noclegów ogółem w wybranych Polskich miastach w lipcu i sierpniu w latach 2013-2017

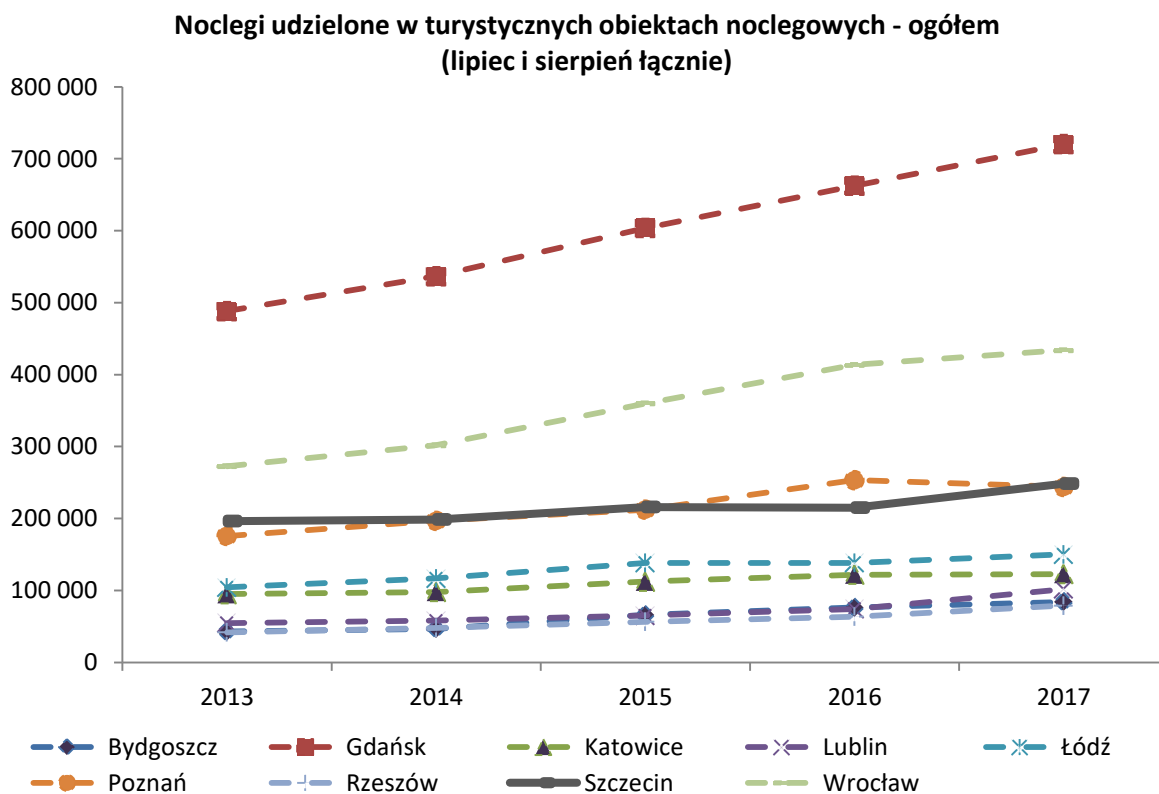

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na rysunku IV-5 zestawiono dane dotyczące łącznej liczby osób korzystających z noclegów w Szczecinie oraz w wybranej grupie dużych Polskich miast (dalej: grupa porównawcza)⁴⁴ w miesiącach lipiec i sierpień każdego z analizowanych lat. Z powyższych danych nie wynika, że ruch turystyczny w Szczecinie po realizacji TTSR 2013 uległ zwiększeniu – wręcz przeciwnie, odnotowano spadek liczby turystów korzystających z bazy noclegowej w miesiącach letnich o 0,8%. Niemniej jednak spadek został wyhamowany właśnie w 2017 roku, prawdopodobnie w dużym stopniu dzięki organizacji finału Regat (odnotowano wzrost liczby turystów rdr na poziomie 4,9%). Odnotowano przy tym praktycznie identyczną liczbę turystów zagranicznych i niewielki spadek liczby turystów krajowych.

Rysunek IV-6. Noclegi udzielone w obiektach noclegowych ogółem w wybranych Polskich miastach w lipcu i sierpniu w latach 2013 - 2017

⁴⁴ W wyłączeniu Warszawy oraz Krakowa w których ruch turystyczny ma inny charakter oraz nieporównywalnie większą skalę.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

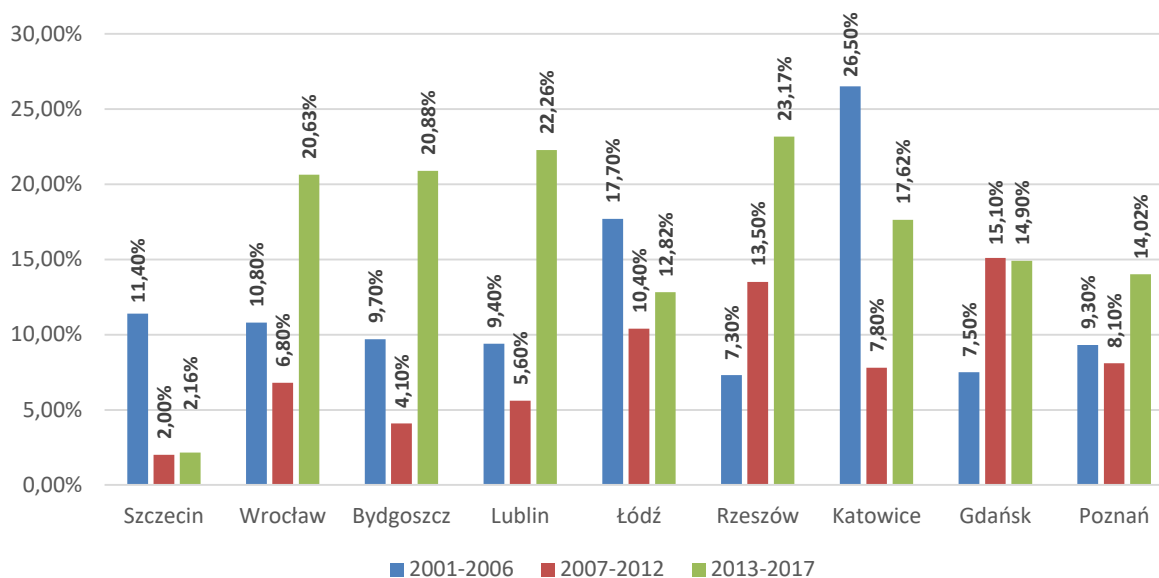
Nie zmienia to jednak faktu, że w tym samym czasie miasta takie jak Gdańsk i Wrocław odnotowały znacznie wyższe przyrosty. Na dzień sporządzenia Raportu Wykonawca nie dysponował jeszcze danymi rocznymi za 2017 rok, ale istnieje uzasadnione podejrzenie, że widoczna stabilizacja liczby turystów korzystających z bazy noclegowej w miesiącach lipiec i sierpień jest wynikiem ograniczonej liczby miejsc noclegowych w Szczecinie. Z tego powodu w miesiącach letnich baza noclegowa jest wypełniona niemal w 100% i organizacja dużej imprezy masowej nie może zwiększyć liczby udzielonych noclegów, bo niemożliwe jest zakwaterowanie większej liczby osób. Nie zmienia to jednak faktu, że udzielona liczba noclegów w Szczecinie wzrosła w okresie 2013-2017 o 26,5% (2013: 196,2 tys., 2017: 248,3 tys.). Przy zmniejszonej liczbie zakwaterowanych turystów oznacza to znaczny wzrost długości pobytu jednego turysty.

Odnotowano więc wzrost liczby udzielonych noclegów, przy niezmienionej liczbie turystów. Podobnie jak w roku 2013 uwagę zwraca jednak bardziej stabilny i „spłaszczony” charakter analizowanych wartości w Szczecinie w porównaniu do pozostałych miast, co może być w pewnym stopniu tłumaczone wpływem organizacji TTSR 2017 na wizerunek turystyczny Miasta. Powyższe można częściowo zweryfikować przy wykorzystaniu podstawowych miar statystycznych: średniej arytmetycznej, odchylenia standardowego i przede wszystkim współczynnika zmienności.

Uzyskane dane wskazują na zdecydowanie niższą niż w przypadku reszty badanych miast zmienność badanej cechy w przypadku Szczecina. Jak stwierdzono na wcześniejszym etapie badania, analiza nie uzasadnia wprost stwierdzenia o działaniu efektu barcelońskiego wywołanego organizacją TTSR 2013 jako czynnika

zwiększającego wolumen przychodów z turystyki. W tym kontekście zasadne jest porównanie współczynników zmienności z okresu „przed” i „po” organizacji The Tall Ships Races 2007 i 2013 [rys. IV-7].

Rysunek IV-7. Współczynniki zmienności dla grupy porównawczej w okresach 2001 - 2006 i 2007 - 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z danych przedstawionych na powyższym rysunku wynika, że w prawie wszystkich badanych miastach zanotowano spadek wartości współczynnika zmienności w okresie 2007-2012 i bardzo duży wzrost w okresie 2013-2017, względem identycznie długiego okresu poprzedzającego. Koniecznym jest jednak zwrócenie uwagi, że dane dla okresu 2001-2012 zostały obliczone na podstawie danych rocznych, a w okresie 2013-2017 posłużono się danymi za miesiące lipiec i sierpień. Bez względu na to, Szczecin cały czas charakteryzuje się bardzo niskim współczynnikiem zmienności. Potwierdza to wysokie wykorzystanie bazy noclegowej, które nie może z naturalnej przyczyny przekroczyć 100%, bez względu na organizację imprezy masowej rangi TTSR 2017.

Podsumowując powyższą analizę, nie można wykluczyć oddziaływania *efektu barcelońskiego* na przychody z turystyki Szczecina w latach 2007-2012 i 2013-2017, jednak dostępność danych do analizy oraz uzyskane wyniki nie pozwalają wnioskować na ten temat z wysokim stopniem pewności. Niewątpliwie liczba korzystających z usług noclegowych w Szczecinie jest najbardziej stabilna spośród polskich dużych miast, co jest zjawiskiem pozytywnym w porównaniu z pozostałymi miastami. Niemniej jednak może również świadczyć o zbyt małej bazie noclegowej w Mieście, względem zgłaszanych w ostatnich latach potrzeb, zwłaszcza w miesiącach letnich. W kontekście The Tall Ships Races 2017, dla zbadania ewentualnego występowania *efektu barcelońskiego* i jego siły powinno się przeprowadzić badanie *ex post*. Pozytywnym aspektem najsilniej zaobserwowanym na dostępnych danych jest wzrost średniej długości pobytu turysty w Szczecinie (co może oznaczać większy odsetek turystów nastawionych na atrakcje niż odwiedzających Miasto w celach biznesowych), a także wzrost udziału obcokrajowców w sumie turystów.

Korzyści wizerunkowe zewnętrzne pozostałe

Wpływ imprez masowych na atrakcyjność inwestycyjną danego obszaru

Katalog czynników wpływających na atrakcyjność danego obszaru jest z jednej strony zależny od oczekiwań danego inwestora i charakteru danej inwestycji, a z drugiej od dostępności komunikacyjnej i infrastruktury rozpatrywanej lokalizacji. Natomiast ponad wskazane grupy czynników atrakcyjność danej lokalizacji zwiększają pozytywne perspektywy rozwojowe gospodarki lokalnej.

Ponieważ decyzje inwestycyjne z reguły dotyczą zaangażowania kapitału na wiele lat, może się wydawać mało prawdopodobne, aby kilkudniowa impreza masowa mogła mieć na nie istotny wpływ. Należy jednak pamiętać, że inwestorom znane są modele mnożnikowe, czy efekt barceloński, tym samym rozumieją jak aktywność lokalnej gospodarki i społeczności, przejawiająca się również uczestnictwem Miasta w imprezach rodzaju finał Regat przekłada się na średnio- i długoterminowy wzrost gospodarczy.

Jednocześnie współwystępujący efekt promocji danego obszaru może spowodować wzrost rozpoznawalności i poprawę wizerunku Miasta, co również może przyciągnąć nowe inwestycje. W tym kontekście istotna jest także skala rozbudowy infrastruktury w związku z daną imprezą masową, ponieważ znaczące inwestycje infrastrukturalne mogą wspierać rozwój gospodarczy.

Organizacji wydarzeń masowych zazwyczaj towarzyszą inwestycje w infrastrukturę tymczasową i stałą. Infrastruktura tymczasowa służy sprawnej i bezpiecznej realizacji wydarzenia i instalowana jest najczęściej wyłącznie na czas jego przebiegu. Infrastrukturę stałą można, ze względu na jej związek z wydarzeniem, podzielić w następujący sposób:

- infrastruktura, która nie powstałaby gdyby nie organizacja wydarzenia,
- infrastruktura, która powstałaby później gdyby nie organizacja wydarzenia,
- infrastruktura, która powstałaby niezależnie od organizacji wydarzenia, w tym samym zakresie i czasie.

Powyższy podział stanowił podstawę rozważań analityków zajmujących się wpływem organizacji UEFA EURO 2012 na gospodarkę Polski. W wykorzystanym do obliczeń modelu, jednym z głównych kanałów wpływu gospodarczego realizacji imprezy, był strumień korzyści wynikający z wcześniejszego zrealizowania ogromnych inwestycji infrastrukturalnych, przede wszystkim drogowych.⁴⁵ Autorzy raportu ocenili, że dzięki przesunięciu inwestycji o około 5 lat (drogi i centra noclegowe) i 10 lat (stadiony) dojdzie do zwiększenia produktywności

⁴⁵ *Imact: Raport na temat wpływu przygotowań i organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 na gospodarkę Polski*; pod red. Jakub Borowski; Warszawa, czerwiec 2010.

gospodarki o 0,3%, a także zwiększenia poziomu zagranicznych inwestycji bezpośrednich o 1,4% (scenariusz bazowy).⁴⁶

Skala inwestycji infrastrukturalnych związanych pośrednio lub bezpośrednio z organizacją *The Tall Ships Races 2017* była nieporównywalnie mniejsza od tej związanej z UEFA EURO 2012, podobnie jak skala samego wydarzenia. Większość inwestycji kluczowych z punktu widzenia możliwości ulokowania tak dużego wydarzenia w Szczecinie została przeprowadzona już przed poprzednimi finałami Regat. Zarówno przed TTSR 2007 jak i TTSR 2013, duży udział w inwestycjach pośrednio lub bezpośrednio związanych z ich organizacją miały inwestycje związane z estetyką Miasta.

Przed regatami w 2017 roku, Miasto Szczecin nie zrealizowało większych inwestycji w infrastrukturę stałą, które miałyby służyć tylko temu wydarzeniu, ale rozbudowa bulwarów po prawej stronie brzegu Odry (Bulwar Gdyniński), most na wyspę Grodzką i marina przy niej zlokalizowana były w pełni wykorzystane podczas TTSR 2017 i znacznie zwiększyły atrakcyjność tej imprezy. Do tego dodać można szereg innych inwestycji, które zwiększyły atrakcyjność Miasta, a których realizacja w dużym stopniu była dynamizowana zbliżającymi się finałami Regat:

- remont Dworca Głównego PKP,
- Centrum Dialogu Przełomy Muzeum Narodowe w Szczecinie,
- Szczeciński Szybki Tramwaj,
- Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza,
- remont „Starej Rzeźni” na obszarze imprezy,
- Hala widowiskowo-sportowa Arena Szczecin,
- Kąpielisko Arkonka.

Wymienione wyżej inwestycje miały istotne znaczenie z punktu widzenia organizacji Regat. Budowa Filharmonii Szczecińskiej, jako nowej wizytówki architektonicznej Miasta, w dodatku zlokalizowanej w sąsiedztwie Wałów Chrobrego, miała duże znaczenie prestiżowe dla Szczecina, zwłaszcza po zdobyciu głównej nagrody Unii Europejskiej im. Miesa van der Rohe 2015.

Z punktu widzenia przebiegu imprezy najistotniejszymi inwestycjami było powstanie bulwarów po prawej stronie Odry wraz z remontami budynków przy ul. Zbożowej (nowy biurowiec) i Wendy, przez co obszar imprezy nabrał nowego charakteru.

Również remont Dworca Głównego PKP i uruchomienie szybkiego tramwaju pozwoliły na lepszy odbiór komunikacji obszaru imprezy z terenami położonymi poza centrum Szczecina i poza samym miastem. Poza tym

⁴⁶ Ibidem, str. 236.

w Mieście przeprowadzono szereg relatywnie niewielkich inwestycji, głównie o charakterze estetycznym i komunikacyjnym, (np. modernizacje parków, rozbudowa rowerów miejskich).

Organizacja finału Regat prawdopodobnie była bodźcem do zdynamizowania części inwestycji, które polepszyły odbiór Miasta przez turystów, zarówno dzięki lepszej komunikacji, jak i estetyce przestrzeni miejskiej. Większość z nich powstałaby być może i bez organizacji TTSR 2017, ale niekoniecznie w tym terminie. I choć związek ten jest widoczny to na tyle niebezpośredni, że inwestycje te nie powinny być uwzględniane w ramach oceny wpływu TTSR 2017 na gospodarkę Miasta. Trudno również zakładać, że TTSR 2017 spowodowały znaczącą poprawę postrzegania długookresowych perspektyw rozwojowych Szczecina przez inwestorów.

Korzyści wizerunkowe wewnętrzne

Szczecin jest jednym z miast w Polsce, którego promocja wewnętrzna nie przynosi zamierzonych efektów, choć zauważalne są w tym zakresie pozytywne zmiany. Szczecinianie mają o swoim mieście gorsze zdanie, niż w przypadku większości największych miast w kraju.

Problem z wizerunkiem wewnętrznym Szczecina jest znany i choć wydaje się, że w ostatnich latach pod tym względem nastąpiły pozytywne zmiany, to wciąż opinia szczecinian o swoim mieście wydaje się być gorsza niż mieszkańców innych dużych polskich miast na ich temat, bez względu na liczbę i znaczenie realizowanych działań w zakresie inwestycji infrastrukturalnych, komunikacyjnych, sportowych, kulturalnych i rozrywkowych.

Organizacja dużych imprez masowych o zróżnicowanym charakterze oddziałuje pozytywnie na atmosferę panującą w mieście. Mieszkańcy zazwyczaj dobrze odbierają tego typu inicjatywy, jako podnoszące atrakcyjność zewnętrzną miasta, a jednocześnie stanowiące rozrywkę dla jego mieszkańców.

Przeprowadzone w trakcie *The Tall Ships Races 2017* badanie ankietowe wykazało, że zdecydowana większość ankietowanych mieszkańców Szczecina twierdzi, że organizacja Regat poprawia wizerunek Miasta w oczach jego mieszkańców. Powyższe potwierdza entuzjazm zawarty w przekazach medialnych na temat jakości organizacji imprezy, jej przebiegu i ogólnego zadowolenia opinii publicznej z faktu organizacji tak dużej i udanej imprezy na terenie Szczecina.

Bez względu na potrzebę wzrostu jakości życia w Mieście pod względem wszystkich istotnych w tym zakresie czynników, organizacja wydarzeń masowych rangi TTSR 2017 umacnia poczucie przynależności mieszkańców do swojej małej ojczyzny, zbliżają Szczecin do idei miasta morskiego, a także stymulują rozwój gospodarczy i poprawę sytuacji na rynku pracy.

Wzrost potencjału organizacyjnego – CV Szczecina

Na potrzeby niniejszego opracowania jako potencjał organizacyjny Miasta traktuje się ogół wiedzy i umiejętności związanych z procesem przygotowania i realizacji wydarzeń o charakterze masowym. Zgodnie z tym, każda zorganizowana impreza tego typu podnosi doświadczenie władz Szczecina i jego jednostek, oraz ich pracowników, zasilając w ten sposób jego *organizacyjne CV*.

Traktowane w przenośni stwierdzenie o wzmocnieniu *CV Szczecina* dobrze oddaje fakt, że każde dobrze zorganizowane wydarzenie masowe poprawia jakość oferty Miasta, uwiarygadnia jego zdolności organizacyjne, wpływając jednocześnie na możliwość pozyskiwania kolejnych tego typu wydarzeń.

Biorąc pod uwagę współczesne sposoby budowania wizerunku jednostki samorządu terytorialnego, niezwykle ważna jest jego zdolność do „pozyskiwania wydarzeń”. Duże miasta zabiegają o uwagę organizatorów komercyjnych imprez, aby lokowali oni swoje przedsięwzięcia u nich, zapewniając miastu rozgłos, korzyści o charakterze ekonomicznych i pozaekonomicznym.

The Tall Ships Races 2017 zorganizowane zostało przez Gminę Miasto Szczecin oraz Spółki od niej zależne (przede wszystkim Żeglugę Szczecińską Sp. z o.o.). Koszty organizacji wydarzenia pokryte zostały zatem ze środków publicznych oraz przekazanych przez sponsorów (uczestnictwo w wydarzeniu nie było płatne). O takiej strukturze finansowania decydował charakter wydarzenia. Frekwencja udziału mieszkańców i turystów w wydarzeniu przekroczyła zdecydowaną większość innych wydarzeń realizowanych w Szczecinie i w Polsce. Warte podkreślenia są coraz wyższe oceny respondentów badań ankietowych w zakresie jakości organizacji finału Regat, zgłaszane zarówno przez mieszkańców i turystów, jak i przede wszystkim podmioty prowadzące podczas wydarzenia działalność handlową i usługową.

Powodzenie organizacyjne dużych, wyjątkowych imprez masowych, takich jak TTSR 2017, jest sygnałem dla podmiotów zewnętrznych, że w Szczecinie można sprawnie przeprowadzić podobne wydarzenia. Jest to informacja o tym, że miasto posiada wydolność organizacyjną, infrastrukturę niezbędną do przeprowadzenia wydarzenia, a także o tym że jego mieszkańcy chętnie w tego typu wydarzeniach uczestniczą.

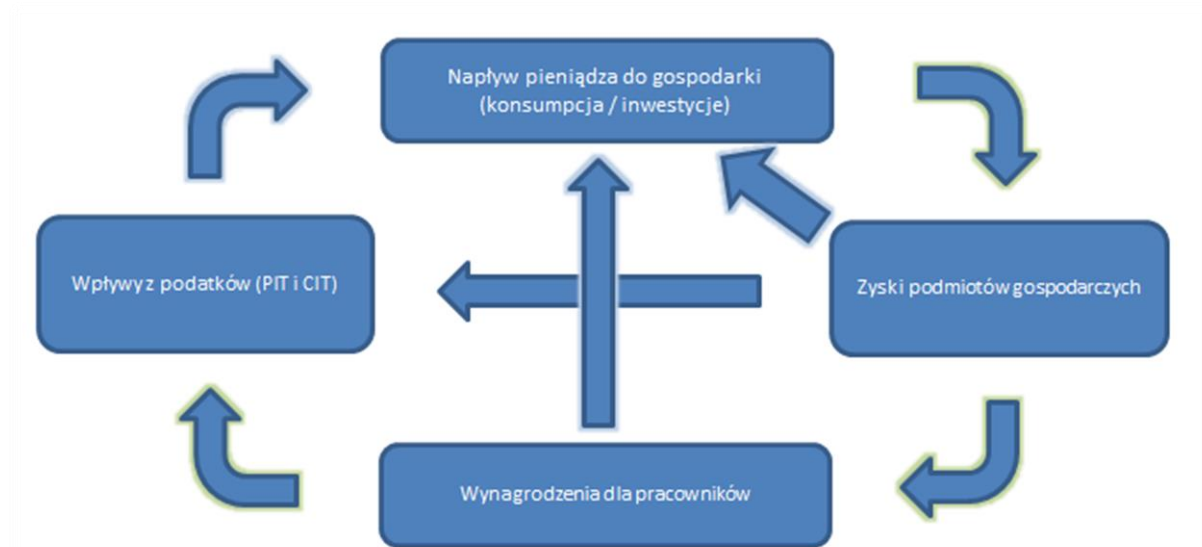
Podsumowując, udana organizacja wydarzenia o tak wielkim rozmachu jak The Tall Ships Races umacnia kandydaturę Szczecina do realizacji kolejnych imprez w mieście, zarówno o charakterze kulturalnym, rozrywkowym, sportowym lub innym. Potwierdzeniem tego faktu jest fakt zorganizowania w Szczecinie imprez sportowych rangi europejskiej – Mistrzostw Europy w Piłce Siatkowej 2017, czy Mistrzostwa Europy w pływaniu na krótkim basenie. Powyższe stanowi bardzo istotną korzyść pośrednią realizacji imprezy, którą można ująć jako wzrost potencjału organizatorskiego.

Korzyści gospodarcze pośrednie – efekt mnożnikowy

Tzw. efekt mnożnikowy dotyczy sprzężeń zwrotnych w ramach istniejących i potencjalnych powiązań gospodarczych powodujących, że dodatkowy strumień pieniędzy, który napłynie do gospodarki może w przyszłości zostać zwielokrotniony. Przykładowo dotacje na rozwój przedsiębiorstw mogą prowadzić do powstania w dłuższym okresie znacznie większych korzyści dla gospodarki danego regionu, niż wartość samych dotacji, ponieważ np. zrealizowane z dotacji inwestycje umożliwią wzrost przychodów przedsiębiorstw, które zwiększą zatrudnienie i wynagrodzenia. Z kolei wyższe dochody gospodarstw domowych mogą przełożyć się na wzrost wydatków konsumpcyjnych, przez co wzrosną przychody innych firm oraz atrakcyjność inwestycyjna regionu, co przyciągnie kolejne inwestycje, które spowodują rozwój przedsiębiorstw i wzrost zatrudnienia itd.

Również dodatkowy strumień pieniądza, który napływa do gospodarki lokalnej w związku z imprezą masową, podlega wielokrotnemu obrotowi i może generować wartość dodaną.

Rysunek IV-8. Schemat obrazujący efekt mnożnikowy związany z redystrybucją dochodu

Źródło: Opracowanie własne.

W przypadku organizacji The Tall Ships Races 2017 w Szczecinie efekt mnożnikowy może okazać się istotny dla lokalnej gospodarki. Znaczącą część uczestników finału Regat stanowili turyści z innych polskich miejscowości oraz z zagranicy, których wydatki na pobyt w Szczecinie oraz zakup dóbr i usług podczas tego pobytu stanowiły „zastrzyk gotówki” dla m.in. lokalnych przedsiębiorstw.

V. ANALIZA WPŁYWU TTSR 2017 NA GOSPODARKĘ SZCZECINA

W poniższych częściach Raportu zaprezentowano założenia i kalkulacje wpływu organizacji finału Regat na gospodarkę Miasta, zarówno z perspektywy finansów Gminy Miasto Szczecin oraz jednostek z nią powiązanych (m.in. jednostek i zakładów budżetowych, spółek komunalnych), jak i szerzej, w ujęciu wpływu na ogół podmiotów gospodarczych i mieszkańców Szczecina.

V.1. WPŁYW TTSR 2017 NA FINANSE GMINY MIASTO SZCZECIN I PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

W niniejszym podrozdziale zaprezentowano przychody i koszty wygenerowane i poniesione bezpośrednio w związku z organizacją The Tall Ships Races 2017 wskazane bezpośrednio przez wydziały Urzędu Miasta Szczecin (Wydział Sportu i Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska), szczecińskie zakłady i jednostki budżetowe (Centrum Żeglarskie, Szczecińska Agencja Artystyczna, Zakład Usług Komunalnych oraz Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego) oraz spółkę komunalną (Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.). Na podstawie tych danych określono wartość kosztów bezpośrednich netto organizacji TTSR 2017 oraz źródła ich finansowania.

V.1.1. KOSZTY BEZPOŚREDNIE

Wykonawca zwrócił się do podmiotów wskazanych w Zarządzeniu Nr 470/16 Prezydenta Miasta Szczecin z dnia 15 grudnia 2016 roku, w sprawie powołania Zespołu ds. organizacji finału regat The Tall Ships Races 2017 i X Międzynarodowego Festiwalu Sztucznych Ognia PYROMAGIC 2017 o przekazanie informacji o poniesionych kosztach i uzyskanych przychodach, związanych z ich uczestnictwem w organizacji finału Regat.

Po uzyskaniu wszystkich odpowiedzi dokonano korekty wydatków o przepływy pomiędzy zaangażowanymi podmiotami, tak aby uzyskać kwotę obejmującą rzeczywistą sumę wydatków dysponenta, tj. Gminy Miasto Szczecin (z uwagi na fakt, że np. w wydatkach Wydziału GKiOŚ znajdują się środki przekazane na rzecz Zakładu Usług Komunalnych i ZDiTM, a w wydatkach Wydziału Sportu znajdują się środki przekazane Centrum Żeglarskiemu, z których znakomita część została rozdysponowana zgodnie z umową z Żeglugą Szczecińską Sp. z o.o., wykonawcą znacznej części zadań organizacyjnych).

Poniżej zaprezentowano zestawienie wszystkich zidentyfikowanych przez Wykonawcę wydatków związanych z organizacją finału Regat, ze wskazaniem podmiotów, który były ostatecznym dysponentem środków finansowych.

Łączna wartość wydatków na realizację Regat wyniosła około 21,5 mln PLN. Kwota ta nie obejmuje nakładów na realizowane bezpośrednio przed TTSR 2017 remonty i rozbudowę infrastruktury, która będzie eksploatowana również po zakończeniu imprezy. Poniższe zestawienie nie uwzględnia przychodów osiągniętych w związku z realizacją wydarzenia (takich jak m.in. opłaty za wynajem powierzchni, media i korzystanie z infrastruktury wnoszone przez punkty tymczasowe), które omówiono w dalszej części rozdziału.

Tabela V-1. Zestawienie kosztów organizacji TTSR 201 w podziale na ostatecznych dysponentów środków

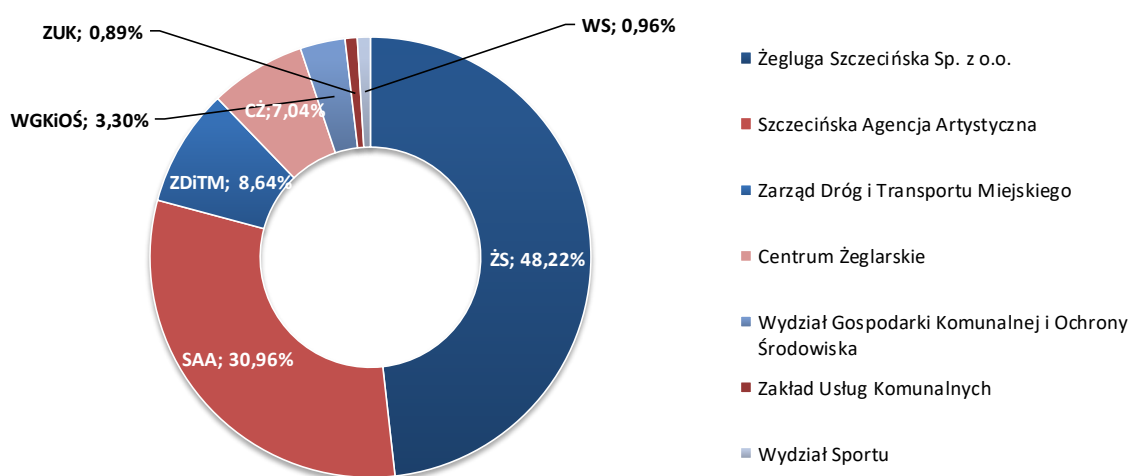
Lp.	Podmiot	Rodzaj wydatku	Kwota [tys. PLN]
1.	Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.	Razem, w tym:	10 394,57
		koszty wyposażenia biura organizacyjnego	176,87
		zużycie materiałów i energii	143,06
		ochrona, sprzątanie	1 175,80
		najem, dzierżawa	1 059,95
		hotele, gastronomia	522,71
		usługi techniczne organizacji imprez	1 404,44
		catering	426,19
		pozostałe usługi obce	2 158,10
		podatki i opłaty	9,19
		wynagrodzenia	1 689,47
		Reklama	1 533,63
		pozostałe koszty	95,16
2.	Szczecińska Agencja Artystyczna	Razem, w tym:	6 673,00
		działania promocyjne	2 603,00
		działania artystyczne i programowe	4 070,00
3.	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	Razem, w tym:	1 863,57
		czasowa organizacja ruchu	1 160,00
		wydłużenie czasu kursowania linii autobusowych i tramwajowych	323,05
		dodatkowe koszty funkcjonowania komunikacji	151,77
		koszty czyszczenia i utrzymania czystości	228,74
4.	Centrum Żeglarskie	Razem, w tym:	1 516,71
		Umowy zlecenia - osoby fizyczne, zespoły muzyczne	205,87
		Obsługa agencyjna jednostek biorących udział w TTSR i Przyjaznym Porcie.	221,40
		Organizacja i przeprowadzenie kina żeglarskiego w Szczecinie	207,08
		Opłata portowa	216,34
		Inne usługi zewnętrzne	318,97
		Zakup materiałów promocyjnych	104,36
		Most pontonowy	114,34
		Scena, nagłośnienie i koncerty	89,50
		Inne wydatki promocyjne	36,90
		Pozostałe wydatki	1,96
5.	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	Razem, w tym:	710,62
		Podstawienie kabin wc, kontenerów sanitarnych wraz z ich serwisowaniem	206,04
		Podstawienie pojemników, kontenerów i praso kontenerów na odpady komunalne	476,35
		Pozostałe wydatki	28,24
6.	Zakład Usług Komunalnych	Razem, w tym:	192,33
		przygotowanie terenów miejskich	174,85
		dodatkowe wynagrodzenia	17,48
7.	Wydział Sportu	Organizacja imprez i wydarzeń	206,13
		Wydatki razem	21 556,93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od poszczególnych jednostek.

Suma środków przeznaczonych na organizację finału Regat w roku 2017 była znacznie niższa, niż w roku 2013 – różnica wyniosła ponad 7,4 mln PLN, z czego znakomitą część (tj. 7,1 mln PLN) wynikała z rezygnacji z promocji Miasta Szczecin przez Tall Ships Races (Europe) Limited⁴⁷.

W roku 2017 największa część środków wydatkowana była przez Żeglugę Szczecińską, która ponad 77,5% środków przeznaczonych na zadania związane z TTSR 2017 uzyskała od Centrum Żeglarskiego, a ta jednostka z Wydziału Sportu UM Szczecin. Druga największa część środków została wydatkowana przez Szczecińską Agencję Artystyczną (niespełna 31%). Szczegółową strukturę wydatków w podziale na jednostki odpowiedzialne przedstawiono na poniższym wykresie.

Rysunek V-1. Struktura kosztów organizacji TTSR 2017 według jednostek odpowiedzialnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od poszczególnych jednostek.

Koszty związane z organizacją finału Regat miały różnoraki charakter, wydatki dotyczyły zarówno zadań organizacyjnych (zarządzanie i koordynacja zadań, organizacja techniczna, organizacja transportu, zabezpieczenie imprezy masowej itp.), działania promocyjne i reklamowe oraz wydatki związane z organizacją samych elementów imprezy (w tym wydarzenia rozrywkowe i kulturalne). Największą część wydatków stanowiły wydatki promocyjne, które odpowiadały za około 20% sumy kosztów.

V.1.2. PRZYCHODY BEZPOŚREDNIE

W poniższej tabeli zawarto zestawienie przychodów współorganizatorów TTSR 2017 bezpośrednio związanych z organizacją finałów Regat. Przedstawione wartości nie obejmują tych przepływów pieniężnych między

⁴⁷ wydatki w ramach kontraktu z Tall Ships Races (Europe) Limited, obejmujące nakłady na promocję Szczecina podczas regat The Tall Ships Races w latach 2010-2013 oraz koszty reprezentacji Szczecina w tych regatach.

poszczególnymi podmiotami i jednostkami zaangażowanymi w organizację Regat, którym odpowiadały analogiczne wartości kosztów bezpośrednich – celem badania było określenie całkowitej kwoty wydatków netto, niezależnie od powiązań między poszczególnymi jednostkami.

Tabela V-2. Przychody bezpośrednie związane z organizacją TTSR 2017

L.p.	Podmiot	Rodzaj wpływu	Kwota [tys. PLN]
1.	Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.	Razem, w tym:	4 779,84
		organizacja Jarmarku pod Żaglami	1 013,98
		strefa rozrywki - wesole miasteczka	188,90
		festiwal Smaków Food Truck	90,85
		sponsorzy TTSR	3 422,36
		inne (hotel, usł. Przedniece, wynajem powierzchni wystawienniczej)	63,75
2.	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	dodatkowa sprzedaż biletów	657,23
3.	Zakład Usług Komunalnych	dzierżawa gruntów / wpływy z szaletu	10,33
Wpływy razem			5 447,39

* - dodatkowa sprzedaż biletów została oszacowana przy wykorzystaniu danych dotyczących sprzedaży poszczególnych rodzajów biletów w miesiącach lipiec/sierpień w latach 2014-2017.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od poszczególnych jednostek.

Prezentowane dane dotyczące bezpośrednich wpływów podmiotów współorganizujących finał Regat nie odbiegają od danych prezentowanych dla edycji imprezy w roku 2013. Dynamika przychodów jest dodatnia i wynosi +2,7%. Odnotowano minimalnie niższy szacowany wzrost przychodów z biletów komunikacji miejskiej, natomiast wyższe wpływy od sponsorów i z organizacji Jarmarku pod Żaglami.

V.1.3. KOSZTY BEZPOŚREDNIE NETTO I ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA

Całkowite wydatki poniesione na organizację finału TTSR 2017 wyniosły 21.556,9 tys. PLN.

Przychody bezpośrednie netto (po wyeliminowaniu przepływów między organizatorami) w kwocie około 5.447,4 tys. PLN pokryły około 25,3% tych kosztów (2013: 18,3%).

Łączne koszty bezpośrednie netto organizacji Regat wyniosły zatem około 16.109,5 tys. PLN.

Łączne koszty bezpośrednie netto dla Gminy Miasto Szczecin i jej podmiotów powiązanych zamknęły się kwotą 16.112,9 tys. PLN. Licząc udział kosztów netto we wszystkich kosztach netto organizacji imprezy, udział Żeglugi Szczecińskiej wyniósł mniej (34,8% względem 48,2%) niż w przypadku kosztów brutto, w związku z na wysokim udziałem przychodów bezpośrednich, które wygenerował ten podmiot.

Z uwagi na wyeliminowanie przepływów pomiędzy wymienionymi w poniższej tabeli podmiotami, wskazane koszty netto nie stanowią przepływu pieniężnego netto danego podmiotu – np. Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.

uzyskała na podstawie umowy z Centrum Żeglarskim 7,2 mln PLN netto, co w efekcie oznacza, że podmiot ten uzyskał dodatnie przepływy na koszcie organizacji finału TTSR 2017⁴⁸.

Tabela V-3. Struktura finansowania kosztów bezpośrednich netto organizacji TTSR 2017

L.p.	Podmiot	Przychody [tys. PLN]	Koszty [tys. PLN]	Netto [tys. PLN]
1.	Żegluga Szczecińska Sp. z o.o.	4 779,84	10 394,57	-5 614,73
2.	Szczecińska Agencja Artystyczna	0,00	6 673,00	-6 673,00
3.	Zarząd Dróg i Transportu Miejskiego	657,23	1 863,57	-1 206,34
4.	Centrum Żeglarskie	0,00	1 516,71	-1 516,71
5.	Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	0,00	710,62	-710,62
6.	Zakład Usług Komunalnych	10,33	192,33	-182,00
7.	Wydział Sportu	0,00	206,13	-206,13
		5 447,39	21 556,93	-16 109,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych od poszczególnych jednostek.

V.1.4. KORZYŚCI POŚREDNIE ORGANIZATORÓW REGAT

Wprowadzenie

Jak wskazano we wcześniejszej części Raportu, korzyści z organizacji imprez masowych, takich jak finały Regat, mają dla organizatorów zarówno charakter bezpośredni, jak i pośredni. Korzyści pośrednie ujawniają się w średnim i długim terminie, ale ich wpływ na gospodarkę lokalną może być znacznie większy, choć mniej rozpoznawalny, niż w przypadku korzyści bezpośredni.

Pośrednie korzyści mierzalne mają głównie charakter podatkowy – Gmina Miasto Szczecin partycypuje w podatkach płaconych przez podmioty gospodarcze i osoby fizyczne mają siedzibę i mieszkające na terenie gminy, a te rosną z uwagi na redystrybucję środków pieniężnych, które napłynęły do gospodarki w związku z finałami TTSR 2017 i stanowiącą dochód podatkowy ich późniejszych dysponentów.

W przypadku szacowania korzyści pośrednich napotyka się na znaczące trudności metodyczne i zachodzi konieczność oparcia szacunków o szereg założeń, często obarczonych dużą dozą subiektywizmu. Trudności te dotyczą również szacowania wpływu TTSR 2017 na przyszłe, niebezpośrednie przepływy finansowe podmiotów powiązanych z Gminą Miasto Szczecin.

W związku z powyższym autorzy Raportu dokonali kalkulacji metodą, której wynik jest prostszy do interpretacji – w miejsce subiektywnego i opartego na szeregu założeń obliczania wszystkich korzyści bezpośrednich i pośrednich, stworzono model służący do określenia wartości granicznych korzyści, czyli minimalnych ich poziomów, powyżej których wpływ organizacji Regat na finanse GMS i podmiotów powiązanych można uznać

⁴⁸ Co jest sytuacją naturalną w przypadku podmiotu gospodarczego.

za pozytywny (wartości te można porównać do „progu rentowności”, szacowanego w przypadku oceny efektywności przedsięwzięć komercyjnych).

Szacowanie wartości sumy korzyści bezpośrednich i pośrednich pozwalałoby na określenie jaka jest bieżąca wartość przyszłych korzyści netto GMS i podmiotów powiązanych, uzyskanych dzięki organizacji finału TTSR 2017, która to kwota posiadałaby atrakcyjne walory prezentacyjne, jednak z uwagi na skomplikowanych sposób kalkulacji i poczynione założenia byłaby mało istotna merytorycznie i trudna do weryfikacji. Wynika to przede wszystkim z braku możliwości oparcia prognoz o uzasadnione, weryfikowalne założenia dotyczące długookresowych korzyści pośrednich – to jaka będzie dynamika wpływów podatkowych w przyszłości zależy od bardzo wielu różnych czynników, a ponadto dokładne określenie, jaka część tych wpływów pojawi się wyłącznie dzięki pozytywnemu wpływowi TTSR 2017 na gospodarkę miasta, jest niemożliwe. Teoria finansów w tym zakresie nie dysponuje prostymi i sprawdzonymi metodami.

W związku z powyższym, w Raporcie zdecydowano się na zastosowanie podejścia stanowiącego specyficzne zastosowanie progu rentowności – miary oceny efektywności inwestycji. Uznano, że kalkulacja wysokości korzyści pośrednich, jakie muszą zostać osiągnięte by zbilansować poniesione na organizację finału TTSR 2017 wydatków będzie prostsza i jaśniejsza do zrozumienia i odniesienia do rzeczywistości.

Model ekonomiczny prezentowany w ramach Raportu dostarcza zatem odpowiedzi na pytanie: *jaka powinna być wartość rocznych, dodatkowych dochodów budżetu Miasta Szczecin, wygenerowanych wyłącznie dzięki organizacji TTSR 2017, aby przy założonej dynamice tych dochodów w kolejnych latach organizację finału Regat można było ocenić jako opłacalną finansowo?*

Model „progu rentowności” – analiza ENPV – podstawowe założenia

Model „progu długookresowej rentowności” TTSR 2017 z perspektywy GMS i podmiotów powiązanych, oparto na zmodyfikowanym podejściu do klasycznej analizy ENPV. Wynikiem uzyskiwanym dzięki zastosowaniu tego modelu nie jest wartość ENPV (bieżąca wartość zdyskontowanych korzyści netto), lecz szereg wartości rocznych korzyści, przy których ENPV osiąga zero, oszacowanych dla różnych założeń dotyczących realnej stopy wzrostu, czyli wartości progowych od których można stwierdzić, że organizacja imprezy jest finansowo opłacalna.

ENPV obliczono według poniższego wzoru:

$$ENPV = \frac{F_{2017}}{SDR - g}$$

gdzie:

- ENPV = wartość bieżąca (zaktualizowana) korzyści ekonomiczno-społecznych netto na dzień 31.12.2017
- F_{2017} = łączna wartość potencjalnych korzyści ekonomiczno-społecznych netto w 2018 r. (korzyści pomniejszone o nakłady inwestycyjne i koszty),
- SDR = społeczna stopa dyskontowa (bez prognozowanej inflacji),
- g = roczna realna stopa wzrostu korzyści.

Skonstruowany model opiera się ponadto na następujących kluczowych założeniach:

- model zbudowano w cenach stałych z 2017 r. (wyeliminowano wpływ inflacji),
- wartości korzyści (kosztów) netto zdyskontowano na dzień 31.12.2017 r.,
- jako wartość kosztów (nakładów) na realizację TTSR 2017 przyjęto wartość kosztów bezpośrednich netto, określoną w podrozdziale V.1.3. na około 16 109,5 tys. PLN (koszty bezpośrednie pomniejszone o przychody bezpośrednie),
- jako nominalny poziom społecznej stopy dyskontowej (SDR) przyjęto 5,5%, co przy zakładanej długoterminowej inflacji na poziomie 2,5% r/r (środek przedziału celu inflacyjnego NBP) oznacza, że realny (po wyeliminowaniu inflacji) poziom społecznej stopy dyskontowej wynosi 3,0%.

Wartość rocznych korzyści, przy której $ENPV = 0$ oszacowano za pomocą funkcji szukania wyniku w arkuszu kalkulacyjnym MS Excel 2013.

Wyniki modelu

Wartość przychodów i kosztów bezpośrednich jest znana (zaprezentowana w podrozdziale V.1.3.), zaś wartość korzyści pośrednich jest wynikiem modelu, a nie jego zmienną. W związku z tym jedynymi założeniami, od których zależą wyniki modelu, są: poziom społecznej stopy dyskontowej SDR i wartość stopy g (realnej rocznej stopy wzrostu korzyści). Zgodnie z przyjętą metodyką, wartość SDR określono na poziomie 5,5% (3,0% w przypadku modelu w cenach stałych), zatem jedyną kluczową zmienną pozostaje stopa g .

Podobnie jak przy próbach zaprognozowania dokładnej wartości przyszłych korzyści pośrednich, również ustalanie konkretnej wartości stopy g jest w przypadku modelu TTSR 2017 obarczone dużym błędem. Nie jest bowiem możliwe stwierdzenie *ex-ante* z dużym prawdopodobieństwem, że dochody budżetu Miasta Szczecin, które pojawią się dzięki organizacji finału Regat, będą rosły w realnym tempie 2% rocznie. Równie racjonalne może wydawać się założenie, że

- dochody te będą stopniowo spadały – z różnych względów, ale przede wszystkim z uwagi na upływ czasu efekty TTSR 2017 dla lokalnej gospodarki będą coraz mniej istotne niż wpływ wielu innych, bieżących czynników,

jak i założenie, że

- będą one systematycznie rosły – m.in. na skutek efektu barcelońskiego i efektu mnożnikowego⁴⁹, które poprzez przyspieszenie rozwoju lokalnej gospodarki spowodują również wzrost dochodów podatkowych budżetu miasta.

⁴⁹ Por. podrozdział IV.3.4.

W związku z powyższym zdecydowano się w ramach modelu ENPV przeprowadzić analogiczne obliczenia dla różnych poziomów stopy wzrostu g (analiza wrażliwości).

Jako punkt odniesienia na potrzeby interpretacji wyników przyjęto wartość planowanych dochodów (bieżących i ogółem) budżetu miasta Szczecin na 2018 r.

Wyniki modelu ENPV zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela V-4. Wyniki modelu „progu rentowności” TTSR 2017

	Roczna realna stopa wzrostu korzyści				
	-2%	-1%	0%	1%	2%
Wartość korzyści pośrednich w 2018 r. (tys. PLN)	805,48	644,38	483,29	322,19	161,10
Wartość korzyści jako % planowanych dochodów ogółem budżetu Miasta Szczecina w 2018 r.	0,036%	0,029%	0,022%	0,014%	0,007%
Wartość korzyści jako % planowanych dochodów bieżących budżetu Miasta Szczecina w 2018 r.	0,038%	0,031%	0,023%	0,015%	0,008%

Źródło: Opracowanie własne.

Dane prezentowane w tabeli powyżej należy interpretować w ten sposób, że przy założeniu pojawienia się pierwszych korzyści pośrednich z tytułu organizacji finału TTSR 2017 w roku 2018 i będą one tendencją malejącą w kolejnych latach (realny spadek 2% rdr), będą one równoważyć koszty poniesione na organizację imprezy przy poziomie 805,5 tys. PLN. Odnosząc wskazaną wielkość do dochodów bieżących Miasta Szczecin, powinny wynieść około 0,036% jego dochodów budżetowych.

Oszacowana w ten sposób wartość jest o niespełna 47% niższa, niż ustalona w ten sam sposób dla finału TTSR 2013. Oznacza to, że dzięki niższym kosztom organizacji i wyższym wpływom bezpośrednim, potencjalne korzyści dla Miasta Szczecin i jego jednostek powiązanych zrównoważą poniesione wydatki przy znacznie niższym poziomie korzyści pośrednich.

Podobnie, zakładając że dodatkowe dochody budżetu Miasta wygenerowane dzięki organizacji TTSR 2017, będą stopniowo rosły w realnym tempie 2% rocznie (np. na skutek efektu barcelońskiego i mnożnikowego, tj. pobudzenia lokalnej gospodarki), to zgodnie ze skonstruowanym modelem wygenerowane korzyści pośrednie w 2018 r. muszą wynieść co najmniej 161,1 tys. PLN, aby organizacja imprezy była korzystna z punktu widzenia finansów Gminy. Wartość ta odpowiada około 0,007% (2013: 0,014%) planowanych dochodów bieżących budżetu miasta na 2018 r.

Prezentując uzyskane wyniki w formie przykładu, jako liczbę nowych, trwałych miejsc pracy, jakie musiałyby powstać dzięki TTSR 2017, aby zapewnić wzrost dochodów budżetu Miasta Szczecin z podatku PIT (zakładając,

że mimo rozwoju lokalnej gospodarki dzięki imprezie nie wzrosną pozostałe dochody podatkowe, w tym m.in. dochody z CIT, co jest założeniem bardzo konserwatywnym) można oszacować, że powinna ona wynieść między 98 a 490⁵⁰.

Podsumowując rozważania o wpływie finału TTSR 2017 na sytuację finansową Miasta Szczecin i jego podmiotów powiązanych z wykorzystaniem modelu prognozy rentowności należy wskazać, że oszacowana wartość korzyści pośrednich, jaka musiałaby być wygenerowana w kolejnych latach, aby zrównoważyć koszty poniesione na organizację imprezy jest stosunkowo niska (znacznie niższa niż w przypadku TTSR 2013). Tym samym tegoroczny finał Regat można ocenić za atrakcyjny pod względem relacji potencjalnych korzyści do kosztów finansowych. Jest to sytuacja o tyle wyjątkowa, że większość organizatorów niebiletowanych imprez masowych zakłada ich deficytowy charakter, tj. konieczność przynajmniej częściowego finansowania.

V.2. WPŁYW TTSR 2017 NA GOSPODARKE MIASTA SZCZECIN

W poniższym podrozdziale dokonano oceny wpływu organizacji finału Regat na gospodarkę Miasta Szczecin w następujących ujęciach:

- Bezpośrednim (krótkookresowym) – przedstawiono szacowaną na podstawie badania ankietowego wartość dodatkowego strumienia pieniężnego w postaci wydatków turystów krajowych i zagranicznych poniesionych w Szczecinie podczas trwania finału TTSR 2017,
- Długookresowym – zaprezentowano analizę wpływu bezpośredniego rozszerzonego o korzyści pośrednie z organizacji finału Regat, identyfikowane jako:
 - wzrost wartości produktu turystycznego Miasta Szczecin – tzw. *efekt barceloński*,
 - poprawa wizerunku i wzrost atrakcyjności inwestycyjnej obszaru Szczecina,
 - efekt mnożnikowy dla gospodarki Miasta Szczecin wywołany przez zwiększoną konsumpcję,
 - inne potencjalne korzyści.

Szerszy opis korzyści pośrednich, zidentyfikowanych i uznanych za istotne w kontekście wpływu organizacji finału TTSR 2017 na gospodarkę Miasta Szczecin zawiera podrozdział IV.3.4.

V.2.1. WPŁYW BEZPOŚREDNI – SZACUNKOWE WYDATKI TURYSTÓW PODCZAS TTSR 2017

Szacowanie dodatkowego strumienia pieniężnego, jaki pojawił się w obszarze Miasta Szczecin dzięki organizacji finału Regat należy rozpocząć od ustalenia liczby uczestników TTSR 2017.

⁵⁰ Oszacowano na podstawie następujących założeń: wartość przeciętnego wynagrodzenia brutto w Szczecinie we wrześniu 2017 r. (4.837,86 PLN), wartość rocznych zaliczek na podatek dochodowy przypadających GMS w 2018 roku równa 1.645,29 PLN (37,98% z około 4.332 PLN).

Podobnie jak w poprzednich badaniach, Wykonawca dysponował szacunkiem przedstawionym przez Komendę Miejską Policji⁵¹, z której wynika, że obszar przebiegu TTSR 2017 odwiedziło w dniach 4-8 sierpnia 2017 roku około 1,23 mln uczestników.⁵²

Szacunki KMP wprowadzają pojęcie „uczestnika wydarzenia”, które na potrzeby niniejszego opracowania rozumiane jest jako „uczestnik w trakcie jednego dnia wydarzenia”. Zgodnie z powyższym, łączna liczba uczestników wydarzenia rozumiana jest jako łączna liczba dni spędzonych przez wszystkich uczestników unikalnych na terenie przebiegu regat w czasie TTSR 2017 (dalej: osobodni).

W przypadku badania wpływu tegorocznych finałów Regat na gospodarkę Miasta Szczecin, Wykonawca ponadto zamówił dane dotyczące liczby uczestników imprezy w firmie T-Mobile. Dane te zostały oszacowane na podstawie logowań do sieci stacji BTS⁵³, wytypowanych sektorów na podstawie obszaru TTSR 2017, przy czym zostały zgromadzone wszystkie dane z interakcji telefonu z siecią (głosowe, sms, transmisja danych). Z powyższego zbioru zostały wyeliminowane zdarzenia wygenerowane przez kontakty nie wyrażające zgód na analizę ich danych transmisyjnych. Na podstawie oszacowanego zbioru został wygenerowany agregat w postaci liczby osób (urządzeń), miejsc zamieszkania dla ich dysponentów (wynikającego z miejsca najczęstszego logowania się w okresie poprzedzającym badany okres) oraz liczby dni, które spędzili oni w Szczecinie w tym czasie trwania finału Regat.

Wskazane dane (65,8 tys. osób z Polski i 13,2 tys. osób z poza Polski) dotyczą tylko urządzeń logujących się do sieci T-Mobile, natomiast na podstawie wypracowanej przez tę firmę metodyki ekstrapolowania wyników na całą populację wynika, że łączna liczba osób biorących udział w imprezie wyniosła 552,9 tys. osób. Szczegóły dotyczące danych uzyskanych z firmy T-Mobile zaprezentowano w podrozdziale II.5. Raportu.

W przypadku danych T-Mobile Wykonawca uzyskał informację przez ile dni imprezy przebywały na jej terenie osoby zidentyfikowane jako uczestnicy. Oszacowanie liczby oraz struktury uczestników unikalnych na podstawie liczby osobodni na podstawie danych z KMP w Szczecinie wymaga poczynienia pewnych założeń. W związku z powyższym, analiza została przedstawiona w postaci wariantowej w celu jej zobiektywizowania.

Założenie 1 – liczba uczestników unikalnych

Dane z firmy T-Mobile wskazują, że z 552,9 tys. uczestników (w rozumieniu osobodni) ponad 56,7% osób uczestniczyło tylko w jednym dniu finału Regat, a liczba uczestników unikalnych wyniosła 322,6 tys. osób. Nie posiadając informacji o liczbie unikalnych uczestników w liczbie osób ogółem uczestniczących w poszczególnych dniach TTSR 2017 wskazanej przez KMP (co z uwagi na metodę badania nie było możliwe), Wykonawca postąpił się tą samą proporcją liczby unikalnych uczestników w ich łącznej liczbie oszacowanej na podstawie danych z

⁵¹ Por. Załącznik nr 3 – Wydruk wiadomości elektronicznej otrzymanej od Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie z dnia 29.09.2017 r.

⁵² Liczbę uczestników w podziale na poszczególne dni imprezy przedstawiono w podr. II.5. Raportu.

⁵³ *base transceiver station* – w systemach łączności bezprzewodowej (w tym GSM) urządzenie (często z wysokim masztem), wyposażone w antenę fal elektromagnetycznych, łączące terminal ruchomy (telefon komórkowy z częścią stałą cyfrowej sieci telekomunikacyjnej).

sieci komórkowych. W ten sposób oszacowano, że unikalna liczba uczestników według danych KMP mogła wynieść około 714,7 tys. osób.

Założenie 2 – udział turystów zagranicznych

Z uwagi na fakt, że w ramach badań ankietowych stwierdzono duże różnice w deklarowanych wydatkach ponoszonych podczas TTSR 2017 przez mieszkańców Szczecina i turystów z Polski, a wydatkami ponoszonymi przez turystów zagranicznych, konieczne jest wskazanie liczby obcokrajowców w ogóle uczestników.

Z danych pozyskanych z firmy T-Mobile wynika, że udział ten wynosił 16,8% wszystkich uczestników imprezy. W przeprowadzonych badaniach ankietowych (przy czym dobór respondentów do badania nie był reprezentatywny) uzyskano udział ankietowanych z poza Polski na poziomie 9,9% (w tym 21,2% udział turystów zagranicznych w liczbie turystów ogółem).

W dalszych kalkulacjach posłużono się przedziałem liczby turystów zagranicznych w łącznej liczbie uczestników imprezy, ograniczonym wskazanymi udziałami (tj. od 9,7% do 16,8%).

Założenie 3 – liczba szczecinian

Na podstawie danych T-Mobile ustalono, że wśród 322,6 tys. uczestników finałów Regat było 110,7 tys. mieszkańców Szczecina. Przenosząc wskazany udział na liczby uczestników wskazanych przez KMP udział szczecinian można szacować na poziomie 243,7 tys. osób. Obie wskazane liczby osób, w odniesieniu do łącznej liczby mieszkańców Szczecina na poziomie 404,4 tys.⁵⁴ wydają się realne, natomiast nie sposób ostatecznie potwierdzić, która z nich jest bliższa rzeczywistości. Tym samym do dalszych kalkulacji przyjęto cały przedział wartości ograniczony wymienionymi liczbami.

Warianty zaprezentowane w analizie

Uwzględniając powyższe czynniki, przeprowadzono analizę w następujących wariantach:

- wariant I: liczba uczestników unikalnych zgodnie z danymi firmy T-Mobile: 332,6 tys. osób,
- wariant II: liczba uczestników unikalnych zgodnie z danymi KMP: 714,7 tys. osób.

Warianty zostały wyodrębnione w ten sposób, że za najbardziej prawdopodobną rzeczywistą liczbę unikalnych uczestników finału Regat uznano liczbę mieszczącą się w przedziale wynikającym z danych KMP i firmy T-Mobile. Wobec tego kalkulacje przeprowadzono dla wartości granicznych przedziału liczby unikalnych uczestników (332,6 – 714,7 tys. osób), dla których przyjęto odpowiadającą im liczbę szczecinian, turystów polskich i zagranicznych. W przypadku danych z firmy T-Mobile były to szczegółowe dane zawierające miejsce

⁵⁴ Dane GUS – stan na koniec czerwca 2017 roku.

logowań się konkretnych urzędzeń w okresie poprzedzającym TTSR 2017, w przypadku danych KMP posłużono się strukturą ankietowanych uzyskaną w badaniu.

Liczba uczestników unikalnych w podziale na warianty

Zgodnie z zaprezentowanymi powyżej założeniami, łączna liczba turystów (krajowych i zagranicznych) w wariantach I i II wyniosła odpowiednio 318,8 tys. osób i 940,7 tys. osób.

Tabela V-5. Liczba uczestników unikalnych w podziale na warianty (tys. osób)

Wariant	I	II
Mieszkańcy Szczecina	110,7	380,9
Turyści krajowi	150,2	263,0
Turyści zagraniczni	61,7	70,8
Razem	322,6	714,7

Źródło: Opracowanie własne.

Założenie 4 – brak podstaw do uwzględniania wydatków szczecinian jako korzyści z tytułu organizacji imprezy

Rozważania przeprowadzone w podrozdziale IV.3 Raportu doprowadziły do wniosku, że nie jest możliwe wyodrębnienie spośród wydatków szczecinian podczas finału Regat takich, które nie byłyby wydatkowane gdyby nie zorganizowano imprezy (m.in. tzw. oszczędności uwolnione). W związku z powyższym, wydatki szczecinian nie zostały uwzględnione w korzyściach dla gospodarki lokalnej, co można uznać za założenie konserwatywne⁵⁵.

Długość pobytu unikalnego uczestnika – turysty polskiego i zagranicznego

W celu ustalenia wydatków poniesionych przez turystów polskich i zagranicznych podczas ich pobytu w Szczecinie konieczne jest długości pobytu poszczególnych unikalnych uczestników finału Regat.

W przypadku obliczeń opartych na danych z firmy T-Mobile posłużono się danymi uzyskanymi na podstawie długości logowań się danego urzędzenia na terenie Szczecina. W przypadku obliczeń opartych na danych KMP długość pobytu ustalono na podstawie wyników badań ankietowych. W tym przypadku, po wyliczeniu średniej liczby pobytu turystów polskich w Szczecinie, liczbę dni udziału szczecinian w imprezie założono na takim poziomie, aby łączna liczba osobodni nie przekroczyła wartości podanej przez KMP (1,23 mln). Wyniki obliczeń zaprezentowano poniżej.

⁵⁵ Część wydatków szczecinian stanowiła w istocie oszczędności uwolnione, jednak oszacowanie ich wartości nie jest możliwe. Ze względu na ich prawdopodobnie niewielki udział w sumie wydatków ujętych w kalkulacji, założenie takie nie zmniejsza istotnie dokładności szacunków.

Tabela V-6. Liczba osobodni na podstawie danych firmy T-Mobile w podziale na turystów polskich i zagranicznych

Turyści - dane logowań	szczecinianie	zagraniczni	polscy	liczba dni	ilożyn		
					- szczecinianie	- turyści zagraniczni	- turyści polscy
1 dzień	43%	71%	67%	1	0,43	0,71	0,67
2 dni	26%	17%	20%	2	0,52	0,34	0,41
3 dni	16%	6%	8%	3	0,47	0,19	0,25
4 dni	9%	4%	3%	4	0,37	0,14	0,12
5 dni	6%	2%	1%	5	0,31	0,09	0,07
Razem	100%	100%	100%	-	2,10	1,47	1,52

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela V-7. Oszacowanie liczby osobodni na podstawie wyników badań ankietowego w podziale na turystów polskich i zagranicznych

Turyści - odpowiedź	zagraniczni	polscy	liczba dni	ilożyn	
				- turyści zagraniczni	- turyści polscy
1 dzień	11%	35%	1	0,11	0,35
2-3 dni	64%	39%	2,5	1,59	0,98
4-7 dni	25%	26%	5,5	1,38	1,42
Razem	100%	100%	-	3,08	2,75

Źródło: Opracowanie własne.

Liczba osobodni w podziale na warianty i grupy uczestników

Przedstawiona w tabelach V-6 i V-7 struktura uczestników unikalnych oraz wiedza na temat średniej liczby osobodni w podziale na turystów krajowych i zagranicznych stanowi podstawę do obliczenia liczby osobodni w podziale na trzy badane grupy uczestników.

Tabela V-8. Liczba osobodni w podziale na rodzaj uczestnika i warianty analizy (tys. osobodni)

Wariant	I	II
Mieszkańcy Szczecina	232,0	284,3
Turyści krajowi	227,9	722,8
Turyści zagraniczni	90,9	217,9
Razem	550,8	1 225,0

Źródło: Opracowanie własne⁵⁶.

⁵⁶ w wariantcie I uzyskana suma powinna wynosić 552,9 tys. osób, a różnica w wyniku wynika ze stosowanych na poszczególnych etapach kalkulacji zaokrągleń

Po ustaleniu liczebności turystów polskich i zagranicznych oraz średniej długości ich pobytu, możliwe jest ustalenie łącznej wartości wydatków zrealizowanych przez nich podczas trwania finału Regat.

Wydatki turystów związane z atrakcjami podczas TTSR 2017 – Wariant I

W wariantcie I liczebność grup ustalono na podstawie precyzyjnych danych z firmy T-Mobile, a przyjęty poziom wydatków jest efektem badania ankietowego.

Tabela V-9. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017

Turyści krajowi - wariant I	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	13%	29,3	0,0
1-10 zł	1	10	5,5	5%	10,8	59,5
11-50 zł	11	50	30,5	27%	61,4	1 873,6
51-100 zł	51	100	75,5	29%	65,3	4 927,9
Powyżej 100 zł	101	200	150,5	27%	61,1	9 192,7
Razem przychód 16 053,7 tys. PLN						
Średnio na uczestnika dziennie 70,44 PLN						

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela V-10. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017

Turyści zagraniczni - wariant I	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	20%	18,1	0,0
1-10 zł	1	10	5,5	6%	5,2	28,4
11-50 zł	11	50	30,5	16%	14,5	441,1
51-100 zł	51	100	75,5	31%	27,9	2 105,7
Powyżej 100 zł	101	200	150,5	28%	25,3	3 808,8
Razem przychód 6 384,1 tys. PLN						
Średnio na uczestnika dziennie 70,23 PLN						

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki turystów związane z pobytem w Szczecinie – Wariant I

Kwoty wydatkowane przez turystów krajowych i zagranicznych w związku z pobytem w Szczecinie zostały oszacowane w sposób analogiczny do kwot wydatków na atrakcje związane z TTSR 2017, z uwzględnieniem poziomów wydatków i wyników odpowiednich dla danego pytania ankietowego.

Tabela V-11. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2017 (łącznie z wydatkami na atrakcje)

Turyści krajowi - wariant I	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	31%	71,6	0,0
20-100 zł	20	100	60	22%	49,2	2 952,8
101-300 zł	101	300	200	25%	56,2	11 238,9
301-500 zł	301	500	400	13%	28,6	11 448,4
Powyżej 500 zł	501	1000	750	10%	22,3	16 753,7
Razem przychód 42 393,8 tys. PLN						
Średnio na uczestnika dziennie 186,00 PLN						

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela V-12. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2013 (łącznie z wydatkami na atrakcje)

Turyści zagraniczni - wariant I	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	30%	27,4	0,0
20-100 zł	20	100	60	10%	9,3	557,8
101-300 zł	101	300	200	23%	20,7	4 131,9
301-500 zł	301	500	400	18%	16,0	6 404,5
Powyżej 500 zł	501	1000	750	19%	17,6	13 170,5
Razem przychód 24 264,6 tys. PLN						
Średnio na uczestnika dziennie 266,93 PLN						

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki turystów związane z atrakcjami podczas TTSR 2017 – Wariant II

W wariantcie II liczebność grup ustalono na podstawie danych z KMP, a przyjęty poziom wydatków jest efektem badania ankietowego.

Tabela V-13. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017

Turyści krajowi - wariant II	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	13%	93,0	0,0
1-10 zł	1	10	5,5	5%	34,3	188,7
11-50 zł	11	50	30,5	27%	194,8	5 941,6
51-100 zł	51	100	75,5	29%	207,0	15 627,2
Powyżej 100 zł	101	200	150,5	27%	193,7	29 151,9
Razem przychód	50 909,4	tys. PLN				
Średnio na uczestnika dziennie	70,44	PLN				

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela V-14. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017

Turyści zagraniczni - wariant II	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	20%	43,3	0,0
1-10 zł	1	10	5,5	6%	12,4	68,1
11-50 zł	11	50	30,5	16%	34,7	1 057,3
51-100 zł	51	100	75,5	31%	66,9	5 047,5
Powyżej 100 zł	101	200	150,5	28%	60,7	9 130,0
Razem przychód	15 302,9	tys. PLN				
Średnio na uczestnika dziennie	70,23	PLN				

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki turystów związane z pobytem w Szczecinie – Wariant II

Kwoty wydatkowane przez turystów krajowych i zagranicznych w związku z pobytem w Szczecinie zostały oszacowane w sposób analogiczny do kwot wydatków na atrakcje związane z TTSR 2017, z uwzględnieniem poziomów wydatków i wyników odpowiednich dla danego pytania ankietowego.

Tabela V-15. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2017 (łącznie z wydatkami na atrakcje)

Turyści krajowi - wariant II	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	31%	226,9	0,0
20-100 zł	20	100	60	22%	156,1	9 364,0
101-300 zł	101	300	200	25%	178,2	35 640,9
301-500 zł	301	500	400	13%	90,8	36 305,0
Powyżej 500 zł	501	1000	750	10%	70,8	53 129,2
Razem przychód	134 439,1	tys. PLN				
Średnio na uczestnika dziennie	186,00	PLN				

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela V-16. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2013 (łącznie z wydatkami na atrakcje)

Turyści zagraniczni - wariant II	min	max	środek przedziału	udział	liczebność	wydatki ogółem
Nic	0	0	0	30%	65,6	0,0
20-100 zł	20	100	60	10%	22,3	1 337,1
101-300 zł	101	300	200	23%	49,5	9 904,4
301-500 zł	301	500	400	18%	38,4	15 351,8
Powyżej 500 zł	501	1000	750	19%	42,1	31 570,2
Razem przychód	58 163,4	tys. PLN				
Średnio na uczestnika dziennie	266,93	PLN				

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki ogółem dla każdego z wariantów

Wydatki ogółem turystów na pobyt w Szczecinie oraz wydatki na atrakcje związane bezpośrednio z TTSR 2017 zostały wyliczone w analogiczny sposób dla każdego z badanych wariantów. Oszacowany na tej podstawie całkowity poziom wydatków turystów w związku z The Tall Ships Races 2017 wynosił w zależności od przyjętego wariantu od **89 do 259 mln PLN**.

Tabela V-17. Wydatki ogółem turystów podczas TTSR 2017 (w tys. PLN)

Wariant	I [tys. PLN]	II [tys. PLN]
Turyści krajowi		
wydatki na pobyt	42 394	134 439
wydatki na atrakcje TTSR 2017	16 054	50 909
Turyści zagraniczni		
wydatki na pobyt	24 265	58 163
wydatki na atrakcje TTSR 2017	6 384	15 303
Razem		
wydatki na pobyt	66 658	192 603
wydatki na atrakcje TTSR 2017	22 438	66 212
Razem wydatki	89 096	258 815

Źródło: Opracowanie własne.

Należy przy tym zaznaczyć, że wobec udzielanych przez ankietowanych odpowiedzi i zwłaszcza interpretacji pytań przez respondentów, w ramach obecnego badania uznaje się, że wydatki związane z pobytem w Szczecinie to wydatki na zakwaterowanie i wyżywienie (i podobne), a wydatki na atrakcje podczas imprezy to dwie rozdzielne grupy wydatków.

Średnie wydatki uczestników unikalnych - turyści

Na podstawie prezentowanych danych oszacowano średnie wydatki turystów krajowych i zagranicznych, w rozumieniu uczestników unikalnych, jak i na osobodzień. Poniższe kwoty wyrażają średnią wartość wydatku na pobyt i atrakcje dla każdego z przyjezdnych, bez względu na liczbę dni spędzonych w Szczecinie, ustalone na podstawie danych przyjętych do wariantu I.

Tabela V-18. Przeciętne wydatki ogółem na uczestnika unikalnego (w PLN)

Turyści krajowi	w przeliczeniu na:	
	dzień [PLN]	pobyt [PLN]
średni wydatek na pobyt	186,00	282,26
średni wydatek na atrakcję	70,44	106,89
Turyści zagraniczni		
średni wydatek na pobyt	266,93	393,55
średni wydatek na atrakcję	70,23	103,54
Turyści razem		
średni wydatek na pobyt	209,08	314,65
średni wydatek na atrakcję	70,38	105,91

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowanie

Przeprowadzona analiza wykazała, że strumień wydatków turystów krajowych i zagranicznych, który zasilił gospodarkę Szczecina w wyniku organizacji The Tall Ships Races 2017, mieścił się w przedziale **89 - 259 mln PLN**. Szerokość wskazanego przedziału wynika ze znacznej różnicy w oszacowanej liczbie uczestników finału Regat wynikającej z danych firmy T-Mobile i KMP.

Jednocześnie wskazany przedział wartości jest kwotowo zbliżony do wartości wskazanych w raporcie dotyczącym wpływu organizacji finału Regat na gospodarkę Szczecina w roku 2007 i niższy, niż roku 2013. Przyczyną spadku oszacowanych łącznych dodatkowych przepływów pieniężnych jest znacznie niższa liczba uczestników imprezy. Zaznaczyć przy tym trzeba, że niższe były też w 2017 roku wydatki związane z organizacją imprezy.

Wartym odnotowania jest również fakt deklarowania przez turystów zagranicznych znacznie niższych wydatków dziennych na pobyt, zwłaszcza w grupie osób wydających najwięcej (wydatki powyżej 500 zł dziennie deklarowało w 2013 roku 41% ankietowanych obcokrajowców i zaledwie 19% w roku 2017). Relacja pomiędzy wydatkami turystów krajowych i zagranicznych pozostała przy tym podobna, tj. turyści z poza Polski wydawali na pobyt około 44% więcej.

VI. PODSUMOWANIE WYNIKÓW ANALIZY

Wykorzystując dane Komendy Miejskiej Policji i firmy T-Mobile oszacowano, że liczba unikalnych uczestników finału The Tall Ships Races 2017 w Szczecinie mieściła się w przedziale od 322,6 tys. osób do 714,7 tys. osób. Całkowitą liczbę osobodni oszacowano przy tym w przedziale od 552,9 tys. osób do 1.225,0 tys. osób, bowiem znaczna część uczestników była obecna podczas więcej niż jednego dnia imprezy.

Z wykorzystaniem wyników przeprowadzonego podczas 4 dni trwania imprezy badania ankietowego ustalono, że łączna wartość dodatkowego strumienia pieniężnego, który zasilił gospodarkę Miasta Szczecin w wyniku poniesionych przez turystów krajowych i zagranicznych wydatków można szacować na kwotę między 89 i 259 milionów złotych.

Całkowite nakłady netto (koszty pomniejszone o przychody bezpośrednie) poniesione przez Gminę Miasto Szczecin i podmioty z nią powiązane (spółki miejskie, jednostki i zakłady budżetowe) na organizację finału Regat wyniosły około 16,1 mln złotych.

Ocenia się, że organizacja finału The Tall Ships Races 2017 mogła być neutralna lub korzystna dla finansów Gminy Miasto Szczecin i podmiotów powiązanych z punktu widzenia efektów społeczno-gospodarczych, jeżeli tylko długookresowe korzyści z tego wydarzenia dla gospodarki lokalnej wyniosłyby co najmniej 483 tys. PLN rocznie (przy zerowej dynamice), co wydaje co najmniej wysoce możliwe. Podana wartość stanowi zaledwie 0,023% dochodów bieżących Miasta Szczecin zaplanowanych na 2018 rok.

Prezentując uzyskane wyniki w formie przykładu, jako liczbę nowych, trwałych miejsc pracy, jakie musiałyby powstać dzięki TTSR 2017, aby zapewnić wzrost dochodów budżetu Miasta Szczecin z podatku PIT (zakładając, że mimo rozwoju lokalnej gospodarki dzięki imprezie nie wzrosną pozostałe dochody podatkowe, w tym m.in. dochody z CIT, co jest założeniem bardzo konserwatywnym) można oszacować, że powinna ona wynieść między 98 a 490.

Podsumowując rozważania o wpływie finału TTSR 2017 na sytuację finansową Miasta Szczecin i jego podmiotów powiązanych z wykorzystaniem modelu progu rentowności należy wskazać, że oszacowana wartość korzyści pośrednich, jaka musiałaby być wygenerowana w kolejnych latach, aby zrównoważyć koszty poniesione na organizację imprezy jest stosunkowo niska (znacznie niższa niż w przypadku TTSR 2013). Tym samym tegoroczny finał Regat można ocenić za atrakcyjny pod względem relacji potencjalnych korzyści do kosztów finansowych. Jest to sytuacja o tyle wyjątkowa, że większość organizatorów niebiletowanych imprez masowych zakłada ich deficytowy charakter, tj. konieczność przynajmniej częściowego finansowania.

Spis tabel

Tabela V-1. Zestawienie kosztów organizacji TTSR 201 w podziale na ostatecznych dysponentów środków	91
Tabela V-2. Przychody bezpośrednie związane z organizacją TTSR 2017	93
Tabela V-3. Struktura finansowania kosztów bezpośrednich netto organizacji TTSR 2017	94
Tabela V-4. Wyniki modelu „progu rentowności” TTSR 2017	97
Tabela V-5. Liczba uczestników unikalnych w podziale na warianty (tys. osób).....	101
Tabela V-6. Liczba osobodni na podstawie danych firmy T-Mobile w podziale na turystów polskich i zagranicznych	102
Tabela V-7. Oszacowanie liczby osobodni na podstawie wyników badań ankietowego w podziale na turystów polskich i zagranicznych	102
Tabela V-8. Liczba osobodni w podziale na rodzaj uczestnika i warianty analizy (tys. osobodni)	102
Tabela V-9. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017	103
Tabela V-10. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017	103
Tabela V-11. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2017 (łącznie z wydatkami na atrakcje).....	104
Tabela V-12. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2013 (łącznie z wydatkami na atrakcje)	104
Tabela V-13. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017 ..	105
Tabela V-14. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na atrakcje bezpośrednio związane z TTSR 2017	105
Tabela V-15. Łączna kwota wydatków turystów krajowych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2017 (łącznie z wydatkami na atrakcje).....	106
Tabela V-16. Łączna kwota wydatków turystów zagranicznych na pobyt w Szczecinie podczas TTSR 2013 (łącznie z wydatkami na atrakcje)	106
Tabela V-17. Wydatki ogółem turystów podczas TTSR 2017 (w tys. PLN)	107
Tabela V-18. Przeciętne wydatki ogółem na uczestnika unikalnego (w PLN)	108

Spis rysunków

Rysunek II-1. Trasa wyścigu podczas TTSR 2007	21
Rysunek II-2. Mapa usytuowania statków w Szczecinie w czasie TTSR 2007.....	22
Rysunek II-3. Trasa wyścigu podczas TTSR 2013	23
Rysunek II-4. Mapa usytuowania statków w Szczecinie podczas TTSR 2013	24
Rysunek II-5. Trasa wyścigu podczas TTSR 2017	25
Rysunek II-6. Mapa usytuowania statków w Szczecinie podczas TTSR 2017	26
Rysunek II-7. Wycinek ze strony głównej www.tallships.szczecin.eu	31
Rysunek II-8. Liczba wizyt na stronie www.tallships.szczecin.eu	32
Rysunek II-9. Liczba unikalnych użytkowników strony www.tallships.szczecin.eu	32
Rysunek II-10. Liczba odsłon strony www.tallships.szczecin.eu	33
Rysunek II-11. Struktura w podziale na wizyty z Polski i zagraniczne	33
Rysunek II-11. Wycinek strony głównej www.szczecin.eu	34
Rysunek II-13. Liczba odwiedzin na stronie www.szczecin.eu w wybranych dniach	34
Rysunek II-14. Liczba unikalnych użytkowników.....	35
Rysunek II-15. Liczba odsłon na stronie www.szczecin.eu w wybranych okresach	36
Rysunek II-16. Struktura użytkowników ze względu na lokalizację.....	36
Rysunek II-17. Wycinek ze strony głównej strony The Tall Ships Races 2017 na portalu Facebook	37
Rysunek II-18. Wybrane informacje dot. sytuacji społeczno-gospodarczej województwa Zachodniopomorskiego	38
Rysunek II-19. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2013-2017	39
Rysunek II-20. Liczba podmiotów gospodarczych w Szczecinie w latach 2013-2017	39
Rysunek II-21. Liczba korzystających i udzielonych noclegów w Szczecinie w latach 2013-2017	41
Rysunek II-22. Turyści korzystający z obiektów noclegowych w Szczecinie w lipcu i sierpniu lat 2016-2017	41
Rysunek II-23. Ruch pasażerski zaobserwowany na lotnisku w Goleniowie w latach 2013-2017 w okresie od stycznia do sierpnia	43
Rysunek II-24. Ruch pasażerski zaobserwowany na lotnisku w Goleniowie w latach 2013-2017 w okresie od lipca do sierpnia - przyloty.....	43
Rysunek II-25. Miejsce zamieszkania turystów z Polski	45
Rysunek II-26. Miejsce zamieszkania turystów zagranicznych.....	45
Rysunek III-1. Podział uczestników ze względu na wiek i wykształcenie	47
Rysunek III-2. Struktura pochodzenia ankietowanych turystów krajowych	48
Rysunek III-3. Liczba osób pracujących w punktach tymczasowych i stałych	49
Rysunek III-4. Struktura odpowiedzi na pytanie ankietowe M1 i M4	50
Rysunek III-5. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: M2 i M3	51
Rysunek III-6. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T3 i T4	51
Rysunek III-7. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe M6 i T5.....	52
Rysunek III-8. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T1 i T2	52

Rysunek III-9. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T9 i T10	54
Rysunek III-10. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe T12 i T14	54
Rysunek III-11. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe: T7 i T8	55
Rysunek III-12. Odpowiedzi na pytania ankietowe PT1 i PS1, PS2	58
Rysunek III-13. Odpowiedzi na pytania ankietowe PT2, PT3, PS3, PS4	59
Rysunek III-14. Struktura odpowiedzi na pytania ankietowe PS9, PS7, PT7, PT5	60
Rysunek III-15. Udział odpowiedzi twierdzących na pytanie: "Czy jest coś, czego Pana/Pani zdaniem zdecydowanie brakuje podczas Regat w Szczecinie? [Jeżeli tak, to czego?]" w poszczególnych grupach respondentów	63
Rysunek IV-1. Struktura podmiotów gospodarczych tymczasowych wg. ich miejsca rejestracji	78
Rysunek IV-2. Struktura podmiotów tymczasowych i stałych ze względu na typ działalności	78
Rysunek IV-3. Zestawienie wpłat, zwrotów i wpływów z podatku od towarów i usług VAT zidentyfikowanych w Szczecinie w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2013-2017	79
Rysunek IV-4. Zestawienie wpłat, zwrotów i wpływów z podatku dochodowego od osób prawnych CIT, zidentyfikowanych w Szczecinie w miesiącach lipiec i sierpień w latach 2013-2017	80
Rysunek IV-5. Korzystający z noclegów ogółem w wybranych Polskich miastach w lipcu i sierpniu w latach 2013-2017	82
Rysunek IV-6. Noclegi udzielone w obiektach noclegowych ogółem w wybranych Polskich miastach w lipcu i sierpniu w latach 2013 - 2017	82
Rysunek IV-7. Współczynniki zmienności dla grupy porównawczej w okresach 2001 - 2006 i 2007 - 2012	84
Rysunek IV-8. Schemat obrazujący efekt mnożnikowy związany z redystrybucją dochodu	89
Rysunek V-1. Struktura kosztów organizacji TTSR 2017 według jednostek odpowiedzialnych	92

Spis załączników

1. Suplement do Raportu: „*WPŁYW FINAŁU REGAT THE TALL SHIPS RACES 2017 NA GOSPODARKĘ MIASTA SZCZECIN*” - WYNIKI I INTERPRETACJA BADANIA ANKIETOWEGO,
2. Wykaz źródeł danych wykorzystanych w Raporcie,
3. Wydruk wiadomości elektronicznej otrzymanej od Komendy Miejskiej Policji w Szczecinie z dnia 29.09.2017 r. zawierający szacunek liczby uczestników The Tall Ships Races 2017.